

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته گفتار درمانی

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب نود و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۱۲

رای صادره در نود و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۱۲ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته گفتار درمانی

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته گفتار درمانی با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته گفتار درمانی از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر محمدرضا صبری

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر طوبی غضنفری

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،

بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر سیدجلیل حسینی

معاون آموزشی و

دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رای صادره در نود و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۱۲ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی

پیوسته رشته گفتار درمانی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر محمدرضا ظفرقندی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته گفتار درمانی

رشته: گفتار درمانی

دوره: کارشناسی پیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در نود و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۰۳/ ۱۲ / ۱۲ بر اساس طرح دوره کارشناسی پیوسته رشته گفتار درمانی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) شرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته گفتار درمانی از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دوره کارشناسی پیوسته رشته گفتار درمانی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی پیوسته رشته گفتار درمانی در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته گفتار درمانی
در مقطع کارشناسی پیوسته

نام و نام خانوادگی	دانشگاه
• فریبا یادگاری	علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی
• طلحه ظریفیان	علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی
• زهرا سلیمانی	علوم پزشکی تهران
• سید احمد رضا خاتون آبادی	علوم پزشکی تهران
• جلال بختیاری	علوم پزشکی تهران
• مرضیه پورجواد	علوم پزشکی اصفهان
• مجید سلطانی	علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
• ناهید جلیله وند	علوم پزشکی ایران
• فرهاد ترابی نژاد	علوم پزشکی ایران
• داوود سبحانی راد	علوم پزشکی مشهد

همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

خانم راحله دانش نیا

کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

سوده مروج

لیست اعضا و مدعوین حاضر در سیدمبین

جلسه شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۲۲

حاضرین :

آقای دکتر غلامرضا حسن زاده
آقای دکتر غلامرضا اصغری
آقای دکتر حسین درگاهی
آقای دکتر بهرام دارائی
آقای دکتر رضا یزدانی
آقای دکتر سیدمهدی رضایت
آقای دکتر سلیمان احمدی
آقای دکتر بابک ثابت
آقای دکتر حسن بختیاری
آقای دکتر سعید چنگیزی آشتیانی
آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
آقای دکتر حسین و حیدی
آقای دکتر کاظم قهرمان زاده
آقای دکتر محمد مهدی نوروزشمسی
آقای دکتر سیدهاشم دریاباری (نماینده معاونت درمان)
آقای دکتر محمدرضا عزیزی (نماینده سازمان نظام پزشکی)
آقای دکتر پویا ترکمن (نماینده سازمان غذا و دارو)
آقای دکتر غلامرضا حیدری
آقای نورا... اکبری دستک
خانم دکتر میترا ذوالفقاری
خانم دکتر حوریه محمدی
خانم دکتر سیده سارا میرفضلی

مدعوین :

خانم دکتر فریبا یادگاری
خانم دکتر زهرا سلیمانی
خانم دکتر اکرم پوربخت
آقای دکتر جلال بختیاری
آقای دکتر صادق روشن دل
آقای دکتر سیدوحید شریعت
آقای دکتر امیر سام کیانی مقدم
آقای دکتر محمدرضا شالیافان
آقای دکتر ایرج عبدالحی

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
در زمان تصویب برنامه آموزشی

حاضرین:

- آقای دکتر محمدرضا ظفرقندی
- آقای دکتر سیدجلیل حسینی
- آقای دکتر شاهین آخوندزاده
- آقای دکتر علیرضا رئیسی
- آقای دکتر عباس عبادی
- آقای دکتر محقق (به نمایندگی از طرف آقای دکتر سید سجاد رضوی)
- آقای دکتر حسین رستگار (به نمایندگی از طرف آقای دکتر مهدی پیر صالحی)
- آقای دکتر محمدرضا عزیزی (به نمایندگی از طرف آقای دکتر محمد رئیس زاده)
- آقای دکتر محسن نفر
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر محمدرضا صبری
- آقای دکتر سید حسن امامی رضوی
- آقای دکتر نادر ممتاز منش
- آقای دکتر محمد رحمتی
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر حمید اکبری
- آقای دکتر شهریار نفیسی
- آقای دکتر غلامرضا اصغری
- آقای دکتر بهروز عطار باشی مقدم
- آقای دکتر مهدی کدخدازاده
- آقای دکتر امیراحمد اخوان
- آقای دکتر محمد جلیلی
- آقای دکتر حسن بختیاری
- خانم دکتر طاهره چنگیز
- خانم دکتر طوبی غضنفری
- خانم دکتر مرضیه نجومی
- خانم دکتر مریم بختیاری
- خانم دکتر حوریه محمدی

فصل اول

برنامه آموزشی رشته گفتاردرمانی

در مقطع کارشناسی پیوسته

مقدمه:

رشته گفتاردرمانی یکی از رشته‌های اصلی در حوزه علوم توانبخشی است که به آسیب‌شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع می‌پردازد. در طول این دوره، دانشجویان با گفتار، زبان و بلع و نقش و اهمیت آن‌ها در مهارت‌های فردی و اجتماعی آشنا می‌شوند، روند رشد و تکامل برقراری ارتباط و بلع و عوامل مؤثر بر آن را فرا می‌گیرند، علل و عوامل مؤثر در بروز انواع اختلالات گفتار، زبان و بلع را مطالعه می‌کنند و روش‌های ارزیابی، شناسایی و تحلیل آن‌ها را می‌آموزند. دانشجویان همچنین در برنامه‌ریزی و اجرای روش‌های گفتاردرمانی برای بهبود و پیشگیری از این اختلالات مهارت کسب می‌کنند و با به‌کارگیری دانش و مهارت‌های عملی مرتبط، در ارتقاء سطح سلامت جامعه نقش مؤثری ایفا می‌نمایند.

تاکنون چندین دوره بازنگری دروس این رشته انجام شده است که اولین بار مربوط به سال ۱۳۸۴ بود. همچنین در سال ۱۳۹۷ یک بازنگری اساسی بر اساس پیشرفت‌های جهانی و نیازهای بومی صورت گرفت. مراحل که در بازنگری دروس کارشناسی گفتاردرمانی طی شد شامل نظرخواهی از مدیران گروه‌های آموزشی در مورد کمیت و کیفیت دروس، پیشنهاد دروس اضافی، پیشنهاد حذف دروس غیر ضروری، نگارش عناوین دروس و تعداد واحدهای عملی و نظری و کارآموزی در جلسات اعضای اصلی؛ ارسال فرم اولیه برای اعضای مشاور جهت نظرخواهی، تغییر و اصلاح عناوین دروس و واحدها براساس نتایج نظرخواهی در جلسات اعضای اصلی؛ تقسیم کار بین اعضای اصلی برای تدوین یا اصلاح طرح درس برای هر یک از عناوین درس؛ کمک گرفتن از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های سراسر کشور در نگارش طرح درس‌ها؛ و برگزاری سه کارگاه مشورتی دو روزه جهت نهایی کردن طرح‌های درس مربوط به دروس علوم پایه، دروس تخصصی و کارآموزی؛ و تقسیم کار برای نگارش فصول برنامه آموزشی رشته گفتاردرمانی در مقطع کارشناسی می‌باشد. پس از ۵ سال اجرای برنامه ابلاغی ۱۳۹۷، بازخوردهای کاربران شامل مدیران گروه، اعضای هیئت علمی و دانش‌آموختگان گفتاردرمانی باعث شد که بازنگری نسبتاً مختصری در دروس، شرح درس‌ها، مهارت‌های عملی مورد نیاز و سایر موارد مربوطه صورت گیرد که در کاریکولوم فعلی به تحقق پیوسته است.

Speech Therapy

عنوان رشته به فارسی و انگلیسی: گفتاردرمانی

مقطع تحصیلی: کارشناسی پیوسته (BS)

تعریف رشته:

رشته گفتاردرمانی شاخه‌ای از علوم توانبخشی است که دانش آموختگان این رشته در مقطع کارشناسی می‌توانند اقدامات مربوط به پیشگیری، ارزیابی و درمان مقدماتی اختلالات گفتار و بلع، اختلالات تکاملی زبان و اختلالات اکتسابی زبان انجام دهند.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

پذیرش دانشجو از طریق آزمون سراسری و بصورت متمرکز انجام می‌شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

اگرچه تاریخ گفتاردرمانی را به پیش از سال ۱۹۰۰ نسبت می‌دهند، ولی می‌توان گفت کارهای علمی و آکادمیک و نیز کار گفتاردرمانی به صورت یک حرفه ردپایی در قرن بیستم دارد. از حدود سال ۱۹۱۰ در کشور آمریکا مراکز گفتار درمانی تشکیل شدند و در حدود ۱۹۲۵ اولین دانشجوی دکترای گفتاردرمانی از دانشگاه آیوا فارغ التحصیل شد. کالج استرالیایی گفتاردرمانی نیز در ۱۹۴۹ تشکیل گردید. حدود یک دهه بعد یعنی ۱۹۵۸ در دانشگاه تورنتوی کانادا رشته گفتاردرمانی تأسیس شد. در واقع بروز جنگ جهانی دوم و مصدومان جنگی مبتلا به آسیب‌های گفتار و زبان، ضرورت وجود روش‌های تشخیص و درمان اختلالات گفتار و زبان را دو چندان کرد. در ایران از سال ۱۳۵۲ (هجری شمسی) رشته گفتاردرمانی تشکیل شد و نهایتاً به دانشگاه علوم پزشکی ایران واگذار گردید. بدین ترتیب اولین دانشگاهی که کارشناسی گفتاردرمانی را تأسیس کرد دانشگاه علوم پزشکی ایران بود. در ابتدا این رشته توسط اساتید خارجی تدریس می‌شد ولی رفته رفته با فارغ التحصیل شدن دانش آموختگان ایرانی، اساتید ایرانی به تدریس و مدیریت این رشته در کشور پرداختند. پس از آن در سال ۱۳۷۱ (هجری شمسی) دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی به صورت هم‌زمان مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد گفتاردرمانی را راه اندازی کرد و در همان سال دانشگاه علوم پزشکی ایران نیز مقطع کارشناسی ارشد را تشکیل داد. در سال ۱۳۸۵ اولین دوره دکترای تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی به پذیرش دانشجو اقدام کرد. در حال حاضر مجموعاً چهارده دانشگاه علوم پزشکی در کشور دارای مقطع کارشناسی، هفت دانشگاه دارای مقطع کارشناسی ارشد و چهار دانشگاه دارای مقطع دکترای تخصصی (Ph.D) گفتاردرمانی هستند.

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

در بازنگری این برنامه، بر ارزش‌های زیر تأکید می‌شود:

دانشجویان رشته گفتاردرمانی با باور نسبت به کرامت انسانی تربیت می‌شوند و همان گونه که ارزش‌های دینی و الهی به ما می‌آموزند، انسان‌ها با هر سطح سواد، هر خرده فرهنگ و هر سطح اجتماعی-اقتصادی دارای احترام و حق بهره‌مندی از بهترین خدمات گفتاردرمانی هستند. دانش‌آموختگان گفتاردرمانی یاد می‌گیرند که با رعایت اخلاق حرفه‌ای شامل اصول عدم آسیب‌رسانی و اصل نیکوکاری و قاعده دینی "آن چه بر خود نمی‌پسندی، بر دیگران هم مپسند" با مراجعان رفتار کنند. همچنین از برجسته‌گذاری بهره‌یزد و هر مراجعی را ابتدا به عنوان یک انسان دارای شأن و سپس مبتلا به اختلال گفتار و زبان در نظر بگیرند. در بازنگری رشته گفتاردرمانی بر به روز رسانی روشهای ارزیابی و درمان، بومی سازی روش‌های ارزیابی و درمان و اولویت‌های ملی و کلان‌کشوری تأکید شده است. از ارزشهای ویژه رشته گفتاردرمانی این است که با تلاش برای بهبود عملکرد ارتباطی افراد مبتلا، آنان را به زندگی مستقل اجتماعی نزدیک می‌کند که می‌تواند به افزایش سطح کیفیت زندگی آنان منجر گردد.

دورنما (چشم‌انداز):

دورنمای اثرات اجرای برنامه بازنگری شده حاضر در دو بازه زمانی ۵ ساله و ۱۰ ساله به شرح زیر پیش‌بینی می‌گردد:

چشم‌انداز ۵ ساله: افزایش سطح کیفی آموزش نظری، عملی و بالینی به طوری که منجر به افزایش دانش و مهارت دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته می‌گردد.

چشم‌انداز ۱۰ ساله: با اجرای برنامه بازنگری شده، پیش‌بینی می‌گردد سطح کیفی خدمات تخصصی شامل پیشگیری، ارزیابی، تشخیص و درمان ارتقاء چشمگیری پیدا کند و در نهایت از میزان اختلالات گفتار و زبان در جامعه کاسته و بهداشت روانی افراد در جامعه افزایش می‌یابد و منجر به ارتقای سطح سلامت جامعه می‌گردد.

رسالت (ماموریت):

رسالت این دوره، تربیت نیروهای آگاه به مسائل علمی روز، توانمند، مسئولیت‌پذیر و حساس به سلامت افراد و جامعه است که تخصص خود را در زمینه‌های پیشگیری و غربالگری اختلالات ارتباط، گفتار، زبان و بلع مورد استفاده قرار دهد و دانش و مهارت خود را در ارزیابی، تشخیص و درمان اولیه و مقدماتی برای برخی اختلالات و مهارت‌های پیشرفته برای بعضی دیگر از این اختلالات را به کار گیرد.

اهداف کلی:

۱. دانش‌آموختگان در پایان این دوره دانش کافی در زمینه پیشگیری از اختلالات ارتباط، گفتار، زبان و بلع را فرا می‌گیرند و مهارت کافی برای انجام آن را به دست می‌آورند.

۲. دانش‌آموختگان در پایان این دوره دانش کافی در زمینه غربالگری اختلالات ارتباط، گفتار، زبان و بلع را فرا می‌گیرند و مهارت کافی برای انجام آن را به دست می‌آورند.

۳. دانش‌آموختگان در پایان این دوره دانش لازم در زمینه تشخیص اختلالات ارتباط، گفتار، زبان و بلع را فرا می‌گیرند و مهارت کافی برای انجام آن را به دست می‌آورند.

۴. دانش‌آموختگان در پایان این دوره دانش لازم در زمینه ارزیابی مقدماتی یا پیشرفته اختلالات ارتباط، گفتار، زبان و بلع را فرا می‌گیرند و مهارت کافی برای انجام آن را به دست می‌آورند.

۵. دانش‌آموختگان در پایان این دوره دانش لازم در زمینه درمان مقدماتی یا پیشرفته اختلالات ارتباط، گفتار، زبان و بلع را فرا می‌گیرند و مهارت کافی برای انجام آن را به دست می‌آورند.

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

در این مقطع برای دانش‌آموختگان نقش‌های مشاوره‌ای، ارزیابی، تشخیصی-شناسایی، درمانی، پژوهشی، مدیریتی و پیشگیری در نظر گرفته شده است.

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر است:

- مشاوره به مراجعان، مراقبان آنها، اعضای تیم توانبخشی و سایر متخصصان مرتبط
- ارزیابی اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع
- تشخیص علایم، نوع و شدت اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع
- شناسایی عوامل مؤثر بر اختلال و نیازهای مراجعان
- طراحی و اجرای برنامه‌های درمانی برای اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع
- اجرای نقش به عنوان درمانگر-پژوهشگر
- رعایت اخلاق حرفه‌ای در بالین
- پیشگیری اولیه، ثانویه، سطح سوم و غربالگری اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره می‌توانند در جایگاه‌های زیر انجام وظیفه نمایند:

- کلینیک‌های توانبخشی
- دفتر کار گفتاردرمانی
- مراکز بهداشتی-درمانی و بیمارستانها در بخش‌های گوش، حلق و بینی، نورولوژی، اطفال و روانپزشکی
- محیط‌های آموزشی ویژه برای کودکان مانند مدارس و مهدکودک‌های استثنایی

- مراکز درمانی و توانبخشی در سازمان بهزیستی
- ارائه خدمات در منزل

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش‌آموختگان (Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های عمومی مورد انتظار: (General Competencies)

انتظار می‌رود دانش‌آموختگان این مقطع در پایان دوره قادر باشند:

- از مهارت‌های ارتباطی-تعاملی به طور مؤثر استفاده کنند.
- از تفکر نقادانه و مهارت‌های حل مسئله در فعالیتهای بالینی استفاده کنند.
- دانش و مهارت فراگرفته شده را به صورت حرفه‌ای و متعهدانه به کار ببرند.

ب: جدول تطبیقی وظایف حرفه‌ای و توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار دانش‌آموختگان و گدهای درسی مرتبط با آنها

توانمندی اختصاصی	شرح وظایف حرفه‌ای	کد درس مربوطه
مشاوره‌ای	• ارائه مشاوره به مراجعان مبتلا به اختلالات گفتار و زبان در رابطه با کم کردن اثر مشکلات ارتباط، گفتار، زبان و بلع • ارائه مشاوره به اعضای خانواده مراجعان مبتلا به اختلالات گفتار و زبان در ارتباط با نحوه تعامل با آن‌ها • مشاوره به اعضای تیم توانبخشی و سایر متخصصان مرتبط برای ارائه بهتر خدمات توانبخشی و پزشکی به مراجعان مبتلا به اختلالات گفتار و زبان	۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱- ۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶- ۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۳- ۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹
ارزیابی	• ارزیابی آسیب‌های نیازمند به خدمات گفتاردرمانی • ارزیابی‌های دهانی، وضعیت گفتار، زبان، ارتباط و بلع را اجرا و نتایج آن را تفسیر کنند. • یکارگیری نتایج ارزیابی‌های شنوایی، هوشی و تکاملی در ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات مربوطه	۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱- ۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶- ۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۳- ۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹

توانمندی اختصاصی	شرح وظایف حرفه ای	کد درس مربوطه
تشخیصی-شناسایی	- تشخیص علایم و نشانه های اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع در هر بیمار - تشخیص نوع و شدت اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع در هر بیمار - شناسایی عوامل محیطی، جسمی و خانوادگی مؤثر در تشدید و یا بهبود اختلال در هر بیمار - شناسایی نیاز بیمار و خانواده او برای ارجاع به سایر متخصصان	۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱- ۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶- ۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۳- ۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹
درمانی	- طراحی برنامه درمانی، اجرای صحیح روش درمانی در اختلالات تکاملی زبان یا علل آسیب شنوایی، ناتوانی های ذهنی و اوتیسم - طراحی برنامه درمانی، اجرای صحیح روش درمانی در آفازی - طراحی برنامه درمانی، اجرای صحیح روش درمانی در اختلال بلع کودکان و بزرگسالان - طراحی برنامه درمانی، اجرای صحیح روش درمانی در اختلالات گفتار شامل لکنت، اختلال صدا و حنجره، اختلالات صدای گفتار و اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد	۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱- ۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶- ۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۳- ۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹
پژوهشی	کمک در اجرای پژوهش های بالینی شامل معرفی مورد، جمع آوری داده، کمک به سازمان دهی و ورود داده به نرم افزار	۱۹-۲۰-۳۷-۴۲
مدیریتی	- رعایت اخلاق حرفه ای - انجام مکاتبات بالینی و ارجاع ها - رعایت نظم و مقررات بالینی - بررسی تجهیزات بالینی، تنظیم و اعلام نیازها - تعامل و ارتباط مناسب با مراجع و همراهان	۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱- ۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶- ۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۳- ۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹
پیشگیری	- پیشگیری اولیه و ثانویه به منظور جلوگیری از بروز و تشدید اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع از طریق آموزش به فرد، خانواده و جامعه - غربالگری اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع در سطح جامعه - پیشگیری در سطح سوم از طریق درمان توانبخشی اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع	۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱- ۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶- ۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۳- ۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills):

ردیف	مهارت	حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری		
		مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل
۱	تحلیل سیگنال صوتی با Praat	۲	۱	۱
۲	انجام عملی تنفس مصنوعی	۲	۱	۱
۳	گرفتن نبض و فشارخون	۲	۲	۲
۴	ارزیابی رفلکس‌های طبیعی نوزادان و کودکان و رفلکس‌های پاتولوژیک در فلج مغزی	۲	۲	۲
۵	اجرای نمونه‌گیری گفتار	۲	۲	۲
۶	تحلیل سطوح گفتار و زبان (به ازای هر سطح)	۲	۲	۲
۷	اجرای تکنیک‌های درمان (Fading, modeling, prompting, shaping, manual Guidance, instruction) به ازای هر تکنیک	۲	۲	۲
۸	اجرای تکنیک‌های تقویت و بازداری	۲	۲	۲
۹	اجرای روش‌های درمانی کودک-محور شامل تکنیک‌های Indirect language stimulation	۲	۲	۲
۱۰	اجرای روش‌های درمانی درمانگر-محور شامل Drill, Drill play, Modeling به ازای هر روش	۲	۲	۲
۱۱	اجرای روش‌های درمانی هیبرید شامل Focused stimulation, Vertical structuring, Milieu Teaching, Incidental Teaching, Mand-model approach, Script Therapy به ازای هر روش	۲	۲	۲
۱۲	اجرای آزمون‌های ارزیابی مهارت‌های شنیداری شامل آزمون Ling توانا، آزمون مدرس، APT-HI و آشنایی با آزمون Ling	۲	۲	۲
۱۳	اجرای روش‌های ارتباطی شامل رویکردهای AVT, AOT, speech reading, cued speech, sign language و total communication در توانبخشی شنوایی	۲	۲	۲
۱۴	اجرای روش Ling و روش‌های تصحیح تولید	۲	۲	۲

۱۵	اجرای عملی روشهای ارزیابی در دوره pre-linguistic	۲	۲	۲	۶
۱۶	اجرای عملی روشهای مداخله در دوره pre-linguistic	۲	۲	۲	۶
۱۷	اجرای عملی روشهای ارزیابی در دوره emerging language	۲	۲	۲	۶
۱۸	اجرای عملی روشهای مداخله در دوره emerging language	۲	۲	۲	۶
۱۹	اجرای عملی روشهای ارزیابی در دوره developing language	۲	۲	۲	۶
۲۰	اجرای عملی روشهای مداخله در دوره developing language	۲	۲	۲	۶
۲۱	اجرای آزمون های غربالگری و ارائه مشاوره های پیشگیرانه از اختلالات خواندن و نوشتن	۲	۲	۲	۶
۲۲	ارزیابی و تحلیل خطاهای خواندن و نوشتن	۲	۲	۲	۶
۲۳	اجرای آزمونها و تکنیکهای ارزیابی لکنت در کودکان %SS, SR۴, SSI-۲KiddyCat, Cat, SSI-	۲	۲	۲	۶
۲۴	اجرای روش های شکل دهی روانی گفتار	۲	۲	۲	۶
۲۵	اجرای روش های ارزیابی شنیداری-ادراکی صوت (غیررسمی و رسمی با استفاده از مقیاس GRBAS)، ارزیابی تنفس (الگوی تنفس، حجم تنفس، فشار تنفس، جریان هوای تنفسی و هماهنگی گفتار و تنفس)، لمس حنجره (روش آرنسون)	۲	۲	۲	۶
۲۶	اجرای برنامه‌های صوت‌درمانی با تمرکز بر شیوه‌های تسهیل‌کننده صوت	۲	۲	۲	۶
۲۷	اجرای عملی ارزیابی بیان شفاهی، درک شنیداری، خواندن و نوشتن؛ اجرای عملی ارزیابی نامیدن؛	۲	۲	۲	۶
۲۸	اجرای عملی RET؛ اجرای عملی HELPSS؛ اجرای عملی VAT؛ اجرای عملی PACE؛ اجرای عملی MIT؛ اجرای عملی درمان آگرماتیسیم (Treatment of underlying forms)؛ اجرای عملی درمان آگرافی (Anagram and copy treatment)؛ اجرای عملی درمان آلکسی (Establishing Key Words)؛ اجرای عملی LOT	۲	۲	۲	۶

۲۹	اجرای روش های تحریک دهانی Beckman در اختلال تغذیه و بلع	۲	۲	۲	۶
۳۰	اجرای روش های جبرانی در اختلال تغذیه و بلع (تغییر وضعیت، تغییر غلظت ماده غذایی، تغییر روش ارائه ماده غذایی و استفاده از پروتزها)	۲	۲	۲	۶
۳۱	اجرای روش های توانبخشی در اختلال تغذیه و بلع (مانورهای بلع، روش های افزایش درون دادهای حسی، روش های تقویت عضلات)	۲	۲	۲	۶
۳۲	تاریخچه گیری ارزیابی ساختار و عملکرد اندام های درگیر در بلع -اجرای روش های درمانی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی) در نوزادان، کودکان و بزرگسالان	۲	۲	۲	۶
۳۳	انجام معاینه اندام های گفتاری؛ معاینه دستگاه تنفسی برای تولید گفتار؛ معاینه دستگاه کامی-حلقی؛ معاینه دستگاه تشدید؛ معاینه دستگاه تلفظ؛ ارزیابی آهنگ گفتار	۲	۲	۲	۶
۳۴	اجرای روش های درمانی نقائص زیر سیستم های تولید گفتار در اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد شامل روشهای درمان نقائص تشدید، آواسازی، تنفس، تولید، و آهنگ گفتار	۲	۲	۲	۶
۳۵	اجرای روش های غیر گفتاری کنترل حرکتی شامل ماساژ، دستورزی، PNF و تعادل	۲	۲	۲	۶
۳۶	تهیه ابزارهای low-tech برای روش های ارتباطی مکمل و جایگزین	۲	۱	۱	۴
۳۷	اجرای روش های ارزیابی ویژه اختلالات صداهای گفتار	۲	۲	۲	۶
۳۸	اجرای روش های درمانی مبتنی بر حرکت (شامل روش های فراخوانی و ایجاد صداهای گفتاری، perceptual phonetic placement training, Gradual Phonetic approximation, shaping core vocabulary, traditional approach approach) به ازای هر روش	۲	۲	۲	۶

۶	۲	۲	۲	۳۹	اجرای روش های درمانی مبتنی بر زبان شامل (minimal multiple oppositions pair contrast therapy whole Language . cycles approach . therapy intervention) به ازای هر روش
۶	۲	۲	۲	۴۰	اجرای عملی مراحل شکل دهی طرحواره استفاده از اشیاء برای یک کودک در طیف یا بیمار نما؛ اجرای عملی یکی از رویکردهای گفتاردرمانی مبتنی بر ABA؛ اجرای شش مرحله سیستم یکس برای یک کودک در طیف یا بیمار نما
۶	۲	۲	۲	۴۱	انجام احیا پایه یک و دو نفره (استفاده از ماکت، کار با الکتروشوک خودکار خارجی (AED) شرکت در تمرین (دور میزی، اطفاء حریق، ...) آشنایی با انجام تریاژ پایه

راهبردهای آموزشی (Educational Strategies)

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- آموزش مبتنی بر وظایف حرفه ای (Task based)
- آموزش توأم دانشجو و استاد محور
- آموزش مبتنی بر مشکل (Problem based)
- آموزش جامعه‌نگر (community oriented)
- آموزش بیمارستانی (hospital based)
- آموزش مبتنی بر شواهد (evidence based)

روش‌ها و فنون آموزشی:

- انواع کنفرانسهای داخل بخشی، بین بخشی، بیمارستانی، بین رشته‌ای، بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک - کارگاه‌های آموزشی - ژورنال کلاب و کتاب خوانی - case presentation
- راندهای کاری و آموزشی - آموزش سرپایی - آموزش در اتاق عمل، اتاق اقدامات عملی یا آزمایشگاه
- آموزش از راه دور بر حسب امکانات
- self education, self study
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می‌رود که فراگیران:

- منشور حقوقی (۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) فردی، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند. (این مقررات توسط گروه آموزشی مربوطه بازنگری می‌شود)
- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایط با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاقی اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- موارد ۱ و ۲ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

ارزیابی فراگیران:

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی
- آزمون ۳۶۰ درجه
- ارزیابی کارپوشه (port folio) شامل: ارزیابی کارنما (Log book)، نتایج آزمونهای انجام شده، مقالات، تشویق‌ها و تذکرات، گواهی‌های انجام کار و نظایر آن است.
- OSCE (Objective Structured Clinical Examination)
- DOPS (Direct Observation of Procedural Skills)
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- مستمر
- دوره‌ای
- نهایی

فصل دوم

حداقل نیازهای برنامه آموزشی

رشته گفتاردرمانی

در مقطع کارشناسی پیوسته

حداقل هیئت علمی مورد نیاز:

الف) اعضای هیئت علمی ثابت و تمام وقت بر اساس ضوابط شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی در رشته گفتاردرمانی

ب) گروه های آموزشی پشتیبان:

- گروه آموزشی گفتاردرمانی
- گروه های علوم پایه: زبان انگلیسی، زبان شناسی، روانشناسی، فیزیولوژی، آناتومی و فارماکولوژی
- گروه های تخصصی: گوش، حلق و بینی، مغز و اعصاب، اطفال، روانپزشکی

کارکنان آموزش دیده مورد نیاز برای اجرای برنامه:

- کارشناس ارشد گفتاردرمانی دارای مهارت سرپرستی بالینی ۲ نفر
- کارشناس آموزش ۱ نفر
- کارشناس سایت ۱ نفر

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

- کلاسهای درسی - اتاق دانشجویان - اینترنت با سرعت کافی
- سالن کنفرانس - بایگانی آموزش - کتابخانه
- اتاق اساتید - اتاق رایانه - وب سایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

عرصه های آموزشی و بالینی، مراکز بهداشتی- درمانی، بیمارستان ها، کلینیک های تخصصی، مدارس و مراکز بهزیستی مورد نیاز است. به ازاء هر دو دانشجو که وارد عرصه کارآموزی و کارورزی می شوند حداقل ۱ اتاق درمان استاندارد وجود داشته باشد.

- اتاق درمان استاندارد برای رشته گفتار درمانی باید شرایط زیر را داشته باشد:
- ۱. حداقل ۳ در ۳ و حداکثر ۳ در ۵ متر مربع باشد.
- ۲. نور طبیعی داشته باشد.
- ۳. حداکثر سر و صدای اتاق 50 db باشد.
- ۴. به سرویس های بهداشتی دسترسی آسان داشته باشد.
- ۵. دسترسی آسان به اتاق درمان (در طبقه همکف باشد یا قابلیت دسترسی به آسانسور وجود داشته باشد).
- ۶. سیستم گرمایشی، سرمایشی و تهویه مناسب وجود داشته باشد.

۷. همچنین لازم است یکی از اتاق‌های درمان هر کلینیک مجهز به دوربین مدار بسته با چرخش زاویه (یا آینه یک طرفه) و دارای سیستم صوتی با کیفیت گردد.

جمعیتها یا نمونه‌های مورد نیاز:

به ازای یک واحد کارآموزی برای هر دانشجو، حداقل یک مراجع دارای اختلال آسیب شنوایی، کم‌توان ذهنی، اتیسم، دیرگفتار، آفازی، شکاف کام، لکنت، اختلال صداهای گفتاری، اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد، اختلال بلع، اختلالات صدا و حنجره وجود داشته باشد.

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمايه‌ای) مورد نیاز:

شماره	دستگاه‌ها و تجهیزات
۱	ویدئو پروژکتور
۲	Visual analyzer
۳	سیستم کامپیوتری دارای اتصال اینترنت
۴	LCD
۵	تجهیزات مربوط به آموزش مجازی
۶	وایت‌بورد یا اسمارت‌بورد یا ای بورد
۷	وسایل کمک آموزشی و درمانی برای کودکان و بزرگسالان در عرصه بالینی
۸	تجهیزات تخصصی دیجیتال voice recorder
۹	نرم‌افزارهای تحلیل نمونه گفتار و زبان
۱۰	نرم‌افزارهای آموزشی مناسب برای محیطهای بالینی

فصل سوم

مشخصات دوره و دروس

برنامه آموزشی رشته گفتاردرمانی

در مقطع کارشناسی پیوسته

Speech Therapy

مشخصات دوره:

نام دوره: گفتاردرمانی

مقطع: کارشناسی پیوسته (BS)

طول دوره و ساختار آن:

براساس آیین نامه و ضوابط دوره کارشناسی پیوسته مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می باشد.
تعداد کل واحدهای درسی در این دوره ۱۳۲ واحد است که به شرح زیر می باشد:

نوع واحد	تعداد واحد
دروس عمومی	۲۴ واحد
دروس اختصاصی اجباری (Core)	۷۸ واحد
کارآموزی	۶ واحد
کارآموزی در عرصه	۱۸ واحد
دروس اختصاصی اختیاری (Non Core)	۶ واحد
جمع کل	۱۳۲ واحد

جدول الف- دروس عمومی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته گفتاردرمانی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعات دروس			پیش نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	دو درس از دروس مبانی نظری اسلام	۴	۶۸	-	۶۸	-
۲	یک درس از دروس اخلاق اسلامی	۲	۳۴	-	۳۴	-
۳	یک درس از دروس انقلاب اسلامی	۲	۳۴	-	۳۴	-
۴	یک درس از دروس تاریخ و تمدن اسلامی	۲	۳۴	-	۳۴	-
۵	یک درس از دروس آشنایی با منابع اسلامی	۲	۳۴	-	۳۴	-
۶	ادبیات فارسی	۲	۳۴	-	۳۴	-
۷	زبان انگلیسی عمومی	۲	۳۴	-	۳۴	-
۸	تربیت بدنی ۱	۱	-	۳۴	۳۴	-
۹	تربیت بدنی ۲	۱	-	۳۴	۳۴	تربیت بدنی ۱
۱۰	دانش خانواده و جمعیت	۲	۳۴	-	۳۴	-
۱۱	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران	۲	۳۴	-	۳۴	-
۱۲	علوم و معارف دفاع مقدس	۲	۳۴	-	۳۴	-
جمع		۲۴				

تذکره: گذراندن این دروس مطابق عناوین دروس عمومی معارف اسلامی مصوب جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی (جدول زیر) است.

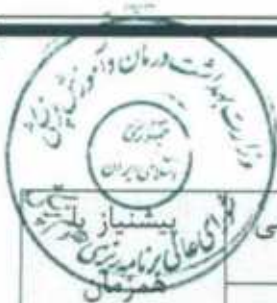
گرایش	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۱- مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۳	۳۴	-	۳۴
	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۴		۳۴
	انسان در اسلام	۲	۳۴		۳۴
	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۴		۳۴
۲- اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۴	-	۳۴
	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۴		۳۴
	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۴		۳۴
	عرفان عملی اسلام	۲	۳۴		۳۴
۳- انقلاب اسلامی	انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۴	-	۳۴
	آشنایی با قانون اساسی ج ا ایران	۲	۳۴		۳۴
	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۲	۳۴		۳۴
۴- تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۴	-	۳۴
	تاریخ امامت	۲	۳۴		۳۴
۵- آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۴	-	۳۴
	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۳۴		۳۴

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته گفتاردرمانی

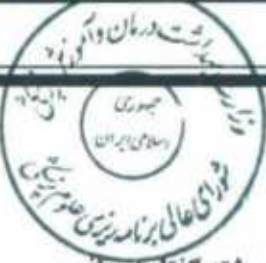
کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیشنیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۰۱	اصول توانبخشی	۱	۱/۵	۱/۵	۹	۱۷	۲۶	-
۰۲	اصطلاحات پزشکی	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۰۳	زبان تخصصی	۱	۱/۵	۱/۵	۹	۱۷	۲۶	-
۰۴	آواشناسی	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	۰۵
۰۵	زبان شناسی	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۰۶	آناتومی عمومی	۲/۵	۲	۰/۵	۳۴	۱۷	۵۱	-
۰۷	آناتومی و نورواناتومی دستگاه گفتار و شنوایی	۳	۲	۱	۳۴	۳۴	۶۸	۰۶
۰۸	فیزیولوژی و نوروفیزیولوژی دستگاه گفتار و شنوایی	۳	۳	-	۵۱	-	۵۱	۰۷
۰۹	شنوایی شناسی و روش های ارزیابی دستگاه شنوایی	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	-
۱۰	آنالیز آکوستیک گفتار	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	-
۱۱	بهداشت عمومی و کمک های اولیه	۱	۱/۵	۱/۵	۹	۱۷	۲۶	-
۱۲	روانشناسی عمومی	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۱۳	روانشناسی رشد و تکامل	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	۱۲
۱۴	روانشناسی زبان	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	۰۵
۱۵	آسیب شناسی دستگاه گفتار	۱/۵	۱/۵	-	۲۶	-	۲۶	-
۱۶	روانشناسی کودک و نوجوان	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	۱۳

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی		
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع
۱۷	رشد روانی حرکتی و اختلالات آن	۱	۱/۵	۱/۵	۹	۱۷	۲۶
۱۸	روان شناسی یادگیری	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
۱۹	آمار مقدماتی	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷
۲۰	روش تحقیق در آسیب شناسی گفتار و زبان	۱	۱/۵	۱/۵	۹	۱۷	۲۶
۲۱	ژنتیک پزشکی	۱	۱۷	-	۱۷	-	۱۷
۲۲	ارتودنسی در رابطه با گفتار	۱	۱۷	-	۱۷	-	۱۷
۲۳	بیماری های گوش، گلو، بینی و کاربرد جراحی در درمان آن ها	۱	۱/۵	۱/۵	۹	۱۷	۲۶
۲۴	بیماری های اعصاب در ارتباط با اختلالات گفتار و زبان	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
۲۵	مبانی آسیب شناسی گفتار و زبان (گفتار درمانی)	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
۲۶	رشد و تکامل گفتار و زبان	۳	۲	۱	۳۴	۳۴	۶۸
۲۷	اختلالات تکاملی زبان ۱	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱
۲۸	اختلالات تکاملی زبان ۲	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱
۲۹	اختلالات تکاملی گفتار و زبان در آسیب شنوایی	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱
۳۰	اختلال خواندن و نوشتن	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱
۳۱	اختلال روانی گفتار	۳	۲	۱	۳۴	۳۴	۶۸
۳۲	اختلالات صوت	۳	۲	۱	۳۴	۳۴	۶۸
۳۳	زبان پیری (آفازی) بزرگسال	۳	۲	۱	۳۴	۳۴	۶۸

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیشنیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۳۴	اختلال گفتار در شکاف لب و کام	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	۲۳-۰۰۷
۳۵	اختلال بلع دهانی- حلقی در نوزادان، کودکان و بزرگسالان	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	۲۳-۱۵-۰۰۸-۰۰۷ ۲۴
۳۶	اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	۲۶-۰۰۸
۳۷	اخلاق حرفه ای در گفتاردرمانی	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۳۸	اختلالات صداهای گفتار	۳	۲	۱	۳۴	۳۴	۶۸	۲۶-۰۰۸-۰۰۴
۳۹	روش های ارتباطی مکمل و جایگزین در اختلالات گفتار و زبان	۱	۱/۵	۱/۵	۹	۱۷	۲۶	-
۴۰	اختلال طیف اتیسم	۱	۱/۵	۱/۵	۹	۱۷	۲۶	۲۷-۲۶
۴۱	اصول و مبانی مدیریت خطر حوادث و بلایا	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	-
۴۲	پروژه	۲	-	۲	-	۶۸	۶۸	۲۰-۱۹
جمع		۷۸						

جدول ج: واحدهای کارآموزی و کارآموزی در عرصه برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته گفتاردرمانی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی	تعداد ساعات درسی	پیشنیاز یا همزمان
۴۳	کارآموزی (۱)	۲	۱۰۲	۲۵
۴۴	کارآموزی (۲)	۲	۱۰۲	۴۳-۲۶
۴۵	کارآموزی (۳)	۲	۱۰۲	۴۴-۳۷
۴۶	کارآموزی در عرصه (۱)	۳	۱۵۳	۴۵
۴۷	کارآموزی در عرصه (۲)	۳	۱۵۳	۴۶
۴۸	کارآموزی در عرصه (۳)	۶	۳۰۶	۴۷
۴۹	کارآموزی در عرصه (۴)	۶	۳۰۶	۴۸

جدول د: دروس اختصاصی اختیاری (non core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته گفتاردرمانی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیشنیاز
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۵۰	داروشناسی برای درمانگران گفتار و زبان	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۵۱	ارتباط شناسی سالمندان	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۵۲	آشنایی با نظام های طبقه‌بندی بیماری و ناتوانی	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	-
۵۳	مشاوره در گفتاردرمانی	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۵۴	بازی درمانی	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۵۵	اصول و روشهای فعالیت های گروهی	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۵۶	کاربرد روشهای پاراکلینیک در گفتاردرمانی	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
جمع		۱۲						

هیچ یک از دروس اختیاری پیش نیاز ندارد و دانشجو می بایست ۶ واحد از دروس فوق (جدول د) را بگذراند.

کد درس: ۰۱

نام درس: اصول توانبخشی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آگاهی با رشته‌های توانبخشی

شرح درس: در این درس دانشجو با اهداف کلی توانبخشی، طبقه‌بندی و تعاریف آن، اعضای تیم توانبخشی و نقش کارشناس گفتاردرمانی در تیم آشنا می‌شود و به طور عملی به مشاهده فعالیت های توانبخشی در مراکز می‌پردازد تا در آینده بتواند در تیم توانبخشی فعالیت کند.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت):

- ۱- تعریف توانبخشی
- ۲- تاریخچه توانبخشی
- ۳- آشنایی با اعضای گروه توانبخشی (تیم توانبخشی):
 - الف) گفتاردرمانی
 - ب) شنوایی شناسی
 - ج) فیزیوتراپی
 - د) کاردرمانی
 - ه) بینایی سنجی
 - و) ارتوپدی فنی
- ۴- انواع توانبخشی:
 - الف) توانبخشی پیشگیری
 - ب) توانبخشی پزشکی
 - ج) توانبخشی حرفه ای
- ۵- تعریف سلامتی
- ۶- تعریف آسیب، ناتوانی و مشارکت
- ۷- تعریف مددجو
- ۸- توانبخشی گفتار و زبان
 - الف) کودکان
 - ب) بزرگسالان

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

- ۱- مشاهده ۵ مرکز توانبخشی شامل مشاهدات زیر:
 - مشاهده فعالیت حرفه ای متخصصان بالینی از رشته های مختلف
 - مشاهده فرایند توانبخشی مراجعان شامل پذیرش، ارجاع به بخشهای مختلف، و چگونگی ارائه خدمات توانبخشی به آنها
 - تهیه و ارائه ی گزارش کتبی

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. میرخانی، م. مبانی توانبخشی. تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.
۲. گروه مؤلفان. اصول و مبانی توانبخشی. تهران: مؤسسه علوم و فنون معین.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۰۲

نام درس: اصطلاحات پزشکی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با اصطلاحات پزشکی و گفتاردرمانی

شرح درس: در این درس دانشجویان با اصطلاحات پزشکی و گفتاردرمانی آشنا می شوند تا بتوانند در مطالعه متون و درک مطالب تخصصی از آنها استفاده کنند.

رتبوس مطالب (۱۷ ساعت نظری):

۱. ریشه ها، پسوندها و پیشوندهای اصطلاحات تخصصی در:

- General physiology and anatomy,
- Sensory system,
- Motor system,
- Respiratory system,
- Nervous system,
- Swallowing,
- ENT, Psychiatry, Psychology, Neurology,
- Speech and Language Pathology

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Barbara, J., & Cohen, M. Medical Terminology: An Illustrated Guide. Lippincott Williams & Williams
2. Nicolosi, H., Harryman, E., and Kreshech, G. Terminology of communication disorders: speech, language, hearing Baltimore: Williams & Williams's publishers.

۳. براهنی، محمد نقی و همکاران. واژه نامه روانشناسی زمینه های وابسته. تهران: فرهنگ معاصر.

۴. همایون، همدخت. واژه نامه زبان شناسی و علوم وابسته (با تجدید نظر و اضافات). تهران: انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

۵. نیلی پور، رضا و همکاران. فرهنگ آسیب شناسی گفتار و زبان، تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای انجام می شود و در حیطه مهارتی بصورت ارائه گزارش شفاهی و آزمون کتبی به استفاده از چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۰۳

نام درس: زبان تخصصی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۵/۰ واحد نظری - ۵/۰ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: افزایش مهارت دانشجویان در درک و بیان مطالب تخصصی در حوزه آسیب شناسی گفتار و زبان

شرح درس: در این درس دانشجویان در درک و بیان مطالب تخصصی گفتاردرمانی و آسیب شناسی گفتار و زبان به زبان انگلیسی مهارت پیدا می کنند تا در آینده بتوانند از این مهارت در به روز رسانی دانش نظری و عملی خود، مستندسازی فعالیتهای بالینی و برقراری ارتباط با دیگران به صورت کتبی و شفاهی، فهم و درک مطالب تخصصی با هدف ارتقاء دانش و مهارت بالینی استفاده نمایند.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت):

۱. آشنایی با اصطلاحات تخصصی رشته گفتاردرمانی
۲. آشنایی با کتاب ها و مجله های تخصصی آسیب شناسی گفتار و زبان
۳. درک مطالب تخصصی در مورد اختلالات گفتار و زبان
۴. آشنایی با اصول و قواعد نگارش به زبان انگلیسی به منظور نامه نگاری، گزارش نویسی، و نگارش مقالات کوتاه

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. گردآوری مطالب در رابطه با گفتاردرمانی و آسیب شناسی گفتار و زبان از کتاب ها و نشریه های انگلیسی
۲. ترجمه متون تخصصی
۳. ارائه مطالب تخصصی بصورت شفاهی و کتبی به زبان انگلیسی.

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Nicolosi, H., Harryman, E., and Kreshech, G. Terminology of communication disorders: speech, language, hearing. Baltimore: Williams & Williams publishers
2. Chapey, R. Language intervention strategies in aphasia and related neurogenic communication disorders. London: Lippincott Williams & Wilkins
3. McNeil, MR. Clinical management of sensorimotor speech disorders. New York: Thieme medical publisher.
4. Paul, R. & Norbury, C. Language disorders from infancy through adolescence. St. Louis, Missouri: Elsevier, Mosby

۵. نیلی پور، ر و همکاران. فرهنگ آسیب شناسی گفتار و زبان، تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.
۶. متون تخصصی به زبان انگلیسی
۷. نشریات تخصصی رشته گفتاردرمانی به زبان انگلیسی.
۸. سایتهای اینترنتی آسیب شناسی گفتار و زبان (گفتاردرمانی)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای انجام می شود و در حیطه مهارتی بصورت ارائه گزارش شفاهی و آزمون کتبی به استفاده از چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۰۴

نام درس: آواشناسی

پیش نیاز یا همزمان: زبان شناسی

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با آواشناسی و واجشناسی بین‌المللی با تمرکز بر زبان فارسی

شرح درس: در این درس دانشجویان با دانش آواشناسی و واجشناسی بین‌المللی آشنا می‌شوند و با آواها، جایگاه و شیوه تولید، واحدهای زبر زنجیری، فرایندهای آوایی، آوانگاری و واج‌نگاری زبان فارسی را بطور کامل فرا می‌گیرند تا در آینده بتوانند از این اطلاعات در تجزیه و تحلیل آسیب‌های گفتار و زبان فارسی استفاده کنند.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. تعریف آواشناسی و واجشناسی بین‌المللی و زبان فارسی، آوا و واج، آوا‌نگاری و واج‌نگاری، تاریخچه و ابعاد و کاربرد و فایده آنها.
۲. رابطه آوا با زبان و رابطه آواشناسی با زبان شناسی.
۳. رابطه آواشناسی با واج شناسی.
۴. شاخه‌های آواشناسی.
۵. واج‌ها: همخوانها و واکه‌ها (هجا و تکواژ)، قوانین واجی، واجگونه‌ها، آوانگاری و واج‌نگاری.
۶. اندام‌های موثر در تولید آواها و نقش هر یک.
۷. طبقه‌بندی آواهای زبان فارسی.
۸. واحدهای زنجیری گفتار (واکه‌ها، همخوانها).
۹. دسته‌بندی واکه‌ها.
۱۰. دسته‌بندی همخوانها.
۱۱. واحدهای زبر زنجیری.
۱۲. واحدهای آوایی مرکب (هجا، واژه، جمله).
۱۳. فرایندهای آوایی (تولید ناقص، همگونی همخوانها، همگونی همخوان با واکه، ناهمگونی همخوانها، هماهنگی واکه‌ای، قلب، حذف، اضافه، تبدیل، تغییر هجایی، تکیه جمله).
۱۴. دیدگاه‌های آواشناسی و واجشناسی مربوط به فراگیری زبان اول و یادگیری زبان دوم.

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. آوا نگاری نمونه های گفتار هنجار.
۲. آوا نگاری نمونه های گفتار ناهنجار
۳. واج نگاری نمونه های گفتار هنجار
۴. واج نگاری نمونه های گفتار ناهنجار
۵. بررسی آواهای بومی منطقه

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. ثمره، ی. آواشناسی زبان فارسی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
 ۲. حق شناس، ع. آواشناسی. تهران: انتشارات آگاه.
 ۳. مشکوه الدینی، م. ساخت آوایی زبان. مشهد: انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.
4. Davenport, M. & Hannahs, S. Introduction phonetics and phonology.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهارگزینه‌ای انجام میشود. در حیطه مهارتی دانشجو باید نمونه های گفتاری ارائه شده را آوانگاری و واج نگاری نماید، توانایی دانشجو با چک لیست ارزشیابی می شود.

کد درس: ۰۵

نام درس: زبان شناسی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با زبان و سطوح و اجزا و نقش و کارکرد آن در ارتباط

شرح درس: در این درس دانشجویان با دانش زبانشناسی و روشهای مطالعه زبان و اجزا و کارکردهای آن آشنا می‌شوند تا بتوانند از این اطلاعات در تجزیه و تحلیل و درمان آسیب های گفتار و زبان استفاده کنند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

۱. منشا زبان: الهی و طبیعی و اجتماعی و جسمانی و ابزاری و ژنی

۲. زبان انسان و زبان حیوان: ارتباط و ویژگیهای زبان و گفتگوی با حیوانات و نخستینها

۳. واژه‌سازی: ریشه شناسی و راههای واژه‌سازی ابداع و وامگیری و ...

۴. تکواژشناسی/ صرف: تکواژ و تکواژگونه و قواعد

۵. نحو: سنتی و گروه‌ساختی و زایشی و نقشگرا و وابستگی و شناختی

۶. معناشناسی واژگانی: مختصات معنایی و نقشهای معنایی و روابط معنایی و همایی

۷. کاربردشناسی: بافت و ارجاع و کنش گفته ها و ادب

۸. تحلیل گفتمان/ گفتمان شناسی: تعبیر و استنباط و انسجام و پیوستگی و گفتگو/ دیالوگ و اصول همیاری گرایس

۹. زبان و مغز: زبان عصب شناسی و مناطق مغزی زبان و پدیده‌های نوک زبانی و لغزش زبانی و زبان‌پریشی و شنود دوگوشی و دوره حساس رشد

۱۰. فراگیری زبان اول/ یادگیری زبان اول: فراگیری آواچی و صرفی و نحوی و معنایی

۱۱. فراگیری زبان دوم/ یادگیری زبان دوم: فراگیری یا یادگیری و روشها و یادگیرندگان و مهارتها و توانشها و کنشها

۱۲. ایماها و زبان اشاره: انواع ایماها و اشاره‌ها و انواع زبانهای اشاره و مختصات آنها

۱۳. تاریخ و تحول زبان: خانواده و درخت و تطبیقی و تاریخ و در زمانی و همزمانی و..

۱۴. زبان و گونه‌های جغرافیایی زبانی: گونه استاندارد و لهجه و گویش و دوزبانگی و زبان آمیخته

۱۵. زبان و گونه‌های اجتماعی زبانی: جامعه شناسی زبان و سبکهای زبانی و اعتبار اجتماعی زبان و گونه‌های شغلی و سنی و جنسی

۱۶. زبان و فرهنگ: نسبیت زبانی و مقولات فرهنگی و اجتماعی و جنسیتی و جهان‌شناختی

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. یول، ج. مطالعه زبان. ترجمه: علی رحیمی. تهران: نشر جنگل.
۲. فالک، ج. اس. زبان‌شناسی و زبان: بررسی مفاهیم بنیادی زبان شناسی. ترجمه: خسرو غلامعلی زاده. مشهد: نشر آستان قدس رضوی.
۳. نجفی، ا. مبانی زبان‌شناسی و کاربرد آن در زبان فارسی. تهران: انتشارات نیلوفر.
4. Fromkin, V., Rodman, R. & Hyams, N. An introduction to language. Thomson Henle

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۰۶

نام درس: آناتومی عمومی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲/۵ واحد (۲ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با مفاهیم آناتومی و فراگیری ساختمان و عملکرد اجزای بدن به ویژه در مورد بخشهایی از بدن که با گفتار و زبان سروکار دارد.

شرح درس: در این درس دانشجویان با تعریف آناتومی و عناصر اصلی آن و آناتومی عمومی بدن انسان آشنا می شوند. آناتومی علمی است که به بررسی ساختمان بدن موجودات زنده می پردازد و دارای سه شاخه اصلی است که هریک از این شاخه ها نیز به شاخه های کوچکتری تقسیم می شوند. سه شاخه اصلی آناتومی عبارتند از:

۱- **کالبدشناسی یا آناتومی ماکروسکوپی**، شاخه ای از علم آناتومی است که بدن انسان را با چشم غیر مسلح مورد مطالعه قرار می دهد. آناتومی را می توان با روش سیستمیک و یا موضعی فرا گرفت.

۲- **بافت شناسی یا میکروآناتومی**، شاخه ای از علم آناتومی است که بدن انسان را با چشم مسلح مورد مطالعه قرار می دهد و از مقاطع بافتی برای مشاهده بخش های مختلف بدن در زیر میکروسکوپ استفاده می شود.

۳- **جنین شناسی یا آناتومی تکاملی**، این شاخه از علم آناتومی، تکامل بدن انسان را از زمان لقاح تا هنگام تولد مورد مطالعه قرار می دهد.

رنوس مطالب نظری (۳۴ ساعت):

۱- مقدمات و تاریخچه

تعاریف، موقعیت آناتومیک

۲- سلول

غشای سلولی، سیتوپلاسم، هسته، چرخه سلولی، تقسیم سلولی، اسکلت سلولی

۳- بافت شناسی

بافت پوششی، بافت همبندی، بافت عضلانی، بافت عصبی

۴- استخوان شناسی

اسکلت محوری (ستون مهره ای، دنده ها، جناغ، جمجمه، استخوان لامی) و اسکلت ضمایم

۵- مفاصل

مفاصل فیبرو، مفاصل غضروفی، مفاصل سینوویال

۶- عضلات

نامگذاری عضلات، عملکرد عضلات اسکلتی، عضلات نواحی مختلف بدن

۷- دستگاه گردش خون

قلب: محل قرارگیری، حفرات، ساختار بافتی، دریچه‌ها، سیستم هدایتی، خون رسانی، پریکاردیوم
عروق خونی: تفاوت بافتی شریان و ورید، آنورت، شریان‌های سر و گردن، شریان‌های اندام فوقانی، شریان‌های شکم، لگن، شریان‌های اندام تحتانی، وریدهای اندام تحتانی، وریدهای شکم و لگن، وریدهای اندام فوقانی، وریدهای سرو گردن، مویرگ‌ها

۸- دستگاه لنفاوی:

مجرای توراسیک، تیموس، لوزه‌ها، طحال

۹- دستگاه عصبی:

تقسیم بندی دستگاه عصبی، نخاع و اعصاب نخاعی

مغز: بصل النخاع، پل مغزی، مغز میانی، مخچه، دیانسفال و مخ

سیستم‌های بطنی، مایع مغزی و نخاعی و اعصاب مغزی

سیستم عصبی خودمختار

۱۰- دستگاه تنفس:

تقسیم بندی دستگاه تنفس، حفرات بینی؛ سینوس‌های مجاور بینی، حنجره، نای، برونکوس‌ها، ریه‌ها، پرده جنب،

میان‌سینه یا مدیاستینوم

۱۱- دستگاه گوارش:

تقسیم بندی دستگاه گوارش، دهان، لثه‌ها، دندان‌ها، زبان، کام، غدد بزاقی، حلق، مری، میکروآناتومی مری، حفره

شکم و صفاق، معده، میکروآناتومی معده، روده باریک، روده بزرگ، کبد، کیسه صفرا و مجاری صفراوی، پانکراس

۱۲- دستگاه ادراری:

تقسیم بندی دستگاه ادراری، کلیه‌ها، ساختمان بافتی کلیه، حالب‌ها، مثانه، پیشابراه

۱۳- دستگاه تولید مثل:

دستگاه تولید مثل مرد: بیضه‌ها، اپیدیدیم، مجرای دفران، سمینال وزیکول‌ها، پروستات، غدد بولبواورترال، طناب

اسپرمتیک-آلت تناسلی مرد

دستگاه تولید مثل زن: تخمدان‌ها، لوله‌های رحمی، رحم، واژن، دستگاه تناسلی خارجی زن و پستان

۱۴- دستگاه غدد درون ریز:

غده هیپوفیز، غده پینه آل، غده تیروئید، غده پاراتیروئید، غدد فوق کلیوی

۱۵- اعضاء حواس ویژه:

چشم: کره چشم، عضلات چشم، دستگاه اشکی، پلک ها، مژه ها و ابروها

گوش: گوش خارجی، گوش میانی، گوش داخلی

۱۶- جنین شناسی عمومی

مرحله پیش رویانی، مرحله رویانی، مرحله جنینی، تخمین زمان زایمان

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

آناتومی عملی (۸ ساعت)

۱- اسکلت محوری

۲- ساختار دهان و حلق

۳- ساختار بینی و حنجره

۴- آناتومی مغز

بافت شناسی عملی (۹ ساعت)

۱- بافت های پوششی، همبندی، عضلاتی و عصبی

۲- ساختار بافتی دهان، لب، کام، زبان، دندان، بینی، حلق و حنجره

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

دکتر غلامرضا حسن زاده. یادگیری آناتومی. تهران: انتشارات

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت کتبی و در حیطه مهارتی با استفاده از

گزارش و چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۰۷

نام درس: آناتومی و نورواناتومی دستگاه گفتار و شنوایی

پیش نیاز یا همزمان: آناتومی عمومی

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با مفاهیم آناتومی و فراگیری ساختار دستگاه های تولید گفتار و شنوایی و آشنایی با

مفاهیم دستگاه عصبی مرکزی و محیطی

شرح درس: در این درس دانشجویان آناتومی سر و گردن و دستگاه های درگیر در تولید گفتار (تنفس، تولید،

تشدید و آواسازی) و شنوایی را فرا می گیرند. همچنین بایستی مفاهیم دستگاه عصبی مرکزی از جمله ساختمان

مغز، نخاع، اعصاب مغزی، دستگاه عصبی محیطی، راههای عصبی، و گیرنده های حسی را یاد بگیرند.

رئوس مطالب نظری (۳۴ ساعت):

۱- مجموعه

الف- تعداد استخوان ها و تقسیم بندی مجموعه

ب- نماهای قدامی، خارجی، خلفی، تحتانی و فوقانی مجموعه

ج- حفرات مجموعه: سقف و کف حفره کرانیال

۲- صورت

الف- استخوان های صورت

ب- عضلات صورت

۳- گردن

الف- مهرهای گردن

ب- نواحی گردن و عضلات گردن

۴- حفره دهان

۵- حفرات بینی

۶- حلق و حنجره

۷- اسکالپ

۸- چشم و گوش

۹- مری، نای و ریه

۱۰- جنین شناسی سر و گردن

۱۱- تقسیمات سیستم عصبی مرکزی

۱۲- ساقه مغزی و مخچه

۱۳- دیانسفال و تلاتسفال

۱۴- مننژها و عروق مغز

۱۵- راه های عصبی

۱۶- اعصاب دوازده گانه مغزی

۱۷- آناتومی دستگاه آواسازی

۱۸- آناتومی دستگاه تولید و تشدید صوت

۱۹- آناتومی دستگاه شنوایی

۲۰- مسیرهای عصبی شنوایی

۲۱- نواحی مرتبط با شنوایی، تکلم و زبان در نیمکره های مخ

رتوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱- مشاهده نواحی تشریح شده سر و گردن

۲- نواحی مغز در مولاژ مغز انسان

۳- مشاهده نای، مری، حلق و حنجره و ریه در مولاژ

۴- مشاهده فیلم های تشریح مغز و تشریح سروگردن

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱- آناتومی گری برای دانشجویان جلد اول و سوم، گروه مترجمان، انتشارات ابن سینا

۲- نورواناتومی بالینی اسنل، ترجمه دکتر غلامرضا حسن زاده، انتشارات ارجمند

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهارگزینه‌ای و در حیطه مهارتی، با استفاده از چک لیست در حین انجام مشاهده و کار عملی انجام می‌شود.

کد درس: ۰۸

نام درس: فیزیولوژی و نوروفیزیولوژی دستگاه گفتار و شنوایی

پیش نیاز یا همزمان: آناتومی و نورواناتومی دستگاه گفتار و شنوایی

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با مفاهیم فیزیولوژی اجزاء سیستم عصبی درگیر در برنامه ریزی و اجرای دستورات

عصبی و عملکرد دستگاه های تولید گفتار و شنوایی

شرح درس: در این درس دانشجویان با فیزیولوژی دستگاه تولید گفتار (تنفس، تولید، تشدید و آواسازی) و

شنوایی آشنا می شوند. همچنین کارکرد نورون ها و فیزیولوژی سیناپس، کارکردهای عصبی در حس و حرکت

عضلات، سیستم های عصبی سمپاتیک و پاراسمپاتیک و کارکردهای عالی مغز را خواهند شناخت.

رئوس مطالب (۵۱ ساعت):

۱. تعریف فیزیولوژی

۲. فیزیولوژی تنفس

۳. فیزیولوژی آواسازی

۴. فیزیولوژی تولید و تشدید

۵. فیزیولوژی شنیداری

۶. انواع نورون ها و عملکرد آنها

۷. عملکرد سیناپس ها و نوروترانسمیترها

۸. عملکرد عضله و دوک عضلانی

۹. حس و حرکت

۱۰. سیستم های عصبی سمپاتیک و پاراسمپاتیک

۱۱. کارکردهای عالی مغز

I. شناخت: یادگیری، توجه و حافظه، استدلال و قضاوت

II. کنترل حرکتی گفتار

III. درک و بیان زبانی

IV. سوپرتری: کارکردهای نیمکره های راست و چپ

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Seikel, JA., King, DA., Drumright, D. G. Anatomy and physiology for speech, language, and hearing. San Diego: Singular publishing group
۲. گایتون، آ. فیزیولوژی پزشکی. ترجمه دکتر هوشنگ نجفی و همکاران. انتشارات ابن سینا

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۰۹

نام درس: شنوایی شناسی و روش های ارزیابی دستگاه شنوایی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با مبانی شنوایی شناسی و کاربردهای آن - آشنایی با انواع آزمونهای شنوایی - تعادلی در کودکان و بزرگسالان و چگونگی انجام آزمون های مقدماتی شنوایی.

شرح درس: در این درس دانشجویان با ساز و کار شنوایی، علل و انواع اختلالات شنوایی، روشهای ارزیابی دستگاه شنوایی، اهداف و کاربرد آنها، تفسیر نتایج، انواع تجهیزات و دستگاه های مورد استفاده و وظایف متخصصین شنوایی شناس آشنا می شوند تا بتوانند بیماران مبتلا به آسیب های گفتار و زبان را در مواقع لزوم به متخصص مربوطه ارجاع دهند.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. تعریف شنوایی شناسی و شنوایی سنجی.
۲. شنوایی طبیعی و ساز و کار آن.
۳. انواع اختلالات شنوایی و علل آنها.
۴. معرفی انواع آزمایش های پایه ای و تکمیلی شنوایی در کودکان و بزرگسالان.

الف) آزمون های کودکان

- (Sounds Test, WIPI, SAT) speech Audiometry
- Play Audiometry
- BOA
- VRA
- Localization Technique

ب) بزرگسالان

- آشنایی با روند معاینه بیمار
- آزمون های دیپازونی
- P.T.A

- (Tone Decay, ABLB, SISI, PIPB, WDS, SRT) speech Audiometry

۱. معرفی انواع آزمایش های فیزیولوژیک و الکتروفیزیولوژیک شنوایی و تعادلی در کودکان و بزرگسالان.

- Impedance Audiometry
- OAE
- ERA

• ENG و پوسچروگرافی

۲. آشنایی با انواع تجهیزات ارزیابی شنوایی و تعادلی.
 ۳. آشنایی با انواع تجهیزات تجویز و ارزیابی وسایل کمک شنوایی.
 ۴. وظیفه و نقش شنوایی شناسی در ارزیابی، تشخیص و توانبخشی افراد مبتلا به افت شنوایی.
 ۵. همکاری متقابل بین شنوایی شناس و درمانگران گفتار و زبان.
- رنوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. مشاهده انجام آزمایش های PTA
۲. مشاهده انجام آزمایش های speech audiometry
۳. مشاهده تفسیر نتایج آزمایشهای فوق
۴. مشاهده اجرای انواع آزمایشهای شنوایی شناسی در محیطهای بالینی
۵. مشاهده انجام روشهای توانبخشی شنیداری توسط شنوایی شناسان

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Yost W. Fundamental of hearing: an introduction. CA: Academic press
2. Gelfand S. Essential of audiology. New York: Thieme

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای برای جنبه شناختی، و استفاده از چک لیست در حین کار عملی برای حیطه مهارتی انجام می‌شود.

کد درس: ۱۰

نام درس: آنالیز اکوستیک گفتار

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با مبانی آنالیز اکوستیک گفتار

شرح درس: در این درس دانشجو با فیزیک صوت آشنا می‌شود و نظریه‌های مرتبط با تولید صوت و روشهای پردازش سیگنال صوتی را فرا می‌گیرد. همچنین با روشهای عملی آنالیز اکوستیک آشنا می‌شود.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. مبانی اکوستیک

• واسطه‌ی اکوستیکی، انتشار صدا، انواع موج صوتی (تناوبی و غیر تناوبی)، ویژگی موج صوتی (فرکانس، دامنه، فاز، طول موج)، فیلتر اکوستیک و انواع آن، پهنای باند، فرکانس مرکزی، بازنمود سیگنال صوتی در دو حوزه زمان و فرکانس.

۲. نظریه‌ی منبع - فیلتر تولید گفتار

• انواع لوله‌های صوتی، نحوه‌ی محاسبه‌ی فرکانس پایه در انواع لوله‌های صوتی، موج ایستا، تعریف شکم و گره، quantal theory، پدیده‌ی تشدید، فرکانس تشدید و غیر تشدید، ویژگی فیلترینگ سیر صوتی انسان، شکم و گره در مسیر صوتی انسان.

۳. روش‌های پردازش سیگنال

• سیگنال دیجیتال و آنالوگ، تبدیل آنالوگ به دیجیتال، نمونه برداری و نرخ نمونه برداری، نظریه‌ی نایکوئیست، خطاهای نمونه برداری و فیلتر آنتی‌الایزینگ، کوانتیزاسیون، مفهوم اعداد دیجیتال، مفهوم بیت نسبت سیگنال به نویز، انواع خطاهای کوانتیزاسیون، انواع روش‌های محاسبه‌ی دامنه در سیگنال تناوبی و غیر تناوبی، پنجره‌ای کردن، آنالیز فوریه و کاربرد آن در آنالیز سیگنال صوتی، روش خودهمبستگی و کاربرد آن در آنالیز سیگنال صوتی، روش رمزگذاری پیش‌بینی کننده‌ی خطی و کاربرد آن در آنالیز سیگنال صوتی، پیش‌تاکید، فیلترهای دیجیتال، طیف، طیف نگاشت

۴. مبانی درک شنیداری سیگنال صوتی

• آناتومی سیستم شنیداری محیطی، درک شنیداری بلندی، پاسخ فرکانسی، سیستم شنیداری، پوش شنیداری، بارک، نت و رابطه‌ی آن با هرتز

۵. مدل‌های لوله‌ای تولید واکه - تشدید کننده‌های هلمهولتز رابطه‌ی فرمونت‌ها و شکل مسیر صوتی، نظریه‌ی آشفستگی، بازنمود سیگنال صوتی انواع واکه‌ها در طیف نگاشت - انواع آشفستگی فرکانس، انواع آشفستگی شدت.

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۲. آشنایی با نرم افزار praat
۳. تعیین نرخ نمونه برداری، نحوه ی ضبط صدا، ذخیره کردن فایل صوتی، باز کردن فایل ذخیره شده در کامپیوتر
۴. آشنایی نحوه ی ویرایش سیگنال صوتی
۵. تشخیص یک سیکل ارتعاش
۶. آشنایی و تشخیص انواع موج های صوتی در واج های گفتاری مختلف
۷. آشنایی با نحوه ی استخراج یک گزارش صوتی
۸. آشنایی با نحوه ی تعیین پنجره در پرت
۹. آشنایی با طیف نگاشت و نحوه ی تعیین فرمنت ها در طیف نگاشت
۱۰. آشنایی با نحوه ی استخراج میانه فرمنت های اول و دوم و سوم
۱۱. آشنایی با نحوه ی استخراج میانگین شدت
۱۲. آشنایی با نمودار فرکانس

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Johnson, K. Acoustic and auditory phonetics. Blackwell Publishers
2. Behrman, A. Speech and voice sciences. SanDiego: Plural Publishing

۳. جانسون، ک. آواشناسی آکوستیک و شنیداری. مترجمین: زهرا محمود زاده و رحیمه روح پرور. تهران: پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران و نشر چاپار.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۱۱

نام درس: بهداشت عمومی و کمک‌های اولیه

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی درس: آشنایی با مفاهیم بهداشت، پیشگیری، سلامتی و کسب مهارت در انجام کمک‌های اولیه در موارد اضطراری

شرح درس: در این درس دانشجویان با مفاهیمی مانند بهداشت، سلامتی و پیشگیری از برخی بیماریها، می‌آموزند که در شرایط اضطراری و اورژانس تا رساندن فرد آسیب دیده به مرکز درمانی با انجام کمک‌های اولیه جان او را نجات دهند.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت):

۱. تعریف بهداشت، اهداف و جنبه‌های مختلف آن
۲. تعریف سلامتی و رابطه آن با عوامل اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی
۳. بهداشت فردی، خانوادگی و اجتماعی
۴. موانع و مشکلات بهداشتی در جوامع
۵. سطوح پیشگیری
۶. مبارزه با بیماریها: واگیر و غیرواگیر
۷. تعریف کمک‌های اولیه و اهداف آن
۸. انواع شکستگی‌ها و در رفتگی‌ها و چگونگی کمک رساندن به فرد مصدوم تا رسیدن به مرکز درمانی
۹. انواع خونریزی‌ها و چگونگی بند آوردن آنها
۱۰. انواع کوفتگی‌ها
۱۱. گرم‌زدگی و سرمازدگی: علل، نشانه‌ها و درمان اولیه
۱۲. انواع گزیدگی‌ها: نشانه‌ها و درمان اولیه
۱۳. شناسایی انواع اختلالات هوشیاری و چگونگی برخورد با آنها
۱۴. شناسایی نشانه‌های سخته و چگونگی برخورد با آنها
۱۵. خفگی و تنفس مصنوعی
۱۶. برق گرفتگی و چگونگی کنترل آن

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. انواع بانداز و چگونگی استفاده از باند برای بستن نواحی مختلف بدن
۲. انجام عملی تنفس مصنوعی
۳. چگونگی حرکت دادن فرد مصدوم
۴. چگونگی گرفتن نبض و فشارخون
۵. چگونگی شستشوی زخم و پانسمان آن

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. حلم سرشت، پ. دل پیشه، ا. اصول بهداشت و کمکهای اولیه. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهارگزینه‌ای و در حیطه مهارتی، با استفاده از چک لیست در حین انجام عملی آزمایشات انجام می‌شود.

کد درس: ۱۲

نام درس: روانشناسی عمومی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با مفاهیم اساسی و عمده روانشناسی و مکاتب آن.

شرح درس: در این درس دانشجویان به جنبه‌های مختلف رشد روانی-جسمی، ویژگیهای رفتاری، روانی، عملکرد هوشی و شخصیتی کودکان و نوجوانان آشنا می‌شوند تا بتوانند از این دانش در فراگیری دروس تخصصی استفاده کنند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت):

- ۱- تاریخچه و کلیات روانشناسی و مکاتب آن.
- ۲- ماهیت و گستره روانشناسی معاصر.
- ۳- روش پژوهش و اندازه‌گیری در روانشناسی.
- ۴- روانشناسی علمی و شاخه‌های مختلف آن.
- ۵- نقش وراثت و محیط و آثار آنها بر رفتار آدمی.
- ۶- بررسی دستگاه شناخت شامل: احساس و ادراک.
- ۷- انگیزش، هیجان و یادگیری.
- ۸- هوش، شخصیت، ابعاد آنها و آزمونهای مربوطه.
- ۹- سازوکارهای دفاعی، تعارض و ناکامی.
- ۱۰- روانشناسی اجتماعی و تفاوتهای فردی.
- ۱۱- روانشناسی کودک، نوجوان، جوان، بزرگسال و سالمند.
- ۱۲- فرایندهای زیستی و رشد روانی.
- ۱۳- پایه‌های زیستی پدیده‌های روانی.
- ۱۴- توجه، تمرکز، سازمان‌بندی، تعمیم، حافظه و اختلالات مربوطه.
- ۱۵- تفکر، زبان، گفتار.
- ۱۶- بهداشت روانی و روانشناسی بهداشتی.

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. اتکینسون، ر. و همکاران. زمینه‌ی روانشناسی هیلگارد. مترجمین: محمدنقی براهنی و همکاران. تهران: رشد.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۱۳

نام درس: روانشناسی رشد و تکامل

پیش نیاز یا همزمان: روانشناسی عمومی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با مبانی نظری رشد و شخصیت کودک و نوجوان

شرح درس: در این درس دانشجویان به جنبه‌های مختلف رشد روانی-جسمی، ویژگیهای رفتاری، روانی، عملکرد هوشی و شخصیتی کودکان و نوجوانان از بدو تولد تا ۱۸ سالگی آشنا می‌شوند تا بتوانند از این دانش در فراگیری دروس تخصصی مرتبط با رشد و اختلال در آن استفاده کنند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت):

- ۱- تاریخچه روانشناسی رشد کودک و نوجوان.
- ۲- فرآیند رشد و تکامل روانی کودک و عوامل موثر بر آن.
- ۳- عوامل موثر بر رشد هوش.
- ۴- ساختار شخصیت و رشد آن از بدو تولد تا ۱۸ سالگی.
- ۵- مفاهیم رشد و نمو (growth)، تکامل و تحول (development)، و بلوغ.
- ۶- الگوهای و نیمرخ‌های رشد و تکامل از بدو تولد تا ۱۸ سالگی در حیطه های:

- روانی-عاطفی،
- جسمی و حرکتی،
- شناختی،
- گفتاری و زبانی،
- اجتماعی.

۷- عوامل موثر بر رشد و تکامل: قبل از تولد، هنگام تولد و بعد از تولد.

۸- نظریه‌های گوناگون تحول روانی از دیدگاه روانشناسان مختلف (گزل، فروید، بوهلر، والن، اریکسون).

۹- نظریه پیازه

- رفتار و سازگاری در دوران کودکی و نوجوانی
- آشنایی با شیوه‌های اصلاح رفتار در کودکان و نوجوانان (از جمله تقویت‌های مثبت و منفی و شیوه‌های تسهیل و بازداري) از بدو تولد تا ۱۸ سالگی.

۱۰- تعریف بلوغ، انواع آن و خصوصیات و ویژگیها و نیازهای فرد نوبالغ تا مرحله جوانی.

۱۱- نوجوانی، مفهوم آن، گستره سنی و مراحل این دوره.

۱۲- شکل‌گیری شخصیت در نوجوانی و ثبات رفتاری، بحران هویت و انواع آن، شیوه‌های رفتار مناسب با نوجوان.

۱۳- بهداشت و سلامت روانی-عاطفی فرد.

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. ماسن، پ و همکاران. روانشناسی رشد و شخصیت کودک و نوجوان. ترجمه: مهشید یاسایی. تهران: کتاب‌ماد (نشر مرکز).

۲. میلتنون برگر، ر. اصول و روش‌های تغییر و اصلاح رفتار. ترجمه: شهناز محمدی. تهران: ارسباران.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهارگزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می‌شود.

کد درس: ۱۴

نام درس: روانشناسی زبان

پیش نیاز یا همزمان: زبان شناسی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با درک و بیان زبان، نقش زبان در فعالیتهای عالی ذهنی و عملکرد مغز در رابطه با زبان.
شرح درس: در این درس دانشجویان با زبان، فعالیتهای عالی مغز در جنبه‌های گوناگون زبان، ادراک گفتار، بیان زبان، معناشناسی و کاربرد شناسی زبان، حافظه، تجزیه و تحلیل، شناخت، بینش و تصمیم‌گیری آشنا می‌شوند.
رئوس مطالب (۳۴ ساعت):

۱. روانشناسی زبان: قلمرو، تاریخچه، اهداف، جایگاه

۲. زبان در مغز

۳. سوبرتری فرایند زبان: نقش نیمکره راست و چپ در زبان

۴. فرایندهای درک گفتار

۵. فرایندهای معناشناختی زبان

۶. فرایندهای مشارکت‌کننده در بیان واژه و جمله

۷. کاربرد زبان: سطوح بالاتر درک و بیان زبان

۸. یادگیری زبان دوم

۹. نقش حافظه فعال در پردازش زبان

۱۰. دیدگاه‌های مربوط به روانشناسی زبان:

• دیدگاه نهادگرایان معاصر (چامسکی و جان لاک)

• دیدگاه اجتماعی (ویگوتسکی)

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. رایالز، ج. مقدمه‌ای بر مبانی ادراک گفتار ترجمه ناصر رضایی آق‌باش، انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.

۲. استنبرگ، د. درآمدی بر روانشناسی زبان. ترجمه ارسلان گلفام. تهران: انتشارات سمت.

۳. ویگوتسکی، ل. اندیشه و زبان. ترجمه حبیب‌الله قاسم‌زاده. ارجمند.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهارگزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک‌لیست انجام می‌شود.

هدف کلی درس: آشنایی با آسیب شناسی بافت های مختلف بدن انسان و عوامل گوناگون بیماری زا

شرح درس: در این درس دانشجویان با آسیب های سلولی و بافتی اندام های مختلف بدن انسان و عوامل بیماری زا آشنا می شوند تا به کمک این اطلاعات بتوانند مفاهیم نظری مربوط به درسهای پایه و درسهای تخصصی رشته گفتاردرمانی را بهتر درک کنند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت)

۱. انواع اختلالات سلولی: آتروفی، دژنواسیون، نکروز، آهمی شدن، انواع رنگدانه دار شدن
۲. آماس و ترمیم: واکنش های عروقی در آماس حاد، نشانه های آماس حاد، انواع آماس حاد، آماس تحت حاد، سلول های آماسی، ترمیم و انواع آن.
۳. اختلالات ایمنی (ایمونولوژیک)
۴. اختلالات آب و الکترولیت ها و گردش خون: ایسکمی، انفارکتوس، آمبولی و انواع آن، ترمبوز و انواع آن، پرخونی، خونریزی (آنوریسم، آنژیوم، تصلب، شراین) شوک و انواع آن
۵. بیماری های ویروسی: مننژیت، آنسفالیت و سایر عفونت های ویروسی، Candida, Aspergillus, AIDS, Herpes, Cytomegalovirus, Hepatitis, Common Cold, Staphylococcus, Coagne Staphylococcus, Pseudomonas, Otitis externa, Herpes Zoster, Simplex
۶. بیماری های میکروبی
۷. انواع تومورها، طبقه بندی، ویژگی های حاد و علل آنها (تومور حنجره، تومورهای دهان و زبان، تومورهای اوروفارنکس، تومورهای خوش خیم حفره دهان (هایپرپلازی، فیبروم، گرانولومپیوژنیک، پاپیلوما، ادنوم پلئومورفیک، تومورهای بافت نرم، لنفانژیوم، همانژیوم، نوروفیبروم، تومورسلول گرانولار، لیپوم، تومورها و کیست های ادنتوژنیک خوش خیم)
۸. هیپرتروفی و هایپرپلازی

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Sataloff, RT. Clinical Assessment of Voice. SanDiego: Plural Publishing
2. Hand, A.R. & Frank, M.E. Fundamentals of oral histology and physiology. Philadelphia: Wiley Blackwell

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۱۶

نام درس: روانپزشکی کودک و نوجوان

پیش نیاز یا همزمان: روانشناسی رشد و تکامل

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با اختلالات شناختی، روانی-عاطفی، و اجتماعی در کودکان و نوجوانان از دیدگاه روانپزشکی

شرح درس: در این درس دانشجویان با انواع اختلالات شناختی، روانی-عاطفی، و اجتماعی از دیدگاه روانپزشکی، تاثیر داروها بر این اختلالات و نیز درمان و پیشگیری از آنها آشنا می شوند تا بتوانند در صورت لزوم افراد مبتلا را به متخصصان مربوطه ارجاع دهند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت):

۱. تاریخچه روانپزشکی

۲. نظریه رشد عاطفی دکتر گرین اسپن

۳. مراحل عاطفی عملکردی رشد (The Functional Emotional Stages of Development)

۴. آشنایی با طبقه بندی اختلالات روانی براساس DSM-V

الف) اختلالات عصبی رشدی (Neurodevelopmental disorders):

- ناتوانی ذهنی (Intellectual Disabilities)
- اختلالات ارتباطی (Communication Disorders)
- اختلالات طیف اتیسم (Autism Spectrum Disorder)
- اختلال بیش فعالی و نقص توجه (ADHD)
- اختلالات یادگیری خاص (Specific Learning Disorder)
- اختلالات حرکتی (Motor Disorders)

ب) اختلالات عصبی شناختی (Neurocognitive Disorders): مانند delirium

پ) اختلالات اضطرابی

ت) اختلالات وسواس-اجبار

ث) Trauma- and stressor-related disorder

ج) Somatic symptom and related disorder

چ) اختلالات خوردن و تغذیه

ح) Disruptive, impulse-control, and conduct disorder

(خ) اختلالات خواب

Child abuse and neglect (د)

(ذ) مدل روانی-زیستی-اجتماعی رشدی (Developmental Biopsychosocial Model) برای ارزیابی و درمان اختلالات روانی در کودکان

(ر) ارزیابی روانی کودک:

- مشاهده کودک
- مصاحبه با کودک
- مصاحبه با والدین

(ز) پیشگیری از اختلالات روانی در کودکان و نوجوانان

(س) درمان رشدی مبتنی بر همکاری والدین (Parent Oriented Developmental Therapy)

(ش) انواع داروهای روان پزشکی و نقش آن‌ها در درمان اختلالات روانی کودکان و نوجوانان

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. شاملو، ف.، فرمند، آ.، رضاعی، ف.، نیلوفری، ع.، راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی. DSM V. (تهران: انتشارات ارجمند).
2. Greenspan SI, Wieder S. Infant and early childhood mental health: comprehensive developmental approach to assessment and intervention. American Psychiatric Pub
4. Greenspan SI. The clinical interview of the child. American Psychiatric Pub.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

ارزیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می‌شود.

کد درس: ۱۷

نام درس: رشد روانی حرکتی و اختلالات آن

پیش نیاز یا همزمان: روانشناسی رشد و تکامل

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با فرآیند های رشد روانی - حرکتی نوزادان و کودکان و اختلالات آن

شرح درس: در این درس دانشجویان با ابعاد مختلف رشد جسمی، حرکتی، حسی و ادراکی و اختلالات آنها در نوزادان و کودکان آشنا می شوند تا بتوانند در ارزیابی و گفتار درمانی کودکان مبتلا به اختلالات گفتار و زبان از این دانش استفاده کنند.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری):

۱. رشد جسمانی نوزادان و کودکان (شاخص های رشد جسمانی مانند قد، وزن، دورسر و درجه آپگار)

۲. رشد دستگاه عصبی

۳. رشد حرکتی

• مایلستون های رشد حرکتی

• رفلکس های سطوح مختلف دستگاه عصبی به لحاظ حرکات درشت و ظریف

• رفلکس های دهانی

۴. رشد حسی و ادراکی:

• رشد حسی

• رشد ادراکی در حوزه حواس مختلف

• مهارت های ادراکی در حوزه حواس مختلف

۵. فلج مغزی:

• تعریف - انواع - علل

• رفلکس های پاتولوژیک در انواع فلج مغزی

• کاردرمانی در فلج مغزی

عملی (۱۷ ساعت):

۱. مشاهده و ارزیابی رفلکس های طبیعی نوزادان و کودکان در موقعیت های واقعی یا مشاهده در فیلم.

۲. مشاهده و ارزیابی رفلکس های پاتولوژیک در فلج مغزی در بیماران واقعی یا مشاهده در فیلم.

۳. مشاهده تکامل حرکتی نوزادان و کودکان در محیط های واقعی یا براساس فیلم.

۴. تهیه گزارش کتبی از موارد مشاهده شده

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. شریفی درآمدی، پ. قاسمی داوری، ل. اختلال‌های روانی حرکتی مفاهیم: نظریه‌ها، تشخیص و درمان. تهران: آوای نور.
۲. جغتایی، م.ت. عبداللهی، ا. تکامل عصبی حرکتی کودک. تهران: انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی توانبخشی.
۳. فیورنتینو، م. ر. مبانی رشد حسی حرکتی کودکان طبیعی و غیرطبیعی، تأثیر بازتاب‌های وضعیتی و انتشار تون عضلانی در دوران رشد. مترجمان: فرزانه یزدانی و مهدی رصافیانی.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهارگزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می‌شود. در حیطه روانی- حرکتی با مشاهده فیلم رفلکس‌ها توسط دانشجویان توصیف و با استفاده از چک لیست گزارش ارائه می‌گردد.

کد درس: ۱۸

نام درس: روان‌شناسی یادگیری

پیش‌نیاز یا همزمان: روانشناسی عمومی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با مبانی نظری قدیمی و مدرن روانشناسی یادگیری و عوامل موثر بر آن
شرح درس: در این درس دانشجویان با یادگیری، انواع آن، عوامل موثر بر آن، نظریه‌ها و دیدگاه‌های مختلف یادگیری و موانع آن به صورت مقایسه‌ای آشنا می‌شوند و اصول مهارت استفاده از این دانش را به صورت عملی در حوزه آموزش و همچنین فعالیت‌های بالینی، بهبود توان یادگیری و کنترل رفتار افراد دارای اختلالات گفتار و زبان می‌آموزند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت):

۱. تعاریف مختلف یادگیری، مرور اجمالی ریشه‌های تاریخی و فلسفی نظریه‌های اصلی یادگیری
۲. معرفی رویکردهای اصلی در روانشناسی یادگیری: رفتارگرایی، شناخت‌گرایی، رویکردهای اجتماعی - فرهنگی
- 1-2 یادگیری مبتنی بر نظریه رفتارگرایی با تأکید بر کاربرد بالینی در گفتاردرمانی:
 - رفتارگرایی نخستین: پاولوف، واتسون و گاتری و معرفی یادگیری شرطی کلاسیک، توجیهاتی برای تداعی‌های محرک - پاسخ، انواع مجاورت، فراگیری، خاموشی، عود و بازگشت رفتار شرطی، شرطی‌سازی هیجانی، تعمیم محرک، تمیز محرک، کاربردهای عملی استفاده از رویکرد شرطی‌سازی کلاسیک (مزایا و معایب)
 - رفتارگرایی رادیکال: اسکینر و معرفی کامل شرطی‌سازی ایزاری یا کنشگر، تقویت و تنبیه و انواع آن، برنامه‌های تقویت، حذف کردن و تعمیم و تمیز، تقلید و شرطی‌سازی کنشگر، خاموشی، کاربردهای رفتارگرایی رادیکال در آموزش (مزایا و معایب)
 - یادگیری مشاهده‌ای و یادگیری از طریق بینش، بصیرت، مشاهده و تقلید، یادگیری اکتشافی
- 2-2 یادگیری مبتنی بر نظریه شناخت‌گرایی با تأکید بر کاربرد بالینی در گفتاردرمانی:
 - انواع حافظه، مراحل حافظه، روش‌های یادسپاری، حفظ و یادآوری، شیوه‌های مختلف تقویت و تربیت حافظه، عوامل و موانع تضعیف حافظه، تداعی و عوامل موثر بر آن، رویکرد تفکر بصری برای یادسپاری ماندگار و یادآوری، یادآوری و فراموشی و بازسازی
 - انواع روش‌های یادداشت برداری بصری برای ثبت ماندگار بیشترین حجم اطلاعات مفید در حافظه و یادآوری سریع، معرفی نمونه‌هایی از ابزارهای نوین یادسپاری و یادگیری بصری (نقشه ذهنی و معرفی نرم

- افزارهای مربوطه). روش های مطالعه موثر، تند فهمی و راهبردهای یادگیری سریع و موثر و ماندگار و متناسب با نیازها و موقعیت های مختلف.
- مباحث تکمیلی یادگیری شناختی، شناخت و فراشناخت در یادگیری،
- 2-3 یادگیری مبتنی بر نظریه ساخت گرایی با تاکید بر کاربرد بالینی در گفتاردرمانی:
- تعریف، اهداف، فرآیند، نقش یادگیرنده، محیط یادگیری، محتوا و سازمان دهی، نقش درمانگر، روش های آموزش و تدریس، ارزشیابی یادگیری ساخت گرایی
- 2-4 یادگیری مبتنی بر نظریه نوین پیوند گرایی و اتصال گرایی با تاکید بر کاربرد بالینی در گفتاردرمانی:
- شبکه های عصبی، مدل تارنکبوتی وب، یادگیری توزیع شده مبتنی بر گره های اطلاعاتی توزیع شده روی اینترنت، مهارت های جستجو و استخراج اطلاعات مفید و دستیابی به الگوهای تبدیل اطلاعات به دانش های کاربردی

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. لفرانسوا ج. نظریه های یادگیری انسان، ترجمه: یحیی سیدمحمدی، تهران: نشر روان.
۲. اولسون، م. هرگنهان، بی آر. مقدمه ای بر نظریه های یادگیری، ترجمه: علی اکبر سیف، تهران: نشر دوران.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۱۹

نام درس: آمار مقدماتی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با مفاهیم پایه و بنیادی در آمار.

شرح درس: در این درس دانشجویان با مفاهیم و اصطلاحات پایه در آمار توصیفی و تحلیلی آشنا می‌شوند تا بتوانند با استفاده از آن در طرح پژوهشی که تهیه می‌کنند، به توصیف جنبه‌های مختلف گفتار و زبان در جامعه مورد پژوهش بپردازند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت):

۱. پایگاه داده‌ها (data base/data frame) با تاکید بر استفاده از SPSS
 ۲. طبقه‌بندی داده‌ها و آشنایی با مفهوم آمار توصیفی و تحلیلی و تفاوت آنها.
 ۳. جدول بندی، درصدها در جدول (درصد کل، درصد ستونی، درصد سطری).
 ۴. انواع نمودارها (دایره‌ای، میله‌ای، هیستوگرام، جعبه‌ای، پراکنش، سه بعدی).
 ۵. منحنی توزیع و انواع آن.
 ۶. احتمالات و قواعد آن.
 ۷. مفاهیم آمار توصیفی (چارک‌ها، صدک‌ها، میانگین، میانه، نما، دامنه تغییرات، میانگین انحرافات، خطای معیار، واریانس، انحراف معیار).
 ۸. توزیع نرمال، نرمال استاندارد شده (Z)، تی (t)، اف (f)، و کای دو (χ^2).
 ۹. تعریف نسبت و توزیع آن.
- آشنایی با آزمونهای ساده مقایسه میانگین و نسبت، رابطه، و مفاهیم مرتبط با آنها (میانگین، انحراف معیار، خطای استاندارد، معنی داری، فاصله اطمینان و...)

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. گرینون، ژ. بیو، س. آمار کاربردی به زبان ساده. مترجم: حمزه گنجی. مهدی گنجی. تهران: انتشارات ساوالان.
۲. کتب SPSS به زبان ساده بر اساس نظر مدرس

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می‌شود.

کد درس: ۲۰

نام درس: روش تحقیق در آسیب شناسی گفتار و زبان

پیش نیاز یا همزمان: آمار مقدماتی

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با مفاهیم پایه و بنیادی در پژوهش.

شرح درس: در این درس دانشجویان با مفاهیم و اصطلاحات پایه در پژوهش آشنا می‌شوند و با انجام عملی فعالیت‌های مربوطه و نوشتن طرح پژوهش، روشهای پژوهش توصیفی را برای پیدا کردن پاسخ پرسش های پژوهش می آموزند تا بتوانند با استفاده از آن به توصیف جنبه‌های مختلف گفتار و زبان در جامعه بپردازند.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی):

۱. تعریف علم.
۲. تعریف مفهوم (مفهوم ساخته شده Constructed Concept)
۳. تعریف متغیر، انواع (مستقل، وابسته، زمینه‌ای، مداخله‌گر) و مقیاسهای اندازه‌گیری آن.
۴. تعریف نظریه و فرضیه.
۵. تعریف پژوهش.
۶. کالبد شناسی پژوهش (Anatomy of research)
۷. تقسیم‌بندی انواع پژوهش (بنیادی، کاربردی، تجربی، مشاهده‌ای، کمی، کیفی).
۸. انواع روش تحقیق در علوم پزشکی (توصیفی - مقایسه‌ای، تجربی - نیمه تجربی، مقطعی - طولی، آینده‌نگر - گذشته‌نگر).
۹. آشنایی با اصول تحقیق مبتنی بر شواهد.
۱۰. آشنایی با ساختار مقالات پژوهشی علمی-پژوهشی فارسی.
۱۱. آشنایی با پروپوزال نویسی شامل:
 - چگونگی انتخاب موضوع.
 - بیان مسئله و اهمیت آن و شیوه نگارش آن
 - تعریف واژه‌ها و اصطلاحات.
 - شیوه بررسی منابع و اطلاعات موجود و نحوه استناد به منابع موجود با تاکید بر دو نوع رفرنس نویسی رایج و نکوور و APA 6th.
 - آشنایی با اهداف (هدف کلی و اهداف ویژه) و شیوه نگارش آنها.
 - سوالات و فرضیه‌های پژوهش و شیوه نگارش آنها.

- جامعه و نمونه و روشهای نمونه‌گیری.
- روشها و ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها (پرسشنامه، مصاحبه، مشاهده).
- زمان بندی و بودجه بندی پژوهش.
- ملاحظات اخلاقی و محدودیتهای پژوهش.

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. لامعی، ا. روش تحقیق کاربردی - راهنمای تهیه پیشنهاد طرح تحقیقاتی در علوم پزشکی. تهران: موسسه فرهنگی انتشاراتی تیمورزاده. نشر طبیب.
۲. سرمد، ز و همکاران. روشهای تحقیقی در علوم رفتاری. تهران: انتشارات آگاه.
۳. دلاور، ع. مبانی نظری و علمی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی. تهران: رشد.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۲۱

نام درس: ژنتیک پزشکی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با مبانی و کاربرد ژنتیک و سندرمهای دارای اختلالات گفتار و زبان.

شرح درس: در این درس دانشجویان با مبانی و مفاهیم پایه دانش ژنتیک مانند: اصول مندل، وراثت، نقش کروموزمها و ژنها و ناهنجاریهای آنها آشنا می شوند. و اسامی، ویژگیها و نشانه های سندرمهای دارای اختلالات گفتار و زبان را فرا می گیرند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت):

۱. تاریخچه ی علم، ژنتیک.
۲. تعریف ژنتیک.
۳. کاربردهای ژنتیک.
۴. اصول مندل و وراثت.
۵. سلول و ساختمان آن
۶. کروموزوم، ژن، و سازوکار (مکانیسم) آنها.
۷. ساختمان RNA و DNA و کارکرد آنها.
۸. جهش خودبخودی و القایی.
۹. واکنش متقابل بین ژنها.
۱۰. ناهنجاریهای کروموزومی و ژنی.
۱۱. تعیین جنسیت و ژنهای وابسته به جنس.
۱۲. تغییرات کروموزومی.
۱۳. تغییر در ساختمان کروموزومها.
۱۴. (linkage- Crossing Over) و نقشه کروموزومی.
۱۵. ژنتیک بیوشیمی انسان.
۱۶. توارث سیتوپلاسمی.
۱۷. تنظیم ژنها.
۱۸. سیستمهای ایمنی و گروه های خونی.
۱۹. سندرمهای ژنتیکی

۲۰. ژن‌ها و بیماری‌ها.

۲۱. جنبه های ژنتیکی، نشانه های و ویژگی های سندرمهای دارای اختلالات گفتار و زبان از جمله:

۲۲. سندرمهای آنجل من، اسپرگر، اوتیسم، داون، ایکس شکننده، کلاین فلتز، لاتدا- کلفتر، مویبوس، نونان، پیروبین، رت، سوتوس، استورج وبر، تریچر کولینز، ویلیام، ورستر- دارت، F.G، آلپورت، کورنلیا دلانژ، فریاد گربه، گلدنهار، تور، آشر، پندرد، شوگرن، پرادر- ویلی، چاچ.

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Gerber SE. The handbook of genetic communication disorders. Academic Press;

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می شود.

هدف کلی درس: آشنایی با جفت شدگی دندانهای طبیعی و ناهنجاری های دندانی - فکی و نقش ارتودنسیست در درمان این نقایص.

شرح درس: در این درس دانشجویان با جفت شدگی دندانها و ناهنجاری های دندانی - فکی و شگردهای ارتودنسی برای رفع نقص ها آشنا می شوند تا بتوانند در مواقع لزوم افراد مبتلا را به متخصص مربوطه ارجاع دهند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت):

۱. تعریف ارتودنسی و کاربردهای آن.
۲. ساختمان دندان و رشد طبیعی دندانها، نامگذاری دندانها، جفت‌شدگی طبیعی فک بالا و پایین.
۳. ناهنجاری های دهانی - چهره ای (نشانه ها، اثرات، درمان).
۴. نقش ارتودنسی در رفع ناهنجاریهای دهانی - چهره ای.
۵. روش های تشخیص در ارتودنسی.
۶. آشنایی با سفالومتری.
۷. پروتزیهای دندانی و تاثیر آن بر گفتار.
۸. عوامل تشدید کننده ناهنجاری های فکی دندانی در دوران رشد.
۹. روش های پیشگیری از بروز یا تشدید ناهنجاری های فکی دندانی.
۱۰. ارتودنسی در شکاف کام.
۱۱. ارتباط ناهنجاری های دهانی فکی با اختلالات گفتار.
۱۲. شیوه های کنترل بر عملکرد اندامها در ارتودنسی.
۱۳. تنفس دهانی (پیامدها و درمان).
۱۴. حوزه های همکاری ارتودنسیست با گفتاردرمانگر.

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. William R. Proffit, Henry W. Fields, Jr., and David M. Sarver. Contemporary orthodontics

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۲۳

نام درس: بیماری های گوش، گلو، بینی و کاربرد جراحی در درمان آن ها

پیش نیاز یا همزمان: آناتومی و نورواناتومی دستگاه گفتار و شنوایی

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با بیماری های گوش، گلو، بینی و حنجره

شرح درس: دانشجویان در این درس با انواع بیماری های گوش، گلو، بینی و حنجره آشنا می شوند تا بتوانند اختلالات گفتاری و زبانی ناشی از این بیماری ها را بشناسند، با نقش پزشک متخصص گوش، گلو، بینی و حنجره در تیم توانبخشی و درمان این بیماری ها آشنا بشوند و در صورت لزوم مراجعان را به درستی راهنمایی و هدایت نمایند.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری):

۱. بیماری های گوش:

الف) گوش بیرونی: بیماری ها و ناهنجاری های لاله گوش، مجرای گوش و پرده صماخ

ب) گوش میانی: التهاب ها، عفونت ها، تومورها و اتواسکلروز

ج) گوش داخلی: علایم و نشانه شناسی بیماری های گوش داخلی از جمله وزوز، سرگیجه، اختلال در تعادل و کاهش شنوایی حسی عصبی ماردزادی

د) درمان دارویی و جراحی بیماری های گوش خارجی، میانی و داخلی، کاشت حلزون و شرایط لازم برای آن

۲. بیماری های بینی:

انسداد بینی، عفونت ها، تومورها، انحراف تیغه بینی، راینوپلاستی، پولیپ، عیوب مادرزادی، ضربه ها، معاینه و درمان دارویی، جراحی بینی

۳. بیماری های حنجره:

الف) تومورهای خوش خیم، بدخیم، فلجی ها، عفونت ها، بیماری های مزمن حنجره، ضربه های صوتی و غیر صوتی، عوارض ناشی از لوله گذاری در حنجره، عوارض بعد از جراحی گردن بویژه تیروئید.

ب) جراحی های حنجره، انواع مختلف لارنجکتومی، انواع جراحی های ترمیمی و تزریقی، لیزر در حنجره

ج) عوارض جانبی ناشی از جراحی های حنجره

د) جراحی ها و اقدامات لازم پس از جراحی حنجره برای کاهش مشکلات بیمار بخصوص گفتار آنها

۴. بیماری های گلو:

الف) عفونت و تورم لوزه سوم، تومورهای نازوفارنکس، عفونت و تورم لوزه های جانبی

ب) روش های درمان دارویی و جراحی بیماری های گلو

۵. بیماری‌های زبان: کوتاهی بند زیر زبان، تومورها، کیست‌ها، و درمان‌های دارویی و جراحی آنها
۶. بیماری‌های عفونی و آلرژیک گوش، گلو، بینی و حنجره که بر روی گفتار تأثیر می‌گذارند و درمان‌های آنها
۷. شکاف کام و لب و روش‌های جراحی در درمان آنها و معرفی تیم درمانی
۸. روش‌های معاینه در بیماری‌های گوش، گلو، بینی و حنجره: رادیولوژی، استروپوسکوپی، آندوسکوپی، ویدئوفلوروسکوپی، لارنگوسکوپی غیرمستقیم و مستقیم

رتوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. مشاهده انواع شکاف کام و لب و روش‌های جراحی در درمان آنها و تیم درمانی
۲. مشاهده روش‌های معاینه در بیماری‌های گوش، گلو، بینی و حنجره: رادیولوژی، استروپوسکوپی، آندوسکوپی، ویدئوفلوروسکوپی، لارنگوسکوپی غیرمستقیم و مستقیم

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. بهربوم، ه. کاسکه، ا. ناوکا، ت. سویفت، ا. بیماری‌های گوش و حلق و بینی و جراحی سروگردن. مترجمین: افسانه آموزگار، عبدالحسین ستوده‌نیا، گلرخ داوران فرد. تهران: انتشارات ارجمند.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می‌شود.

کد درس: ۲۴

نام درس: بیماری‌های اعصاب در ارتباط با اختلالات گفتار و زبان

پیش نیاز یا همزمان: فیزیولوژی و نوروفیزیولوژی دستگاه گفتار و شنوایی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با انواع بیماری‌های دستگاه عصبی که باعث اختلالات گفتار و زبان می‌شوند. شرح درس: در این درس دانشجویان با علل، علائم و نشانه‌های بیماری‌های دستگاه اعصاب مرکزی، و آزمایش‌های پاراکلینیکی آشنا می‌شوند تا در برخورد با بیمار مبتلا به اختلالات گفتار و زبان نکات ضروری را رعایت کنند و در صورت لزوم بیماران را به متخصصین مربوطه ارجاع دهند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت):

۱. بیماری‌های عروقی CNS: انوریسم، آمبولی، ترومبوز
۲. بیماری‌های عفونی CNS: آنسفالیت، مننژیت، پولیومیالیت
۳. ضربه‌های وارده به CNS: کوفتگی، آسیب دیدگی‌های مغزی باز و بسته
۴. بیماری‌های دژنراتیو CNS: انواع زوال عقل، پارکینسون، ویلسون
۵. بیماری‌های مادرزادی CNS: فلج مغزی، سیرنگومیالی، M.B.O
۶. اختلالات عصبی-عضلانی: آتروفی و دیستروفی پیشرونده، میوپاتی‌های مادرزادی، میاستنی گراویس، پلی میوزیت

۷. بیماری‌های درگیری نورون‌های حرکتی فوقانی: مثل مولتیپل اسکلروزیس
۸. بیماری‌های درگیری نورون‌های حرکتی تحتانی: مثل MND, ALS
۹. صرع: انواع صرع و داروهای ضد آن
۱۰. آسیب دیدگی مخچه، ساقه مغز، مغز میانی و نخاع
۱۱. انواع داروهای بیماری‌های اعصاب مرتبط با گفتار
۱۲. انواع آزمایشات پاراکلینیکی و ویژگی‌های هریک (C.T.Scan, MRI, fMRI, Brain Mapping, EEG, آنژیوگرافی و PET)

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. امینف، م. گرینبرگ، د. راجر، س. نورولوژی بالینی امینف، مترجمین: زهرا محمدی، امیرحسین عبدالعلی زاده صالح، علیرضا زمزم، تهران: انتشارات ارجمند.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می‌شود.

کد درس: ۲۵

نام درس: مبانی آسیب شناسی گفتار و زبان (گفتار درمانی)

پیش نیازها همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با علم آسیب شناسی گفتار و زبان بر پایه درک مفاهیم برقراری ارتباط و مهارت‌های گفتار و زبان به عنوان کارکرد پیشرفته دستگاه عصبی حرکتی انسان و آشنایی با نقش دانش آموختگان این رشته در نظام سلامت

شرح درس: در این درس دانشجویان انواع برقراری ارتباط و اجزای آن را می آموزند و نقش دستگاه عصبی و حرکتی را در گفتار و زبان مورد مطالعه قرار می دهند. با نقش عوامل جسمی و محیطی در اختلالات گفتار و زبان آشنا می شوند و وظایف و عملکرد دانش آموختگان را در نظام سلامت کشور را فرا می گیرند.

رتوس مطالب (۳۴ ساعت):

۱. تعریف، اجزاء و انواع برقراری ارتباط
۲. تعریف شناخت، زبان و گفتار
۳. تعریف ساختار زبان (معنا، ساختار و کاربرد)
۴. آشنایی مقدماتی با آناتومی و فیزیولوژی گفتار و زبان
۵. آشنایی با دستگاه تولید گفتار (تنفس، آواسازی، تشدید، تلفظ و آهنگ)
۶. نقش حس ها در فراگیری گفتار و زبان
۷. مروری بر علت شناسی و طبقه بندی اختلالات گفتار و زبان
۸. تیم توانبخشی و تخصص های مربوط به ارزیابی و درمان اختلالات گفتار و زبان
۹. آشنا شدن با هویت حرفه ای (محتوا و عملکرد آسیب شناس گفتار و زبان)
۱۰. دانش، مهارت و وظایف آسیب شناس گفتار و زبان در غربالگری، پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات گفتار و زبان
۱۱. آشنا شدن با فعالیت های بالینی- تخصصی و مسئولیت های حرفه ای
۱۲. جایگاه آسیب شناس گفتار و زبان در نظام بهداشتی درمانی کشور و مراکز اشتغال مربوطه

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. کریستال، د.، وارلی، ر.، درآمدی بر آسیب شناسی زبان، مترجمین: زهرا سلیمانی و نوشین ادیب، تهران: دانژه.

۲. ترابی‌نژاد ف.، فاضلی م.، حسینی فر ش. آشنایی کاربردی با اختلالات گفتار و زبان به همراه لوح فشرده ویژه پزشکان، تیم توانبخشی، خانواده ها و آموزگاران. تهران: پایگاه فرهنگ.

3. Plante E, & Beeson P. Communication and communication disorders: a clinical introduction. Pearson education;

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی و چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۲۶

نام درس: رشد و تکامل گفتار و زبان

پیش‌نیازها: همزمان: روانشناسی عمومی - مبانی آسیب‌شناسی گفتار و زبان (گفتار درمانی)

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با روند رشد و تکامل طبیعی گفتار، زبان و ارتباط

شرح درس: در این واحد دانشجو با پیش‌نیازهای اکتساب زبان، فرایند اکتساب زبان و تکامل گفتار در کودکان عادی، رشد طبیعی اجزاء زبان از جمله معناشناسی، واجشناسی، کاربردشناسی و صرف و نحو، مشاهده صحیح و نحوه ثبت مهارت‌های ارتباطی و زبانی کودک طبیعی آشنا می‌شود.

رئوس مطالب نظری (۳۴ ساعت):

۱. مفهوم رشد، رشد، رشد، هنجار و ناهنجار
 ۲. آشنایی کلی با نظریه‌های رشد زبان
 ۳. پایه‌های بیولوژیک رشد زبان
 ۴. رشد ارتباط
 ۵. تعامل رشد شناختی، ادراکی، اجتماعی و حرکتی با رشد زبان، گفتار و ارتباط
 ۶. تکامل زبان، گفتار و ارتباط در دوره‌های Pre-linguistic, Emerging, and Developing language
 - I. رشد واژگانی و یادگیری واژگان
 - II. رشد معناشناسی
 - III. رشد واجشناسی
 - IV. رشد صرف و نحو
 - V. رشد گفتمان در کودک (مکالمه، گفتار روایتی)
 - VI. رشد مهارت‌های فرازبانی
 - VII. رشد مهارت‌های فراشناختی
 ۷. تحول زبان در مراحل اولیه دبستان
 ۸. تحول زبان شفاهی در دوران دبستان و نوجوانی
 ۹. یادگیری زبان دوم و کودکان دو زبانه
 ۱۰. آشنایی با روش‌های مطالعه زبان در کودکان
- رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. آشنایی با اصول عملی مشاهده

۲. آشنایی با انواع روشهای ثبت مشاهده

۳. تهیه گزارش از ویژگی های زبانی و گفتاری کودکان در سنین مختلف رشد

۴. تهیه چک لیست از مایلستونهای رشدی مهارت های ارتباطی و زبانی

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Hoff, E. Language development. Cengage Learning
2. Child, C. Communication development profile. Speechmark publishing
3. Hoff, E. Research methods in child language: a practical guide. Wiley- Blackwell.
4. Owens, R. E. Jr. Language development: An introduction. Boston: Pearson Education.

۵. جلیله وند ن، رشد گفتار و زبان در کودکان فارسی زبان. تهران: داتره.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی ارزشیابی دانشجویان در اواسط و پایان دوره به صورت تشریحی و چهارگزینه‌ای برای جنبه شناختی و با استفاده از چک لیست و ارائه گزارش کتبی و شفاهی برای حیطه مهارتی انجام می شود. برای ارزشیابی گزارش رشد کودکان از ۶ ماهگی تا ۶ سالگی تهیه می شود.

کد درس: ۲۷

نام درس: اختلالات تکاملی زبان (۱)

پیش نیاز یا همزمان: رشد و تکامل گفتار و زبان
تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)
نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با ماهیت، علل و طبقه‌بندی انواع اختلالات تکاملی زبان و اصول کلی ارزیابی و درمان آن‌ها

شرح درس: دانشجو با تعریف و مدل‌های طبقه‌بندی اختلال زبانی در کودکان بر اساس دیدگاه‌های توصیفی-تکاملی، شناختی و پزشکی آشنا خواهد شد. اصول ارزیابی و اصول اقدامات درمانی در کودکان مبتلا به اختلالات تکاملی زبان را فرا می‌گیرد. اصول ارزیابی و مداخلات درمانی را در اختلالات تکاملی زبان فرا می‌گیرد.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. تعریف و اصطلاح‌شناسی اختلالات تکاملی زبان
۲. مدل‌های طبقه‌بندی اختلالات تکاملی زبان (بر اساس دیدگاه‌های پزشکی، شناختی، توصیفی-تکاملی و...)
۳. علت‌شناسی اختلالات تکاملی زبان
۴. اصول ارزیابی:
 - I. ارزیابی با هدف غربالگری
 - II. حیطه‌های مختلف ارزیابی در اختلالات تکاملی زبان
 - III. آشنایی با انواع شیوه‌های ارزیابی‌های رسمی (هومی) و غیر رسمی (تحلیل نمونه زبانی) و معیار-مرجع و...
 - IV. تعیین پیش‌آگهی کودک با توجه به علت‌شناسی
 - V. تعیین اهداف درمانی و اولویت‌های درمان
۵. اصول درمان:

- I. تکنیک‌های درمان (Fading, modeling, prompting, shaping, manual Guidance, instruction)
- II. انواع تقویت و بازداری در زبان درمانی
- III. روشهای مختلف درمان (کودک-محور شامل Indirect language stimulation, درمانگر-محور شامل Drill, Drill play, Modeling, Focused stimulation)
- IV. Vertical structuring, Milieu Teaching, Incidental Teaching, Mand-model (approach, Script Therapy,

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. انجام غربالگری
 ۲. اجرای ارزیابی های رسمی برای حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارنما
 ۳. اجرای ارزیابی های غیر رسمی برای حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارنما
 ۴. تعیین اهداف درمانی و تعیین اولویت اهداف برای حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارنما
 ۵. اجرای عملی تکنیکهای درمانی (Fading, modeling, prompting, shaping, manual Guidance, instruction) برای حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارنما
 ۶. اجرای عملی انواع تقویت و بازداری ها برای حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارنما
 ۷. اجرای عملی روشهای مختلف درمان (کودک-محور شامل Indirect language stimulation, درمانگر-محور شامل Drill, Drill play, Modeling, Vertical Focused stimulation, هیبرید شامل structuring, Milieu Teaching, Incidental Teaching, Mand-model approach, Script Therapy,) برای حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارنما
- منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Paul, R. & Norbury, C. Language disorders from infancy through adolescence. St. Louis, Missouri: Elsevier, Mosby.
2. Hegde M. N. & Maul C. A. Language disorders in children: an evidence-based approach to assessment and intervention. Pearson/Allyn & Bacon
3. Murdoch B. E. Handbook of acquired communication disorders in childhood. Plural Publishing.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در اواسط و پایان دوره به صورت تشریحی و چهارگزینه‌ای برای جنبه شناختی و با استفاده از چک لیست و ارائه گزارش کتبی و شفاهی برای حیطه مهارتی انجام می شود. ارزشیابی به صورت اجرای عملی مباحث ارزیابی و درمان و ارائه گزارش انجام می شود.

کد درس: ۲۸

نام درس: اختلالات تکاملی زبان (۲)

پیش نیاز یا همزمان: اختلالات تکاملی زبان (۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با ارزیابی و درمان اختلالات زبانی با علت‌شناسی‌های مختلف و در دوره‌های مختلف تکامل زبان

شرح درس: در این واحد دانشجو با ارزیابی و درمان اختصاصی در دوره‌های مختلف Pre-language linguistic, Emerging, and Developing آشنا می‌شود. اصول کلی ارزیابی و درمان در اختلالات طیف اوتیسم، ناتوانی‌های ذهنی، آفازی اکتسابی دوران کودکی، اختلال ارتباط اجتماعی و کودکان دیر گفتار (late talker) را فرا می‌گیرد.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. ارزیابی و مداخله در دوره pre-linguistic
 ۲. ارزیابی و مداخله در دوره emerging language
 ۳. ارزیابی و مداخله در دوره developing language
 ۴. ملاحظات ارزیابی و درمانی خاص برای کودکان دارای اختلال طیف اوتیسم
 ۵. ملاحظات ارزیابی و درمانی خاص برای کودکان دارای ناتوانی‌های ذهنی یا تأخیر کلی رشد (Global Developmental Delay)
 ۶. ملاحظات ارزیابی و درمانی خاص برای کودکان دارای آفازی اکتسابی دوران کودکی
 ۷. ملاحظات ارزیابی و درمانی خاص برای کودکان دیر گفتار
 ۸. ملاحظات ارزیابی و درمانی خاص برای اختلال ارتباط اجتماعی
- رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. اجرای عملی روشهای ارزیابی در دوره pre-linguistic
۲. اجرای عملی روشهای مداخله در دوره pre-linguistic
۳. اجرای عملی روشهای ارزیابی در دوره emerging language
۴. اجرای عملی روشهای مداخله در دوره emerging language
۵. اجرای عملی روشهای ارزیابی در دوره developing language
۶. اجرای عملی روشهای مداخله در دوره developing language

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Paul, R. & Norbury, C. Language disorders from infancy through adolescence. St. Louis, Missouri: Elsevier, Mosby
2. Hegde M. N. & Maul C. A. Language disorders in children: an evidence-based approach to assessment and intervention. Pearson/Allyn & Bacon
3. Murdoch B. E. Handbook of acquired communication disorders in childhood. Plural Publishing

۴. شیپلی ک.، مکافی ج. راهنمای ارزیابی اختلالات گفتار و زبان. ترجمه: سلطانی ل. و همکاران. تهران: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران.

۵. کاظمی ی.، نخشب م.، ملکی ت. بسته‌های پایش نیمرخ ارزیابی زبان در کودکان. اصفهان: ناشر مؤلف.

شیوه ارزیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در اواسط و پایان دوره به صورت تشریحی و چهارگزینه‌ای برای جنبه شناختی و با استفاده از چک لیست و ارائه گزارش کتبی و شفاهی برای حیطه مهارتی انجام می‌شود. ارزشیابی به صورت اجرای عملی مباحث ارزیابی و درمان و ارائه گزارش انجام می‌شود.

کد درس: ۲۹

نام درس: اختلالات تکاملی گفتار و زبان در آسیب شنوایی

پیش نیاز یا همزمان: شنوایی شناسی و روش های ارزیابی دستگاه شنوایی- بیماری های گوش، گلو، بینی و

کاربرد جراحی در درمان آن ها - اختلالات تکاملی زبان ۱

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با آسیب شناسی، ارزیابی و توانبخشی اختلالات گفتار و زبان افراد مبتلا به آسیب

شنوایی

شرح درس: در این واحد دانشجو با مشکلات گفتار و زبان و تحصیلی کودکان با آسیب شنوایی، انواع روش های

توانبخشی ارتباط در کودکان با آسیب شنوایی، فلسفه و نحوه انتخاب رویکرد و روش مناسب و انواع روش های

توانبخشی و تکنیک های گفتار درمانی آشنا خواهد شد.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. تأثیر حواس مختلف در یادگیری گفتار و زبان

۲. نقش اطلاعات شنیداری در ادراک گفتار

۳. تأثیر انواع افت شنوایی بر نحوه رشد مغز و فراگیری مهارت های شناختی، گفتار و زبان (بر اساس شدت، جایگاه

و زمان شروع)

۴. مروری بر انواع آزمون های شنوایی و تفسیر یافته های آن در ارتباط با ادراک گفتار

۵. ویژگی های گفتار، زبان، اجتماعی و تحصیلی کودکان و بزرگسال مبتلا به نقایص شنوایی

۶. تأثیر کاربردی وسایل کمک شنوایی (سمعک، کاشت حلزون و FM) بر رشد مهارت های ارتباطی

۷. تاریخچه گیری، مصاحبه با والدین، بررسی نیازهای کودک و والدین

۸. ارزیابی وضعیت شنیداری، زبانی و گفتاری افراد دارای آسیب شنوایی (آشنایی با آزمون های ارزیابی مهارت های

شنیداری مانند آزمون توانا، آزمون مدرس، APT-HI و آشنایی با آزمون Ling)

۹. معرفی تیم توانبخشی آسیب شنوایی

۱۰. معرفی انواع روش های ارتباطی مانند رویکردهای AVT, AOT, speech reading, cued speech, sign

و language total communication در توانبخشی شنوایی

۱۱. چگونگی انتخاب روش ارتباطی مناسب

۱۲. آموزش گفتار به کودکان کم شنوا با (روش Ling و روش های تصحیح تولید و...)

۱۳. معرفی انواع رویکردهای آموزش زبان به کودکان آسیب شنوایی (الگوی والد محور و تکنیک های مربوطه)

۱۴. مشاوره برای خانواده و کودک کم شنوا

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. نمونه گیری و تحلیل گفتار و زبان کودکان و بزرگسالان دارای آسیب شنوایی که با متدهای مختلف آموزش دیده اند.

۲. مشاهده از ارزیابی و درمان کودکان کم شنوا

۳. غربالگری مشکلات گفتار و زبان در آسیب شنوایی

۴. اجرای عملی آزمون‌ها و روش‌های ارتباطی ویژه آسیب شنوایی و روشهای اصلاح گفتار

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Easterbrooks SR. & Estes EL. Helping deaf and hard of hearing students to use spoken language. SAGE Publications
2. Cole EB. & Flexer C. Children with hearing loss developing listening and talking birth to six. Plural Publishing
3. Ling D. Speech and the Hearing Impaired Child: Theory and Practice. Alexander Graham Bell Association for the Deaf and Hard of Hearing
4. Eisenberg, LS. Clinical management of children with cochlear implant. Plural Publishing
5. Tye- Murray N. Foundation of aural rehabilitation: children, adults and their family members. Delmar learning.
6. McAnally PL. Rose S. Quigley SP. Language learning practices with deaf children. Austin: Proed

۷. ابراهیمی، ا. توانبخشی شنوایی کودکان. چاپ اول. تهران: نشر دانژه.

۸. جولایی، م. برنامه آموزش شنیداری آوا. تهران: اساتید قلم.

۹. نخشب، م. شفیع، ب. توانبخشی کاشت حلزون در کودکان. اصفهان: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.

۱۰. حسن زاده، س. خداوردیان، س. توانبخشی شنیداری کلامی کودکان دارای آسیب شنوایی. تهران: پژوهشکده کودکان استثنایی.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در اواسط و پایان دوره به صورت تشریحی و چهارگزینه‌ای برای جنبه شناختی و با استفاده از چک لیست و ارائه گزارش کتبی و شفاهی برای حیطه مهارتی انجام می شود. ارزشیابی به صورت ارزیابی کامل یک کودک دارای افت شنوایی و ارائه طرح درمان بر اساس نتایج حاصل از ارزیابی کودک انجام می شود.

کد درس: ۳۰

نام درس: اختلال خواندن و نوشتن

پیش نیاز یا همزمان: اختلالات تکاملی زبان ۲

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: در این درس دانشجو با اختلالات زبانی که روی مهارت های یادگیری (خواندن و هجی کردن) تأثیر می گذارد، و با اختلالات یادگیری به طور کلی آشنا می شود اختلالات زبان شفاهی، یادگیری، و خواندن را عمیق تر شناخته و شیوه های غربالگری و پیشگیری از این اختلالات را می آموزد. همچنین با روشهای ارزیابی و تحلیل خطاهای خواندن و نوشتن آشنا می گردد.

شرح درس: در این درس دانشجو با رشد طبیعی خواندن و هجی کردن، رابطه میان رشد زبان شفاهی و رشد خواندن، مفهوم اختلال یادگیری و انواع آن، اصطلاح شناسی اختلالات خواندن و نوشتن مدرسه، مشکلات حیطه های شناختی، زبانی و مهارت های خواندن و هجی کردن، آشنا خواهد شد.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. آشنایی با روند تکامل خواندن و هجی کردن در کودکان و عوامل مؤثر بر خواندن

۲. آشنایی با ارتباط زبان شفاهی، یادگیری، و خواندن

۳. آشنایی با ویژگی زبان های نوشتاری و تأثیر آن بر خواندن

۴. تعریف اختلالات یادگیری و انواع آن

۵. آشنایی با نقش آسیب شناس گفتار و زبان در غربالگری، پیشگیری، ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات خواندن و نوشتن

۶. آشنایی با اعضاء تیم درمانی کودکان دارای اختلالات خواندن و نوشتن

۷. آشنایی با مشکلات شناختی کودکان دارای اختلالات خواندن و نوشتن (مانند حافظه فعال)

۸. آشنایی با مشکلات زبان شناختی کودکان دارای اختلالات خواندن و نوشتن (مانند آگاهی واج شناختی و گفتار روایتی)

۹. آشنایی با روشهای غربالگری و پیشگیری از اختلالات خواندن و نوشتن

۱۰. ارزیابی و تحلیل خطاهای خواندن و نوشتن در کودکان دارای اختلالات خواندن و نوشتن

۱۱. آشنایی با روشهای بهبود مهارت های فرازبانی، فراشناختی

۱۲. آشنایی با روشهای بهبود مهارت خواندن و هجی کردن

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. غربالگری برای کودکان مقطع پیش دبستانی و اول ابتدایی در معرض خطر اختلال یادگیری و خواندن
۲. آموزش به جامعه شامل خانواده ها و معلمان به منظور معرفی اختلالات خواندن و نوشتن ، و انجام اقدامات پیشگیرانه
۳. اجرای عملی ارزیابی و تحلیل خطاهای خواندن و نوشتن در کودکان دارای اختلالات خواندن و نوشتن

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Paul, R. & Norbury, C. Language disorders from infancy through adolescence. St. Louis, Missouri: Elsevier, Mosby
2. Thompson, M. Developmental Dyslexia. London: Whurr publication.
3. Mather, N. Wendling, B. Essential of dyslexia, assessment and intervention.
4. Snowling, M. Stackhouse, J. Dyslexia, speech and language: A practitioner's handbook, Whurr.
۵. رید گ.، نارسا خوانی راهنمای کامل والدین. مترجم: عصمت دانش، علیرضا سلیمی نیا. تهران
۶. شیرازی س.، نیلی پور ر. آزمون تشخیصی خواندن. تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.
۷. نعمت‌زاده ش. و همکاران. واژگان پایه فارسی از زبان کودکان ایرانی. تهران: موسسه فرهنگی مدرسه برهان.

شیوه ارزشیابی دانشجو :

ارزشیابی دانشجویان در اواسط و پایان دوره به صورت تشریحی و چهارگزینه‌ای برای جنبه شناختی و با استفاده از چک لیست و ارائه گزارش کتبی و شفاهی برای حیطه مهارتی انجام می شود. ارزشیابی به صورت ارزیابی کامل حداقل دو کودک دارای اختلال تکاملی خواندن و نوشتن و ارائه طرح درمان بر اساس نتایج حاصل از ارزشیابی حداقل دو کودک دارای اختلال تکاملی خواندن و نوشتن

کد درس: ۳۱

نام درس: اختلال روانی گفتار

پیش نیاز یا همزمان: رشد و تکامل گفتار و زبان
تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: هدف از ارائه این درس کسب دانش بنیادی در زمینه آسیب شناسی، سبب شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات روانی گفتار در کودکان و بزرگسالان در حیطه گفتار درمانی است.

شرح درس: در این درس دانشجویان باید با مفهوم، آسیب شناسی و علایم گفتار روان و ناروان آشنا شده، علل و طبقه بندی انواع ناروانی های گفتاری، ویژگی های افتراقی آن ها و تاثیر این اختلالات بر زندگی روزمره افراد را بدانند. همچنین دانش کافی را در زمینه انواع ناروانی، اصول ارزیابی و انواع آزمونهای مرتبط به دست بیاورد و نیز ماهیت و نحوه ارائه شیوه ها و ابزارهای درمانی و مشاورات لازم بر اساس رویکردهای مختلف کسب کند.

رئوس مطالب نظری (۳۴ ساعت):

۱. آشنایی با گفتار طبیعی، عوامل مرتبط با آن و ویژگیهای گفتار روان
۲. آشنایی با گفتار ناروان، انواع ناروانی، علایم و سیستم های طبقه بندی آن ها
۳. تشخیص علایم و ویژگیهای افتراقی ناروانی های طبیعی و غیر طبیعی گفتار
۴. آشنایی با لکنت (تاریخچه، اپیدمیولوژی، شیوع و بروز، نحوه شروع، روند پیشرفت، بهبودی و بازگشت)
۵. آشنایی با سطوح لکنت رشدی (مرزی، آغازین، متوسط و پیشرفته)
۶. آشنایی با رفتارهای همراه یا وابسته به لکنت
۷. آشنایی با تاریخچه گیری و ارزیابی لکنت کودکان KiddyCat, SR4, Cat, SSI-, SSI-3 %SS,
۸. تعیین پیش آگهی بهبودی لکنت در کودکان
۹. تعیین طرح جلسه درمان، اهداف کوتاه مدت و بلند مدت متناسب با نوع و شدت اختلال
۱۰. مدیریت لکنت کودکان پیش دبستانی شامل

I. مشاوره و آموزش به خانواده در حیطه ناروانی طبیعی گفتار

II. روش تعامل والد- کودک

III. شکل دهی روانی گفتار

۱۱. روش درمان لکنت مرزی

۱۲. روش درمان لکنت آغازین

۱۳. روش درمان لکنت متوسط

۱۴. روش درمان لکنت پیشرفته

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. مشاهده علایم و تظاهرات ناروانی گفتار در کودک و بزرگسال (مورد واقعی یا فیلم)

۲. مشاهده ی ارزیابی کودک مبتلا به ناروانی گفتار

۳. انجام غربالگری و تهیه گزارش از مشاهده عملی تظاهرات بالینی کودک مبتلا به ناروانی گفتار

۴. ارزیابی جنبه های غیر گفتاری موثر بر ارتباط: تنفس، انقباض عضلاتی، تماس چشمی و ...

۵. تهیه و ثبت نمونه گفتاری و تجزیه و تحلیل آن و تعیین شدت اختلال

۶. تعیین پیش آگهی، اهداف کوتاه مدت و بلند مدت متناسب با نوع و شدت اختلال

۷. طراحی و تهیه طرح برنامه درمانی متناسب با نتایج ارزیابی

۸. مشاهده درمان مراجعان مبتلا به ناروانی گفتار کودک (حداقل یک مورد)

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Guitar B. Stuttering: An integrated approach to its nature and treatment, Lippincott William & Wilkins.
2. Ward D. Stuttering and cluttering: frameworks for understanding and treatment. Routledge.
3. Packman A. et al. The Lidcombe Program Treatment Guide. Available at https://sydney.edu.au/health-sciences/asrc/docs/lp_treatment_guide_2015.pdf

۴. شفیع، ب. و همکاران. مقیاس های سنجش لکنت در بزرگسالان: نشر بهتا پژوهش.

۵. برزگر، ا. و همکاران. مقیاس های سنجش لکنت در کودکان و نوجوانان: نشر بهتا پژوهش.
۶. آنزلو، م. پکمن، آ. و هریسون، ا. برنامه لیدکامپ در مداخله زودهنگام لکنت: راهنمای درمانگر. مترجمان: مهدی بختیار، محمدصادق سیف پناهی، و حمید کریمی. انتشارات دانشگاه علوم پزشکی زاهدان.
۷. یادگاری، ف. دارویی، ا. فرازی، م. آزمون نگرش ارتباطی کودکان دبستانی: انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش های درمانی انجام می شود.

کد درس: ۳۲

نام درس: اختلالات صوت

پیش‌نیاز یا همزمان: فیزیولوژی و نوروفیزیولوژی دستگاه گفتار و شنوایی- آنالیز اکوستیک گفتار- بیماری‌های گوش، گلو، بینی و کاربرد جراحی در درمان آن‌ها
تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)
نوع واحد: نظری-عملی
هدف کلی درس: آشنایی با آسیب‌شناسی، ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات صوت با تمرکز بر اختلالات عملکردی صوت

شرح درس: در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با مفاهیم صوت بهنجار و نابهنجار، با ماهیت و علل بروز انواع اختلالات شایع عضوی و عملکردی صوت آشنا می‌شوند؛ همچنین چگونگی ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات شایع عضوی و عملکردی صوت را با تمرکز بر اختلالات عملکردی صوت فرا می‌گیرند.

رتوس مطالب نظری (۳۴ ساعت):

۱. تعریف صوت، شاخص‌ها (مولفه‌های) اصلی صوت، تولید صوت؛
۲. آناتومی و فیزیولوژی حنجره؛
۳. تحول صوت از نوزادی تا پیری؛
۴. صوت بهنجار و اختلالات صوت؛ طبقه‌بندی اختلالات صوت بر اساس دیدگاه علت‌شناسی
۵. اختلالات صوت شایع عضوی: لارنگومالاسی، پاپیلوما، وب، تنگی مادرزادی حنجره، همانژیوما، گرانولوما، لارنژیت، سرطان حنجره، دیزارتری، ضعف و فلجی چین‌های صوتی، دیسفونی اسپاسمودیک
۶. اختلالات صوت عملکردی: انواع رفتارهای بد و نادرست استفاده کردن از صدا (ترومای صوتی)، آفونی و دیسفونی عملکردی، صدای زیر غیرطبیعی، دیسفونی ناشی از تنش عضلانی، دوصدایی، ضخیم‌شدگی تارآواها، ادم رینکه، ندول، پولیپ، گرانولومای تماسی، صداسازی با چین‌های کاذب، قطع صداسازی و شکست زیروبمی؛
۷. تاریخچه‌گیری در اختلالات صوت با هدف کشف علت؛
۸. ارزیابی شنیداری-ادراکی صوت (غیررسمی و رسمی با استفاده از مقیاس GRBAS)، ارزیابی تنفس (الگوی تنفس، حجم تنفس، فشار تنفس، جریان هوای تنفسی و هماهنگی گفتار و تنفس)، لمس حنجره (روش آرنسون)، خودارزیابی (ارزیابی کیفیت زندگی در اختلالات صوت)، بررسی مدارک مربوط به مشاهده حنجره و بررسی مدارک پزشکی مراجعان مبتلا به مشکلات صوت
۹. اصول و دستورالعمل‌های صوت‌درمانی؛
۱۰. معرفی انواع رویکردهای صوت درمانی؛ صوت‌درمانی با تکیه بر رویکردهای علامت‌شناسی، علت‌شناسی و روان‌درمانی؛
۱۱. سطوح صوت درمانی
۱۲. شیوه‌های تسهیل‌کننده صوت در رویکرد علامت‌شناسی؛ اهداف، موارد کاربرد و شیوه اجرا؛

۱۳. طراحی برنامه درمان (صوت‌درمانی، روان‌درمانی، دارودرمانی و جراحی) در اختلالات مادرزادی حنجره، ضعف و فلجی چین‌های صوتی و دیسفونی اسپاسمودیک، آفونی و دیسفونی عملکردی، صدای زیر غیرطبیعی.

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. غربالگری اختلالات صوت
۲. مشاهده و اجرای عملی فرایند تاریخچه‌گیری، ارزیابی شنیداری-ادراکی صوت (غیررسمی و رسمی با استفاده از مقیاس GRBAS)، ارزیابی تنفس، لمس حنجره (روش آرنسون)، خودارزیابی، بررسی مدارک مربوط به مشاهده حنجره و بررسی مدارک پزشکی مراجعان مبتلا به مشکلات صوت.
۳. تجزیه و تحلیل و تفسیر نتایج مراحل مختلف فرایند تاریخچه‌گیری و ارزیابی در مراجعان مبتلا به مشکلات صوت با هدف تشخیص اختلال و طراحی برنامه درمان.
۴. مشاهده و اجرای عملی فرایند طراحی و اجرای برنامه‌های صوت‌درمانی با تمرکز بر شیوه‌های تسهیل‌کننده صوت در مراجعان مبتلا به مشکلات صوت

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Boone DR. McFarlane SC. Shelley LV. The Voice and voice therapy. Pearson.
2. Colton RH. Casper JK. Leonard R. Understanding voice problems. Philadelphia: Techbooks
3. Stemple J.C, Roy, N., Klaben B.K. Clinical Voice Pathology: Theory and Management, Fifth Edition. Plural Publishing

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۳۳

نام درس: زبان پریشی (آفازی) بزرگسال

پیش نیاز یا همزمان: فیزیولوژی و نوروفیزیولوژی دستگاه گفتار و شنوایی، بیماری های اعصاب در ارتباط با اختلالات گفتار و زبان

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با آسیب شناسی، ارزیابی و درمان اختلال زبان پریشی اکتسابی در بزرگسالان و نحوه اجرای عملی ارزیابی و درمان آن و ایجاد باور نسبت به بهبود عملکرد ارتباطی بیمار زبان پریش

شرح درس: در این درس دانشجویان پس از مرور نورواناتومی زبان و سیستم مغزی - عروقی مناطق زبانی با مباحث کلینیکال - آناتومیکال زبان پریشی آشنا می شوند. همچنین تعریف، طبقه بندی و سندرم های زبان پریشی را می شناسند. نشانه های زبان پریشی و نحوه ارزیابی آنها را فرا می گیرند. درمانهای زبان پریشی را می آموزند و با اجرای عملی آنها آشنا می شوند.

رتوس مطالب نظری (۳۴ ساعت):

۱. تعریف و تاریخچه زبان پریشی
۲. مرور نورواناتومی نوروفیزیولوژی زبان
۳. مرور سیستم مغزی - عروقی مناطق زبانی
۴. سبب شناسی زبان پریشی
۵. نشانه شناسی در زبان پریشی
۶. سندرم های زبان پریشی: دیدگاه های طبقه بندی و عدم طبقه بندی
۷. ارزیابی و تشخیص افتراقی زبان پریشی
۸. روند بهبود خود به خودی و تعیین پیش آگهی
۹. رویکردهای زبانی، شناختی، نوروسایکولوژی شناختی و اجتماعی در درمان زبان پریشی

۱۰. ارزیابی و درمان های اختصاصی آنومی
 ۱۱. ارزیابی و درمان های اختصاصی اختلالات درک شنیداری
 ۱۲. ارزیابی و درمان های اختصاصی آلکسی
 ۱۳. ارزیابی و درمان های اختصاصی آگرافی
 ۱۴. ارزیابی و درمان های اختصاصی آگراماتیسم
 ۱۵. روشهای درمانی زبان بیانی (MIT.PACE .VAT .HELPSS .RET)
 ۱۶. درمان زبان - محور (LOT)
 ۱۷. روشهای ارتباط مکمل و جایگزین (AAC)
 ۱۸. مشاوره و مدیریت مشکلات روان شناختی بیمار زبان پریش
- رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. غربالگری و اجرای عملی ارزیابی بیان شفاهی، درک شنیداری، خواندن و نوشتن
۲. غربالگری و اجرای عملی ارزیابی نامیدن
۳. اجرای عملی MIT .PACE .VAT .HELPSS .RET
۴. اجرای عملی درمان آگراماتیسم (Treatment of underlying forms)
۵. اجرای عملی درمان آگرافی (Anagram and copy treatment)
۶. اجرای عملی درمان آلکسی (Establishing Key Words)
۷. اجرای عملی LOT (نیمرخ زبانی بیمار در کلاس با نمودار LOT تطبیق داده شود)

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. LaPointe, LL. Aphasia and related neurogenic language disorders. New York: Thieme

2. Hegde MN. A coursebook on aphasia and other neurogenic language disorders, Cengage Learning.

۳. پروکشایر، ر. آشنایی با اختلالات ارتباطی ناشی از آسیب دیدگی های عصبی. مترجم: سعیده احمدی.

۴. نیلی پور، ر. آزمون زبان پریشی فارسی (نسخه تجدید نظر شده). تهران: انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توان بخشی.

۵. نیلی پور، ر. آزمون زبان پریشی نامیدن فارسی (نسخه تجدید نظر شده). تهران: انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توان بخشی.

شیوه ارزشیابی دانشجویان :

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش ها انجام می شود.

کد درس: ۳۴

نام درس: اختلال گفتار در شکاف لب و کام

پیش نیاز یا همزمان: آناتومی و نورواناتومی دستگاه گفتار و شنوایی- بیماری های گوش، گلو، بینی و کاربرد جراحی در درمان آن ها

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با انواع اختلالات گفتار در ناهنجاریهای مجمله ای صورتی با تمرکز بر شکاف لب و کام و چگونگی ارزیابی و درمان آنها

شرح درس: در پایان این درس، انتظار می رود دانشجویان با ساختار و عملکرد درجه کامی-حلقی، طبقه بندی انواع شکاف های لب و کام، انواع مشکلات گفتاری و غیرگفتاری مرتبط با شکاف کام، بی کفایتی کامی-حلقی و اثرات آن بر گفتار، انواع ارزیابی های ادراکی و ایزاری، مدیریت درمان تیمی، پیشگیری و مداخله زودهنگام در افراد دارای شکاف کام آشنا شوند و انواع خطاهای تولید و اختلالات تشدید را تشخیص دهند و برنامه درمانی مناسبی برای وی طراحی نمایند.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. آناتومی و فیزیولوژی دهان، بینی و حلق، بویژه عضلات درجه کامی-حلقی و مکانیسم آن
۲. ویژگی های سندرم های شایع در اختلالات مجمله ای صورتی شامل Velocardiofacial syndrome, Stickler syndrome, Treacher Collins syndrome, van der Woude syndrome
۳. انواع طبقه بندی شکاف های لب و کام
۴. انواع مشکلات غیرگفتاری افراد مبتلا به شکاف لب و کام (تغذیه، شنوایی، فکی دندانی، روانی اجتماعی و زبانی)
۵. تعریف تشدید صدا، مفهوم تشدید در ابزار صوتی و صدای انسان
۶. بی کفایتی درجه کامی-حلقی: انواع، علل و اثرات آن بر گفتار (تشدید، صوت و تولید)
۷. ارزیابی های ادراکی گفتار (ارزیابی ویژگیهای گفتاری نوع شکاف شامل انواع خطاهای جبرانی، تولید و تشدید، معرفی ارزیابی های ادراکی استاندارد)
۸. ارزیابی ساختارهای دهانی - صورتی
۹. آشنایی با ارزیابی های دستگاهی مکانیسم کامی حلقی (نیزومتري، نيزواندوسکوپي، ويدئوفلوروسکوپي، ارزیابی های آئرودینامیک گفتاری)

۱۰. شیوه‌های مدیریت درمان تیمی و معرفی اعضا و نقش هر کدام در درمان تیمی
 ۱۱. پیشگیری و درمان به هنگام در شکاف کام، درمان و مشاورات دوره پیش زبانی
 ۱۲. آشنایی کلی با شیوه‌های درمانی فیزیکی نظیر جراحی و پروتزهای گفتاری
 ۱۳. آشنایی با تکنیک‌های درمانی گفتار در انواع اختلالات مرتبط
- رتوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. غربالگری اختلالات گفتار و زبان در شکاف لب و کام
 ۲. مشاهده جلسات ارزیابی گفتار بیمار دارای شکاف کام و تهیه گزارش
 ۳. مشاهده جلسات درمان گفتار بیمار دارای شکاف کام و تهیه گزارش
 ۴. مشاهده ارزیابی نیزواندوسکوپی و نیزومتری و آنرودینامیک و تهیه گزارش
 ۵. مشاهده جراحی شکاف کام و لب در اتاق عمل
- منابع اصلی درس:

1. Peterson-Falzone, SJ. Hardin-Jones, MA. & Karnell, MP. Cleft palate speech. St. Louis: Mosby
2. Kummer, AW. Cleft palate and craniofacial anomalies: effects on speech and resonance. San Diego: Singular.
۳. درخشنده، ف. رضایی، پ. غلمانی پور، م. گفتار در شکاف لب و کام: آسیب شناسی، ارزیابی و درمان. اصفهان: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.

شیوه ارزیابی دانشجوی :

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌های ارزیابی و درمان انجام می‌شود.

کد درس: ۳۵

نام درس: اختلال بلع دهانی - حلقی در نوزادان، کودکان و بزرگسالان

پیش نیاز یا همزمان: آناتومی و نورواناتومی دستگاه گفتار و شنوایی - فیزیولوژی و نوروفیزیولوژی دستگاه گفتار و شنوایی - آسیب شناسی دستگاه گفتار - بیماریهای گوش گلو بینی و کاربرد جراحی در درمان آن‌ها - بیماری های اعصاب در ارتباط با اختلالات گفتار و زبان

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با مکانیسم تغذیه و بلع طبیعی، اختلال تغذیه و بلع و روشهای ارزیابی و درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در نوزادان، کودکان و بزرگسالان

شرح درس: در این درس دانشجویان با مکانیسم تغذیه و بلع طبیعی ماهیت اختلال تغذیه و بلع و علل ایجاد کننده آن در نوزادان، کودکان و بزرگسالان آشنا می‌شوند و روشهای ارزیابی و درمان اختلال تغذیه و بلع را در نوزادان، کودکان و بزرگسالان را فرا می‌گیرند.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت)

- آناتومی و فیزیولوژی مرتبط با تغذیه و بلع طبیعی در نوزادان، کودکان و بزرگسالان.
- تعریف، طبقه‌بندی، ترمینولوژی واژه‌های پر تکرار و شیوع اختلال بلع (فازهای دهانی و حلقی) در نوزادان، کودکان و بزرگسالان
- پاتوفیزیولوژی، علایم و نشانه‌های اختلال بلع فازهای دهانی و حلقی در نوزادان، کودکان و بزرگسالان
- روش‌های ارزیابی بالینی اختلال بلع (فازهای دهانی و حلقی) در نوزادان، کودکان و بزرگسالان شامل تاریخچه‌گیری، ارزیابی ساختار و عملکرد اندام‌های درگیر در بلع (فازهای دهانی و - حلقی) و آشنایی با آزمون‌های رایج در ارزیابی اختلال بلع (فازهای دهانی و حلقی)
- اصول و رویکردهای کلی درمانی اختلال بلع در نوزادان، کودکان و بزرگسالان، عوامل خطر و تیم درمان
- رویکردها و روشهای جبرانی شامل: تغییر وضعیت، تغییر غلظت ماده غذایی، تغییر روش ارائه ماده غذایی و استفاده از پروتزها
- رویکردها و روشهای توانبخشی شامل: روشهای افزایش درون دادهای حسی روش‌های تقویت عضلات و مانورهای توانبخشی بلع

- روش های مداخلات بلع درمانی در بخش مراقبت های ویژه نوزادان (NICU) شامل: روش های مداخله دهانی حرکتی ، برنامه درمانی فوسیل، روش درمانی بکمن روش درمانی (PIOMI) Lessen، روش تحریکات چند حسی، روش های غیر تغذیه ای (NNS) و روش های حمایت دهانی

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت)

- غربالگری اختلالات تغذیه و بلع در نوزادان و کودکان (Neonatal Intensive Care Unit (NICU
- آشنایی با دستگاههای مختلف (Neonatal Intensive Care Unit (NICU
- مشاهده و اجرای روشهای ارزیابی بالینی اختلال تغذیه و بلع در نوزادان، کودکان و بزرگسالان شامل تاریخچه گیری ارزیابی ساختار و عملکرد اندام های درگیر در بلع
- اجرای روش های درمانی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی- حلقی) در نوزادان، کودکان و بزرگسالان

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Logemann JA. Evaluation and treatment of swallowing disorders. PRO-ED.
2. Leonard R, Kendall K. Dysphagia assessment and treatment planning: A team approach. Plural Publishing,
3. Cichero JA, Murdoch BE. Dysphagia: Foundation, Theory and Practice. Wily,
4. Arvedson JC, Brodsky L, Lefton-Greif M. Pediatric Swallowing and Feeding: Assessment and Management. , Plural publishing,

شیوه ارزشیابی دانشجو

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی چک لیست و اجرای عملی روشهای ارزیابی و درمان انجام می شود.

کد درس: ۳۶

نام درس: اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد

پیش نیاز یا همزمان: فیزیولوژی و نوروفیزیولوژی دستگاه گفتار و شنوایی - رشد و تکامل گفتار و زبان،

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با جنبه های طبیعی و غیر طبیعی اجزاء و عملکردهای دستگاه حرکتی گفتار و دستیابی به توانایی در ارزیابی و درمان اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد با باور بر بهبود پذیری این اختلالات در سایه استفاده بهینه از توانای جسمی و حرکتی و یادگیری مراجعان.

شرح درس: در این درس دانشجو با اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد، مدل های کنترل حرکتی گفتار و پایه ها و مسیرهای عصبی مورد نیاز برای کنترل حرکتی گفتار آشنا می شود. همچنین آسیب شناسی، انواع، علائم اختلالات حرکتی گفتار، ارزیابی و درمان اختلالات حرکتی گفتار را فرا می گیرد.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. آشنایی با الگوهای طبیعی، پایه ها و مسیرهای عصبی در کنترل حرکتی گفتار
۲. آشنایی با الگوهای غیر طبیعی کنترل حرکتی گفتار در گفتار فلجی و کنش پریشی گفتار در دوران رشد
۳. آشنایی با تعریف و طبقه بندی اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد
۴. آشنایی با ویژگی ها گفتاری و غیر گفتاری انواع اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد (آپراکسی گفتار، گفتار فلجی اسپاستیک، فلاسید،)، تشخیص افتراقی آنها از یکدیگر
۵. آشنایی با معاینه و ارزیابی اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد (ارزیابی های حرکتی، گفتاری، قابلیت فهم گفتار و پروژودی)

۶. آشنایی با تعیین اهداف درمانی برای انواع اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد
۷. آشنایی با اصول کلی درمان در اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد
۸. آشنایی با رویکردهای درمانی در انواع گفتار فلجی در دوران رشد
۹. آشنایی با رویکردهای درمانی در آپراکسی گفتار در دوران رشد

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. ارزیابی و معاینه اندام های گفتاری
۲. معاینه زیر سیستم های تولید گفتار شامل
 - I. دستگاه تنفسی برای تولید گفتار
 - II. معاینه دستگاه کامی - حلقی
 - III. معاینه دستگاه تشدید
 - IV. معاینه دستگاه تلفظ
 - V. معاینه آهنگ گفتار
۳. غربالگری اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد
۴. انجام روش های درمانی نقائص زیر سیستم های تولید گفتار شامل
 - I. روش های درمان نقایص تشدید
 - a. تمرین های کاهش سرعت گفتار
 - b. تمرین های افزایش بلندی صدا
 - II. روش های درمان نقایص آواسازی
 - a. تمرین های فشاری و کششی تارهای صوتی
 - b. تمرین انسداد چاکنایی سخت
 - c. تمرین چرخش سر و فشار غیر مستقیم به حنجره
 - d. تمرین آرام سازی سر و گردن
 - e. تمرین شروع آسان آواسازی
 - III. روش های درمان نقایص تنفس
 - a. تمرین بازدم آهسته و کنترل شده
 - b. تمرین صحبت کردن سریع با بازدم
 - c. تمرین توقف سریع آواسازی

IV. روش های درمان نقایص تولیدی

- a. تمرینات کشش عضلات تولیدی
- b. تمرینات تغییر جزیی همخوانها
- c. تمرین همخوانهای اغراق آمیز
- d. تمرین ضربه زدن با دست یا انگشت

V. روش های درمان نقایص آهنگ گفتار

- a. تمرینات تغییر تکیه
- b. تمرینات دامنه زیر و بمی
- c. تمرین منحنی آهنگ
- d. تمرین تجزیه گفته ها بر اساس ساختار نحوی

۵. انجام انواع روش های غیر گفتاری کنترل حرکتی شامل ماساژ، دستورزی، PNF و تعادل

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Williams, AL. McLeod, S. McCauley, RJ. Interventions for speech sound disorders in children, Baltimore: Brookes Publishing Company;
2. Caruso, A. & Strand, E. Clinical management of motor speech disorders in children. New York: Thieme medical publisher
3. Duffy, J .Motor speech disorder: substrates, differential diagnosis, and management. Elsevier Health Sciences

نحوه ارزشیابی دانشجو:

در ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی ، چک لیست و اجرای عملی روش های ارزیابی و درمان انجام می شود .

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با مقررات و قوانین حرفه ای در نظام بهداشتی و درمانی کشور به ویژه آگاهی از مفاد کدهای اخلاق حرفه ای در گفتاردرمانی و باور به این که انسان ها از هر نژاد و مذهب و قوم برای دریافت خدمات درمانی از فرصت برابر برخوردارند و پایبندی عملی به اصول اخلاقی و برقراری ارتباط سالم در ارائه خدمات گفتاردرمانی

شرح درس: دانشجو در این درس به اهمیت ارائه خدمات گفتاردرمانی با نظر به ارتقاء سلامت افراد جامعه واقف شده و با اصول قانونی، اخلاق عمومی و اخلاق حرفه ای حاکم بر جامعه و نظام بهداشتی و درمانی کشور آشنا می شود و التزام به رعایت آنها را فرا می گیرد. الگوها و شیوه های رعایت اخلاق را در رابطه با خود، و نیز در رابطه با مراجعان، متخصصین و مراجع قانونی و اجتماعی فرا می گیرد و از راهکارهای رعایت حقوق بیمار و جامعه مطلع می شود.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. آشنایی با مفاهیم اخلاق حرفه ای نوین: "اخلاق حرفه ای و فضیلت"، "اخلاق حرفه ای و عرف"، و "اخلاق حرفه ای و قانون"
۲. آشنایی با قوانین و کدهای اخلاقی حرفه ای تعریف شده از سوی ASHA منطبق با الگوهای فرهنگی و اجتماعی ایران
۳. رویکردهای مختلف در تعیین رفتار اخلاقی و تفاوت ویژگی های رفتار حرفه ای و غیر حرفه ای

I. رویکرد فایده گرا

II. رویکرد فضیلت گرا

III. رویکرد مراقبت گرا

IV. رویکرد اصول گرا

V. موارد غیرقانونی

VI. آشنایی با انواع فرایندهای مدیریت و نقش آنها در تصمیم گیری های حرفه ای

VII. نقش هدایت و انگیزش در گفتاردرمانی

VIII. برنامه ریزی، سازماندهی، انگیزش و کنترل رفتار

IX. آشنایی با انواع ارتباط: ارتباط موثر، ارتباط سالم و مدیریت خشم

X. راهکارهای مدیریتی در حل مشکلات اخلاقی

۱. حوزه های اخلاق حرفه ای

I. درمانگر و بیمار: ویژگی های ارتباط با بیمار، احترام و رفتار برابر، ارتباط و رضایت بیمار، رازداری

II. درمانگر و جامعه: وفاداری دوگانه، تخصیص منابع، بهداشت عمومی، بهداشت جهانی

III. درمانگر و همکاران: ارتباط با سایر گفتاردرمانگران و همتایان و استادان، گزارش عملکردهای نامن و غیراخلاقی، همکاری و کارهای تیمی، تعارضات و شیوه های رفع آنها

IV. اخلاق در پژوهش: در این بخش، دانشجو به طور خلاصه با این موضوع آشنا می شود و محتوای کامل آن در درس پروژه لحاظ خواهد شد.

V. حقوق درمانگر

۲. پروتکل های تصمیم گیری اخلاقی و نقش اخلاق عمومی در اخلاق حرفه ای

VI. اخلاقی فکر کردن

VII. اخلاقی تصمیم گرفتن

VIII. اخلاقی عمل کردن

IX. چگونگی تصمیم گیری در موارد خاص: خود کشی، بیماری های روانی، اختلافات خانوادگی، پرخاشگری، انحرافات جنسی، اعتیاد، بیماریهای واگیر از جمله ایدز و هپاتیت

۳. اخلاق در ثبت داده ها:

I. شیوه نگارش اخلاقی در ارجاع ها، تهیه برگه های اطلاع رسانی، اخذ تعهدات اخلاقی، رعایت حق کپی رایت و حق مالکیت معنوی

II. رعایت اخلاق در تهیه فیلم و تصویر از مراجعان، گزارش کیس در مجامع دیگر، انتقال اطلاعات به سایر مراجع و ...

۴. اخلاق در اختلالات مختلف: اختلالات رشدی و اکتسابی زبان، اختلال در بلع، اختلالات حسی و حرکتی، اختلالات صوت و ...

۵. آشنایی با انواع گزارش های تخلف و رویکردهای حرفه ای و قضایی با آنها

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Body, R. & McAllister, L. Ethics in Speech and Language Therapy, Wiley.
2. American Speech-Language-Hearing Association. Code of Ethics [Ethics]. Available from <http://www.asha.org/policy>
3. American Speech-Language-Hearing Association. Practices and Procedures of the Board of Ethics [Ethics]. Available from <http://www.asha.org/policy>.
۴. انجمن جهانی پزشکی، دست نامه اخلاق پزشکی، ترجمه نازآفرین قاسم زاده و نریمان سپهروند، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه.
۵. لاریجانی، ب. پزشک و ملاحظات اخلاقی، جلد اول: مروری بر مبانی اخلاق پزشکی. تهران: برای فردا.
۶. لاریجانی، ب. و همکاران. پزشک و ملاحظات اخلاقی، جلد دوم: تصمیم گیری اخلاقی در موارد واقعی. تهران: برای فردا.

نحوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست انجام می شود

کد درس: ۳۸

نام درس: اختلالات صداهای گفتار

پیش نیاز یا همزمان: آواشناسی - فیزیولوژی و نوروفیزیولوژی دستگاه گفتار و شنوایی - رشد و تکامل گفتار و زبان

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با مباحث آسیب شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات صداهای گفتار کودکان و بزرگسالان، دستیابی به باور بهبودپذیری این اختلالات و کسب توانایی در اجرای عملی آنها

شرح درس: دانشجویان دوره کارشناسی در این درس جنبه های طبیعی و غیرطبیعی دخیل در رشد صداهای گفتار و اختلالات آن را فرا می گیرند، روشها و راهکارهای مبتنی بر آسیب شناسی گفتار و زبان را در ارزیابی و درمان این اختلالات می آموزند و شیوه های مربوطه را به طور عملی فرا می گیرند.

رئوس مطالب نظری (۳۴ ساعت):

۱. جایگاه صداهای گفتار در ساختار زبان
۲. پایه های آواشناسی تولید صداهای گفتار و تفاوت های آن با صداهای غیرگفتار
۳. هماهنگی تولید و پردازش موازی صداهای گفتاری
۴. ملاحظات آئرو دینامیک، آکوستیک، حسی و حرکتی در صداهای گفتار
۵. مروری بر سطوح سازماندهی گفتار
۶. شاخص های کیفی و کمی تولید صدای گفتار
۷. فرایندهای واجی
۸. طبقه بندی اختلالات صدای گفتار
۹. عوامل موثر بر تولید صداهای گفتار
۱۰. روش های ارزیابی صداهای گفتار شامل بسته های ارزیابی، انواع روشهای نمونه گیری

۱۱. تعیین نیاز به مداخله و تعیین اهداف درمان

۱۲. انتخاب صداهای هدف برای درمان

۱۳. ملاحظات کلی در درمان اختلالات صدای گفتار

۱۴. روش‌های اندازه‌گیری تغییرات بالینی، تعمیم و ترخیص

۱۵. رویکردهای درمانی مبتنی بر حرکت (شامل روش‌های فراخوانی و ایجاد صداهای گفتاری، perceptual training, phonetic placement, shaping, Gradual Phonetic approximation, traditional approach, core vocabulary approach)

۱۶. رویکردهای درمانی مبتنی بر زبان (minimal pair contrast therapy شامل multiple whole Language intervention, cycles approach, oppositions therapy)

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. اجرای عملی روش‌های غربالگری و ارزیابی و مداخله اختلالات صداهای گفتار یا بیمار نما

۲. مشاهده نمونه واقعی روش‌های ارزیابی و مداخله (نمونه فیلم تهیه شده یا اجرای واقعی)

۳. تهیه گزارش و نقد و بررسی روش‌های مشاهده شده

۴. تهیه گزارش از مداخلات درمانی مشاهده شده

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Bleile, KM. Manual of articulation and phonological disorders: Infancy through adulthood. CA: Thomson Delmar Learning..
2. Williams, A.L. McLeod, S. McCauley, RJ. Interventions for speech sound disorders in children, Baltimore: Brookes Publishing Company
3. Bernthal, JE. Bankson, NW. & Flipsen, P. Articulation and phonological disorders: Speech sound disorders in children. Boston: Allyn and Bacon

۴. ظریفیان ط. مجموعه آزمون ارزیابی تشخیصی آوایی و واجی. تهران: انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.

۵. سلیمانی ز، دستجردی م. آزمون آگاهی واجشناختی، تهران: پژوهشکده کودکان استثنایی.

۶. آرانی کاشانی، ز. قربانی، ع. آزمون شنیداری مهارت‌های آگاهی واجشناختی «آشا-۵» ویژه کودکان ۵-۶ ساله فارسی زبان. تهران: ستایش هستی.

نحوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌های ارزشیابی و درمان انجام می‌شود.

کد درس: ۳۹

نام درس: روش های ارتباطی مکمل و جایگزین در اختلالات گفتار و زبان

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با جنبه های نظری و عملی روشهای ارتباطی مکمل و جایگزین (AAC) در توانبخشی اختلالات گفتار و زبان، فهم حقوق ارتباطی بیماران و باور اثربخشی AAC

شرح درس: در این درس دانشجویان با مفاهیم، راهکارها، تکنیکها و همچنین ابزارهای AAC آشنا می شوند؛ دلایل و منطق استفاده از AAC را می آموزند؛ از معیارهای تعیین افراد نیازمند به این روش ها آگاه می شوند؛ شیوه های انتخاب ابزار مناسب برای هر بیمار و تهیه ابزارها و اجرای عملی روش ها را یاد می گیرند.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت):

۱. روش های ارتباطی مکمل و جایگزین: تاریخچه ، تعاریف، ماهیت و اجزا

۲. انواع نظام های برقراری ارتباط مکمل و جایگزین

۳. اصطلاح شناسی در AAC

۴. نظام های نمادین مختلف در AAC

۵. انواع اختلالاتی که نیازمند AAC هستند.

۶. روشهای ارتباطی بدون ابزار

۷. روشهای ارتباطی با ابزار

۸. روشهای مبتنی بر تکنیک های ساده (LOW TECH)

۹. روشهای مبتنی بر تکنیکهای پیشرفته (HIGH TECH)

۱۰. معیارهای تهیه فهرست واژگان

۱۱. روشهای ارزیابی خدمت گیرندگان برای تعیین مناسبترین AAC

۱۲. روشهای فعال سازی ابزارهای AAC

۱۳. جمعیت های ویژه و AAC: معلولان جسمی، معلولان ذهنی، آسیبهای حرکتی گفتار، ناتوانی های زبانی اکتسابی و رشدی

۱۴. محیطهای ویژه و AAC: بیمارستان، مدرسه، خانه

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. ارزیابی حداقل دو مراجع مبتلا به اختلالات گفتار، زبان، و ارتباط

۲. تهیه حداقل دو نمونه ابزار برای مراجعان نیازمند به استفاده از روش AAC

۳. استفاده از ابزار ساخته شده برای حداقل دو نمونه از مراجعان نیازمند به استفاده از روش AAC یا بیمار نما

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Glennen, SL. & De Coste, DC. The Handbook of augmentative and alternative communication. San Diego: Singular.

2. Beukelman DR. Mirenda P. Augmentative and alternative communication: supporting children and adults with complex communication needs. Paul H. Brookes Pub

۳. ظریفیان ط، ملکیان م، مکارمی م. روشهای ارتباطی مکمل و جایگزین. تهران: انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.

منابعی برای مطالعه بیشتر:

1. Hurtig RR, Downey DA. Augmentative and alternative communication in acute and critical care setting. San Diego: Plural,

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و ساخت ابزار و اجرای عملی آن بر روی بیمار انجام می شود.

نام درس: اختلال طیف اتیسم

کد درس: ۴۰

پیش نیازها همزمان: رشد و تکامل گفتار و زبان - اختلالات تکاملی زبان ۱

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با ماهیت، علل و اصول ارزیابی و درمان اختصاصی اختلال طیف اتیسم

شرح درس: دانشجو قادر به تعریف، تبیین آسیب شناسی، اصول ارزیابی و مداخله اختصاصی در کودکان مبتلا به طیف اتیسم می گردد.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت):

- آشنایی با ملاکهای تشخیصی کودک در طیف اتیسم از دیدگاه DSM-V
- آشنایی با مکانیزم اثر اختلالات طیف اتیسم در بتاخیر انداختن رشد ارتباطی، شناختی، زبانی و گفتاری کودکان در طیف
- آشنایی با اجزاء بنیادین رویکردهای آموزشی طبیعی (Naturalistic Teaching Strategies (NaTS
- آشنایی با کار تیمی در ارزیابی و درمان اختلال طیف اتیسم (نقش تخصص های مختلف مانند روانپزشک، متخصص مغز و اعصاب، کادرمانگر و غیره)
- آشنایی با فرایند جلب مشارکت فعال والدین برای بکارگیری رویکردهای آموزشی طبیعی در ارزیابی و درمان اختلالات زبانی و گفتاری کودکان در طیف اتیسم
- آشنایی با فرایند شکل دهی طرحواره در درمان کودکان طیف اتیسم
- آشنایی با اجزاء بنیادین رویکرد تحلیل رفتار کاربردی (Applied Behavior Analysis (ABA
- آشنایی با رویکردهای ارزیابی و مداخله مبتنی بر ABA در رشته گفتاردرمانی
- آشنایی با روش های ارتباطی جایگزین و مکمل Augmentative and Alternative Communication (AAC) با تمرکز ویژه بر پکس The Picture Exchange Communication System (PECS)
- آشنایی با درمان های مکمل و جایگزین Complementary and Alternative Therapies برای کودکان طیف اتیسم

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

- شناسایی ویژگی‌های اتیسم از روی نمونه ویدیویی تعامل والد و کودک در طیف اتیسم
- ارائه مشاورات مناسب به والدین برای کاهش تاثیر اختلالات طیف اتیسم در رشد ارتباطی، شناختی، زبانی و گفتاری کودکان در طیف
- اجرای عملی ارزیابی و درمان یک کودک طیف اتیسم بر اساس رویکردهای آموزشی طبیعی
- اجرای عملی مراحل شکل دهی طرحواره استفاده از اشیاء برای یک کودک در طیف یا بیمار نما
- اجرای عملی یکی از رویکردهای گفتاردرمانی مبتنی بر ABA
- اجرای شش مرحله سیستم پکس برای یک کودک در طیف یا بیمار نما

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders. <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596>
2. Rieske RD. Handbook of interdisciplinary treatments in autism spectrum disorders. Springer
3. Quill K A, Brunsahan LLS. Do-watch-listen-say: Social and Communication Intervention for Autism Spectrum Disorder. Brookes Publishing
4. Volkmar FR, Loftin R, Westphal A, Woodbury-Smith M. Handbook of Autism Spectrum Disorder and the Law. Springer,
5. Volkmar FR, Rogers S, Paul R, Pelphrey KA. (Eds.). Handbook of autism and pervasive developmental disorders. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc,
6. McCauley RJ, Fey ME, Gillam RB. (Eds.). Treatment of language disorders in children. Baltimore, MD: Paul H. Brookes Pub,

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

کد درس: ۴۱

نام درس: اصول و مبانی مدیریت خطر حوادث و بلایا

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم مبانی مدیریت خطر بلایا است که شامل شناخت چرخه مدیریت خطر، مفاهیم و ساختار مدیریت خطر، شناخت اصول مدیریت و برنامه ریزی بخش سلامت در مراحل کاهش آسیب آمادگی پاسخ و بازیابی در حوادث و بلایا، اصول ابتدایی خودامدادی و دگر امدادی می باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجو ضمن آشنایی و شناخت ادبیات مشترک مدیریت خطر بلایا، با مهارت های عملی حیاتی نظیر احیا قلبی ریوی پایه، تریاژ و ... آشنا می شود.

رئوس مطالب:

الف: نظری (۱۷ ساعت)

- ✓ آشنایی با کلیات، مفاهیم، واژه ها، اهمیت و ضرورت مدیریت حوادث و بلایا
- ✓ آشنایی با مخاطرات طبیعی و انسان ساخت در جهان و ایران
- ✓ آشنایی با شیوه های پیشگیری از وقوع بلایا
- ✓ آشنایی با شیوه های ارتقای آمادگی برای پاسخگویی موثر به بلایا و حوادث
- ✓ آشنایی با اثرات روان شناختی بلایا و حمایت های روانی اجتماعی
- ✓ آشنایی با بازیابی پس از بلایا و برگشت به حالت بهتر از قبل
- ✓ آشنایی با سامانه فرماندهی سانحه و کارکردهای آن
- ✓ آشنایی با قانون و اسناد ملی مدیریت حوادث و بلایا

ب: عملی (۳۴ ساعت)

- ✓ انجام احیا پایه یک و دو نفره (استفاده از ماکت، کار با الکتروشوک خودکار خارجی (AED))
- ✓ شرکت در تمرین (دور میزی، اطفاء حریق، ...)
- ✓ آشنایی با انجام تریاژ پایه

نام درس: پروژه

کد درس: ۴۲

پیش نیاز یا همزمان: آمار مقدماتی - روش تحقیق در آسیب شناسی گفتار و زبان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس: اجرا یا مشارکت در اجرای پژوهش های کاربردی در حوزه آسیب شناسی گفتار و زبان

شرح درس: در این درس دانشجو باید بتواند یا بخشی از یک طرح پژوهشی را به صورت مطالعه آزمایشی انجام دهد؛ یا در جمع آوری داده های یک پروژه در حال اجرا مشارکت نماید؛ یا انواع مرور منابع را برای طرح پژوهشی در حال اجرا انجام دهد. دانشجو همچنین می تواند یک طرح پژوهشی کامل را پیشنهاد داده و به اجرا درآورد و گزارش نماید که تمام این مراحل زیر نظر استاد راهنما یا محقق مربوطه انجام می شود.

رتوس مطالب (۶۸ ساعت):

۱. تهیه فلوجارت فعالیت پژوهشی انتخاب شده شامل برنامه زمان بندی و فعالیتهای پیش بینی شده در هر مرحله و تهیه نقشه پژوهش

۲. اجرای عملی فعالیت پژوهشی تعیین شده

۳. ارائه گزارش شفاهی و کتبی به استاد راهنما

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. لامعی، ا. روش تحقیق کاربردی - راهنمای تهیه پیشنهاد طرح تحقیقاتی در علوم پزشکی. تهران: موسسه فرهنگی انتشاراتی تیمورزاده. نشر طبیب.

۲. سرمد، ز و همکاران. روشهای تحقیقی در علوم رفتاری. تهران: انتشارات آگاه.

۳. دلاور، ع. مبانی نظری و علمی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی. تهران: رشد.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و ساخت ابزار و اجرای عملی آن بر روی بیمار انجام می شود.

نام درس: کارآموزی (۱)

کد درس: ۴۳

پیش نیاز یا همزمان: مبانی آسیب شناسی گفتار و زبان (گفتاردرمانی)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

- آشنایی با محیط بالینی و بخش گفتار درمانی در محیط های مختلف بالینی (setting) مانند بیمارستان، مراکز توانبخشی روزانه، مراکز اقامتی و شبانه روزی، مدارس استثنایی، مراکز خصوصی، کلینیک های ویژه دانشگاهی
 - آشنایی کلی و اولیه با انواع اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع و علل بوجود آورنده آنها از طریق مشاهده
- شرح درس: در این درس دانشجو با استانداردهای گفتار درمانی در فضاهای مختلف بالینی (setting) آشنا می شود، با حضور در این مراکز انواع اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع را مشاهده کرده و ویژگیهای هر اختلال و علل به وجود آورنده ی آنها را می آموزد.

سرفصل مطالب (۱۰۲ ساعت):

۱. مشاهده حداقل ۴ محیط مختلف بالینی (setting) و مشاهده گفتار درمانی اختصاصی ویژه ی هر محیط
۲. مشاهده اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع و تعیین ویژگیهای هر اختلال و علل به وجود آورنده ی آنها
۳. معرفی و بحث درباره ی استاندارد های فضاهای بالینی مورد نیاز برای دفاتر و بخش های گفتار درمانی در هر محیط

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Dwight, D. Here's how to do therapy? Hands-on core skills in speech-language pathology. Plural publishing.
2. Hegde, M.N. & Davis, D. Clinical methods and practicum in speech-language pathology. New York: Delmar.
3. Roth F. & Worthington C., Treatment resource manual for speech-language pathology. New York: Delmar.

۴. لندیس، کد. وندروود، ج. جانگسما، آ. طرح درمان در آسیب شناسی گفتار و زبان. مترجمین: طاهره سیما شیرازی، مامک جولایی، اکبر دارویی. کرج: نشر سرافراز.

۵. دوايت، د. راهنمای کاربردی برای ارزیابی، تشخیص، برنامه‌ریزی، و درمان اختلالات گفتار-زبان. مترجم: جمشید پورقریب، تهران: پایگاه فرهنگ، قلم علم.

شیوه ارزیابی دانشجوی :

۱. ارزیابی کار پوشه (portfolio) شامل ارزیابی کارنما (logbook)، تشویق‌ها و تذکرات، گواهی‌های انجام کار و نظایر آن

۲. ارزیابی ۳۶۰ درجه

کد درس: ۴۴

نام درس: کارآموزی (۲)

پیش نیاز یا همزمان: رشد و تکامل گفتار و زبان- کارآموزی (۱)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس: کسب آگاهی و مهارت مورد نیاز در مورد مقررات بالینی، اصول بهداشت و ایمنی کار، نحوه کسب و ثبت اطلاعات، آشنایی با ابزارهای ارزیابی، نحوه پذیرش

شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول مشاهده عملی بالینی، بهداشت و ایمنی کار، چگونگی پذیرش و برقراری ارتباط با بیماران، ابزارهای کمک آموزشی رایج و لوازم معاینه در گفتاردرمانی، مقررات بالینی مرتبط با فرایند تشخیص، ارزیابی و درمان اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع آشنا خواهند شد.

سر فصل مطالب (۱۰۲ ساعت):

۱. رعایت اصول بهداشت و ایمنی کار

۲. مشاهده مستقیم پذیرش بیمار

۳. مشاهده نحوه برقراری ارتباط با بیماران

۴. مشاهده کاربرد ابزارهای کمک آموزشی و درمانی رایج در گفتاردرمانی

۵. مشاهده چگونگی رعایت مقررات بالینی

۶. مشاهده فرایند ارزیابی و تشخیص حداقل سه اختلال گفتار، زبان، ارتباط و بلع

۷. مشاهده برنامه ریزی درمان شامل تعیین اهداف درمانی و اولویتهای درمان و اجرای آن در حداقل سه اختلال گفتار، زبان، ارتباط و بلع

۸. مشاهده فرایند مشاوره به بیمار

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Dwight, D. Here's how to do therapy? Hands-on core skills in speech-language pathology. Plural publishing.

نام درس: کارآموزی (۳)

کد درس: ۴۵

پیش نیاز یا همزمان: اخلاق حرفه ای در گفتاردرمانی - کارآموزی (۲)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس: کسب مهارت در تشخیص، ارزیابی و درمان اختلالات گفتار، زبان و بلع

شرح درس: در این درس دانشجو با مشاهده و همکاری با سرپرست، در قالب دستیاری، در زمینه ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع کسب و ثبت اطلاعات و پرونده نویسی به کسب مهارت و تجربه می پردازد تا در آینده بتواند به طور مستقل به فعالیت های گفتاردرمانی بپردازد.

سرفصل مطالب (۱۰۲ ساعت):

۱. مشاهده و همکاری در کسب و ثبت اطلاعات از طریق انجام مصاحبه، مشاهده و پرسشنامه
۲. مشاهده و همکاری در فرایند ارزیابی و تشخیص
۳. مشاهده و همکاری در فرایند برنامه ریزی درمان و اجرای آن شامل تعیین اهداف درمانی و اولویتهای درمان

۴. مشاهده و همکاری در فرایند اجرای...

۱۱. بکارگیری روش های درمانی هیبرید شامل Focused stimulation, Vertical structuring, Milieu Teaching, Incidental Teaching, Mand-model approach, Script Therapy به ازای هر روش

۱۲. بحث و بررسی و تبادل نظر سرپرست و دانشجو (ارزیابی نقادانه) در مورد انجام مصاحبه، فرایند ارزیابی، درمان و ثبت اطلاعات و پرونده نویسی

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Dwight, D. Here's how to do therapy? Hands-on core skills in speech-language pathology. Plural publishing.
2. Hegde, M.N. & Davis, D. Clinical methods and practicum in speech-language pathology. New York: Delmar.
3. Roth F. & Worthington C., Treatment resource manual for speech-language pathology. New York: Delmar.

۴. لندیس، ک. وندروود، ج. جانگسما، آ. طرح درمان در آسیب شناسی گفتار و زبان. مترجمین: طاهره سیما شیرازی، مامک جولایی، اکبر دارویی. کرج: نشر سرافراز.

۵. دوایت، د. راهنمای کاربردی برای ارزیابی، تشخیص، برنامه ریزی، و درمان اختلالات گفتار-زبان. مترجم: جمشید پورقریب. تهران: پایگاه فرهنگ، قلم علم.

شیوه ارزیابی دانشجو:

۱. ارزیابی کار پوشه (portfolio) شامل ارزیابی کارنما (logbook)، تشویق ها و تذکرات، گواهی های انجام کار و نظایر آن

۲. ارزیابی ۳۶۰ درجه

کد درس: ۴۶

نام درس: کارآموزی در عرصه (۱)

پیش نیاز یا همزمان: کارآموزی (۳)

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس: کسب مهارت مقدماتی برای ارزیابی، تشخیص و درمان حداقل یکی از اختلالات گفتار و زبان، ارتباط و بلع

شرح درس: در این درس دانشجو باید بتواند ضمن مشارکت در طراحی برنامه درمانی و انتخاب لوازم ارزیابی، کمک آموزشی، وسایل معاینه، توانمندی های لازم برای ارزیابی، تشخیص و درمان حداقل یکی از اختلالات تکاملی زبان را به شکل تعامل فرد به فرد و با رعایت اصول اخلاقی حرفه ای کسب نماید.

سرفصل مطالب (۱۵۳ ساعت):

۱. شرکت در جلسه تبادل نظر صبحگاهی با حضور سرپرست جهت ارائه برنامه مربوط به همان روز
۲. کسب اطلاعات از بیمار و تشکیل پرونده
۳. ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات تکاملی زبان در دو سن زبانی مختلف با نظارت کامل سرپرست
۴. تعیین پیش آگهی با نظارت کامل سرپرست
۵. بررسی و شناسایی تاثیر اختلال بر بیمار، خانواده و اطرافیان با نظارت کامل سرپرست
۶. طرح ریزی برنامه شامل تعیین اهداف درمانی و اولویتهای درمان و اجرای روش های با نظارت کامل سرپرست
۷. فراگیری همکاری و هماهنگی با سایر متخصصان در کار گروهی برای ارزیابی و درمان بیماران
۸. مدیریت زمان و فضای جلسه درمانی با نظارت کامل سرپرست
۹. تحلیل سطوح گفتار و زبان (به ازای هر سطح)
۱۰. اجرای عملی روشهای ارزیابی در دوره pre-linguistic
۱۱. اجرای عملی روشهای مداخله در دوره pre-linguistic

۱۲. اجرای عملی روشهای ارزیابی در دوره emerging language

۱۳. اجرای عملی روشهای مداخله در دوره emerging language

۱۴. اجرای عملی روشهای ارزیابی در دوره developing language

۱۵. اجرای عملی روشهای مداخله در دوره developing language

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Dwight, D. Here's how to do therapy? Hands-on core skills in speech-language pathology. Plural publishing.
2. Hegde, M.N. & Davis, D. Clinical methods and practicum in speech-language pathology. New York: Delmar.
3. Roth F. & Worthington C., Treatment resource manual for speech-language pathology. New York: Delmar.

۴. لندیس، ک. وندروود، ج. جانگسما، آ. طرح درمان در آسیب شناسی گفتار و زبان. مترجمین: طاهره سیما شیرازی، مامک جولایی، اکبر دارویی. کرج: نشر سرافراز.
۵. کاظمی ی.، نخشب م.، ملکی ت. بسته های پایش نیمرخ ارزیابی زبان در کودکان، اصفهان، ناشر مؤلف.
۶. دوايت، د. راهنمای کاربردی برای ارزیابی، تشخیص، برنامه ریزی، و درمان اختلالات گفتار-زبان. مترجم: جمشید پورقریب. تهران: پایگاه فرهنگ، قلم علم.

شیوه ارزیابی دانشجو:

۱. ارزیابی کار پوشه (portfolio) شامل ارزیابی کارنما (logbook)، تشویق ها و تذکرات، گواهی های انجام کار و نظایر آن

۲. ارزیابی ۳۶۰ درجه

کد درس: ۴۷

نام درس: کارآموزی در عرصه (۲)

پیش نیاز یا همزمان: کارآموزی در عرصه (۱)

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی: کسب مهارت مقدماتی برای ارزیابی، تشخیص و درمان حداقل دو اختلال از اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع

شرح درس: دانشجو باید بتواند ضمن مشارکت در طراحی برنامه درمانی و انتخاب لوازم ارزیابی، کمک آموزشی و وسایل معاینه توانمندی های لازم را برای ارزیابی، تشخیص و درمان حداقل دو اختلال از اختلالات صدای گفتاری، اختلالات روانی گفتار یا اختلالات گفتار و زبان در کودکان مبتلا به آسیب دیدگی شنوایی، اختلال تغذیه و بلع در نوزادان و کودکان به شکل تعامل فرد به فرد و در تماس مستقیم با مراجعان با رعایت اصول اخلاق حرفه ای کسب نماید.

سرفصل مطالب (۱۵۳ ساعت):

۱. شرکت در تبادل نظر صبحگاهی با حضور سرپرست جهت ارائه برنامه مربوطه به همان روز
۲. کسب اطلاعات از بیمار و تشکیل پرونده
۳. ارزیابی، تشخیص و درمان حداقل دو، اختلالات صدای گفتاری و اختلالات روانی گفتار یا اختلالات گفتار و زبان در کودکان مبتلا به آسیب دیدگی شنوایی، اختلال تغذیه و بلع در نوزادان و کودکان با نظارت کامل سرپرست
۴. تعیین پیش آگهی با نظارت کامل سرپرست
۵. بررسی و شناسایی تاثیر اختلال بر بیمار، خانواده و اطرافیان با نظارت کامل سرپرست
۶. طرح ریزی برنامه شامل تعیین اهداف درمانی و اولویتهای درمان و اجرای روش ها با نظارت کامل سرپرست
۷. فراگیری همکاری با سایر متخصصان در کار گروهی برای ارزیابی و درمان بیماران
۸. مدیریت زمان و فضای جلسه درمان با نظارت کامل سرپرست

۹. بکارگیری آزمونهای ارزیابی مهارت های شنیداری شامل آزمون توانا، آزمون مدرس، APT-HI و آشنایی با آزمون Ling

۱۰. بکارگیری روشهای ارتباطی شامل رویکردهای AVT, AOT, speech reading, cued speech, sign language و total communication در توانبخشی شنوایی

۱۱. بکارگیری روش Ling و روشهای تصحیح تولید

۱۲. بکارگیری آزمونها و تکنیکهای ارزیابی لکنت در کودکان KiddyCat, Cat, SSI-3, SSI-4, %SS, SR

۱۳. بکارگیری روش های شکل دهی روانی گفتار

۱۴. بکارگیری روش های ارزیابی ویژه اختلالات صداهاى گفتار

۱۵. بکارگیری روش های درمانی مبتنی بر حرکت (شامل روش های فراخوانی و ایجاد صداهاى گفتاری، Gradual Phonetic approximation, shaping, phonetic placement, perceptual training, core vocabulary approach, traditional approach) به ازای هر روش

۱۶. بکارگیری روش های درمانی مبتنی بر زبان شامل (minimal pair contrast therapy multiple, oppositions therapy, cycles approach, whole Language intervention) به ازای هر روش

۱۷. بکارگیری روش های تحریک دهانی Beckman در اختلال تغذیه و بلع

۱۸. بکارگیری روش های جبرانی در اختلال تغذیه و بلع (تغییر وضعیت، تغییر غلظت ماده غذایی، تغییر روش ارائه ماده غذایی و استفاده از پروتزها)

۱۹. بکارگیری روش های توانبخشی در اختلال تغذیه و بلع (مانورهای بلع، روش های افزایش درون دادهای حسی، روش های تقویت عضلات)

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Dwight, D. Here's how to do therapy? Hands-on core skills in speech-language pathology. Plural publishing.
2. Hegde, M.N. & Davis, D. Clinical methods and practicum in speech-language pathology. New York: Delmar.

3. Roth F. & Worthington C., Treatment resource manual for speech-language pathology. New York: Delmar.

۴. لندیس، ک. وندروود، ج. جانگسما، آ. طرح درمان در آسیب شناسی گفتار و زبان. مترجمین: طاهره سیما شیرازی، مامک جولایی، اکبر دارویی. کرج: نشر سرافراز،
۵. دوايت، د. راهنمای کاربردی برای ارزیابی، تشخیص، برنامه ریزی، و درمان اختلالات گفتار-زبان. مترجم: جمشید پورقریب. تهران: پایگاه فرهنگ، قلم علم.

شیوه ارزیابی دانشجوی:

۱. ارزیابی کار پوشه (portfolio) شامل ارزیابی کارنما (logbook)، تشویق ها و تذکرات، گواهی های انجام کار و نظایر آن
۲. ارزیابی ۳۶۰ درجه

کد درس: ۴۸

نام درس: کارآموزی در عرصه (۳)

پیش نیاز یا همزمان: کارآموزی در عرصه (۲)

تعداد واحد: ۶ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی: کسب مهارت در حد متوسط برای ارزیابی، تشخیص، و درمان اختلالات گفتار، زبان و بلع

شرح درس: دانشجو باید بتواند با رعایت اصول اخلاق حرفه ای، آزمون های رسمی و غیررسمی و ابزارهای موردنیاز برای ارزیابی، تشخیص، و درمان مراجعان را انتخاب کرده و براساس برنامه درمانی به کاربرد. همچنین توانایی طراحی برنامه درمانی را کسب کرده و در طول اجرای مداخلات، پیشرفت مراجع را بازبینی و اندازه گیری کند، توصیه های پیشگیرانه بدهد، و زمان و فضای جلسه درمانی را مدیریت کند.

سرفصل درس (۳۰۶ ساعت):

۱. شرکت در جلسه تبادل نظر صبحگاهی با حضور سرپرست جهت ارائه برنامه های مداخله ای مربوط به همان روز
۲. کسب اطلاعات از مراجع و تشکیل پرونده
۳. ارزیابی، تشخیص، و درمان اختلالات گفتار و زبان، ارتباط و بلع، با نظارت نسبی سرپرست
۴. تعیین پیش آگهی برای مراجعان با نظارت نسبی سرپرست
۵. بررسی و شناسایی تأثیر اختلال بر مراجع، خانواده و اطرافیان با نظارت نسبی سرپرست
۶. ارائه توصیه های پیشگیرانه به مراجع و خانواده وی با نظارت نسبی سرپرست
۷. طرح ریزی برنامه درمانی مراجع شامل تعیین اهداف درمانی و اولویتهای درمان و اجرای روش های درمانی، بررسی و گزارش نتایج حاصل از آن با نظارت نسبی سرپرست
۸. همکاری و هماهنگی با سایر متخصصان در کار گروهی برای ارزیابی و درمان مراجعان
۹. بازبینی مستمر نتایج اجرای برنامه درمانی و اصلاح آنها در صورت لزوم با نظارت نسبی سرپرست
۱۰. مدیریت زمان و فضای جلسه درمان با نظارت نسبی سرپرست

۱۱. بکارگیری روش های ارزیابی شنیداری-ادراکی صوت (غیررسمی و رسمی با استفاده از مقیاس GRBAS)، ارزیابی تنفس (الگوی تنفس، حجم تنفس، فشار تنفس، جریان هوای تنفسی و هماهنگی گفتار و تنفس)، لمس حنجره (روش آرسون)

۱۲. اجرای برنامه‌های صوت‌درمانی با تمرکز بر شیوه‌های تسهیل‌کننده صوت

۱۳. اجرای عملی ارزیابی بیان شفاهی، درک شنیداری، خواندن و نوشتن؛ اجرای عملی ارزیابی نامیدن؛

۱۴. اجرای عملی RET؛ اجرای عملی HELPPSS؛ اجرای عملی VAT؛ اجرای عملی PACE؛ اجرای عملی MIT؛ اجرای عملی درمان آگرماتیسیم (Treatment of underlying forms)؛ اجرای عملی درمان آگرافی (Anagram and copy treatment)؛ اجرای عملی درمان آکسی (Establishing Key Words)؛ اجرای عملی LOT

۱۵. بکارگیری روش های تحریک دهانی Beckman در اختلال تغذیه و بلع

۱۶. بکارگیری روش های جبرانی در اختلال تغذیه و بلع (تغییر وضعیت، تغییر غلظت ماده غذایی، تغییر روش ارائه ماده غذایی و استفاده از پروتزها)

۱۷. بکارگیری روش های توانبخشی در اختلال تغذیه و بلع (مانورهای بلع، روش‌های افزایش درون‌دادهای حسی، روش‌های تقویت عضلات)

۱۸. معاینه اندام های گفتاری؛ معاینه دستگاه تنفسی برای تولید گفتار؛ معاینه دستگاه کامی-حلقی؛ معاینه دستگاه تشدید؛ معاینه دستگاه تلفظ؛ ارزیابی آهنگ گفتار

۱۹. بکارگیری روش های درمانی نقائص زیر سیستم های تولید گفتار در اختلالات حرکتی گفتار در دوران رشد شامل روشهای درمان نقائص تشدید، آواسازی، تنفس، تولید، و آهنگ گفتار

۲۰. بکارگیری روش های غیر گفتاری کنترل حرکتی شامل ماساژ، دستورزی، PNF و تعادل

۲۱. تهیه ابزارهای low-tech برای روش های ارتباطی مکمل و جایگزین

۲۲. غربالگری و پیشگیری از اختلالات زبان شفاهی، یادگیری، و خواندن

۲۳. ارزیابی و تحلیل خطاهای خواندن و نوشتن

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Dwight, D. Here's how to do therapy? Hands-on core skills in speech-language pathology. Plural publishing.
2. Hegde, M.N. & Davis, D. Clinical methods and practicum in speech-language pathology. New York: Delmar.
3. Roth F. & Worthington C., Treatment resource manual for speech-language pathology. New York: Delmar.

۴. لندیس، ک. وندروود، ج. جاتگسما، آ. طرح درمان در آسیب شناسی گفتار و زبان. مترجمین: طاهره سیما شیرازی، مامک جولایی، اکبر دارویی. کرج: نشر سرافراز.

۵. دوايت، د. راهنمای کاربردی برای ارزیابی، تشخیص، برنامه ریزی، و درمان اختلالات گفتار-زبان. مترجم: جمشید پورقرب. تهران: پایگاه فرهنگ، قلم علم.

شیوه ارزیابی دانشجوی:

۱. ارزیابی کار پوشه (portfolio) شامل ارزیابی کارنما (logbook)، تشویق ها و تذکرات، گواهی های انجام کار و نظایر آن

۲. ارزیابی ۳۶۰ درجه

کد درس: ۴۹

نام درس: کارآموزی در عرصه (۴)

پیش نیاز یا همزمان: کارآموزی در عرصه (۳)

تعداد واحد: ۶ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی: کسب مهارت در سطح پیشرفته برای ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع به طور مستقل.

شرح درس: دانشجو باید بتواند با رعایت اصول اخلاقی موارد زیر را انجام دهد:

با استفاده از منابع مختلف به جمع آوری داده بپردازد و از آن برای ارزیابی و طراحی برنامه درمان بگیرد.

ارزیابی را با توانمندی‌ها و نیازهای مراجع و درمان را با نتایج اندازه‌گیری پیشرفت مراجع تطبیق دهد.

اختلالات چند معلولیتی را تشخیص و درمان کند.

نتایج آزمون‌ها را تفسیر نماید.

موارد ارجاع را تشخیص داده و به متخصصان مربوط ارجاع دهد.

جهت گفتاردرمانی را به طور مستقل مدیریت کند.

مشاوره‌های مناسب و لازم را به خانواده و مراجعش ارائه دهد.

رئوس مطالب (۳۰۶ ساعت):

۱. شرکت در جلسه تبادل نظر صبحگاهی با حضور سرپرست جهت ارائه برنامه مربوط به همان روز

۲. کسب اطلاعات از بیمار و تشکیل پرونده

۳. ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع به طور مستقل

۴. تعیین پیش‌آگهی به طور مستقل

۵. بررسی و شناسایی تاثیر اختلال بر بیمار، خانواده و اطرافیان به طور مستقل

۶. آموزش و مشاوره به اعضاء و خانواده برای نحوه ارتباط با بیمار و همکاری با درمانگر
۷. شناسایی نیازهای بیمار و خانواده او و ارجاع مناسب آن‌ها به سایر متخصصان
۸. طرح ریزی برنامه شامل تعیین اهداف درمانی و اولویتهای درمان و اجرای روش‌ها و بررسی و گزارش نتایج حاصل از آن به طور مستقل در انواع مراجعان تک معلولیتی و چند معلولیتی
۹. همکاری و هماهنگی با سایر متخصصان در کار گروهی برای ارزیابی و درمان بیماران
۱۰. بازبینی مستمر نتایج اجرای برنامه‌های درمانی و اصلاح آن‌ها در صورت لزوم به طور مستقل
۱۱. مدیریت زمان جلسات، فضای بالینی، همکاران و خود به طور مستقل
۱۲. به طور مستقل نتایج آزمون‌ها را تفسیر و گزارش کند.

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Dwight, D. Here's how to do therapy? Hands-on core skills in speech-language pathology. Plural publishing.

۲. لندیس، ک. وندروود، ج. جانگسما، آ. طرح درمان در آسیب شناسی گفتار و زبان. مترجمین: طاهره سیما شیرازی، مامک جولایی، اکبر دارویی. کرج: نشر سرافراز.

۳. دوايت، د. راهنمای کاربردی برای ارزیابی، تشخیص، برنامه ریزی، و درمان اختلالات گفتار-زبان. مترجم: جمشید پورقرب. تهران: پایگاه فرهنگ، قلم علم.

منابع برای مطالعه بیشتر آخرین چاپ:

1. Anderson, J.L. The supervisory process in speech-language pathology and audiology. Little Brown.
2. McCrea, E.S. Brasseur, J.A. The supervisory process in speech-language pathology and audiology. Allyn and Bacon.
3. Lubinski, R. Hudson, M.W. Professional Issues in Speech-Language Pathology and Audiology 4th Edition. Delmar Cengage Learning.
4. Hegde, M.N. & Davis, D. Clinical methods and practicum in speech-language pathology. New York: Delmar.

5. Roth F. & Worthington C., Treatment resource manual for speech-language pathology. New York: Delmar.

شیوه ارزیابی دانشجوی:

۱. ارزیابی کار پوشه (portfolio) شامل ارزیابی کارنما (logbook)، تشویق‌ها و تذکرات، گواهی‌های انجام کار و نظایر آن

۲. ارزیابی ۳۶۰ درجه

کد درس: ۵۰

نام درس: داروشناسی برای درمانگران گفتار و زبان

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با انواع داروهایی که به هر نحو بر گفتار و زبان و برقراری ارتباط شخص با دیگران اثر می‌گذارند.

شرح درس: در این درس دانشجویان اسامی داروهایی را فرا می‌گیرند که بر مناطق درک و بیان زبان در مغز کنترل رفتار یادگیری عضلات اندامهای گویایی کارکرد مغز هوشیاری کنترل ترشح بزاق رشد و تحول مغز راههای حسی و حرکتی حنجره و تارهای صوتی اثر می‌گذارند و یا به هر نحو مستقیم یا غیر مستقیم برقراری ارتباط شخص با دیگران را تحت تاثیر قرار می‌دهند. به علاوه با تاثیرات و عوارض موقتی و دائمی آن داروها آشنا می‌شوند و نکاتی را که باید در نحوه رفتار و آموزش با استفاده کنندگان از دارو رعایت شود می‌آموزند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت):

۱. آشنایی با اصول کلی داروشناسی

۲. داروهایی که روی دستگاه اعصاب مرکزی اثر می‌گذارند.

I. آرام بخش ها و خواب آورها

II. داروهای ضد تشنج

III. داروهای شل کننده ی عضلات

IV. داروهای اعتیادآور

V. داروهای محرک دستگاه اعصاب: تقویت کننده ی رشد و تحول و کارکرد مغز

۳. آنتی هیستامین ها اسپرین داروهای بتابلاکرز

۴. داروهای بیماری های قلب و عروق

I. داروهای پایین آورنده ی فشار خون

II. داروهای گشاد کننده عروق

III. داروهای پیشگیری کننده از شکستگی عروق

۵. داروهای موثر بر سوخت و ساز بدن

۶. هورمونها

۷. ویتامین ها

۸. داروهای ضد دیابت

۹. داروهای موثر بر سوخت و ساز بدن

۱۰. داروهای کنترل کننده ترشح بزاق و کنترل ادرار

۱۱. آنتی بیوتیکها و اتوتوکسیکها

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Brunton L. Chabner B. Knollman B. Goodman & Gilman's the pharmacological basis of therapeutics. McGraw-Hill Education

۲. سبحانی راد د. ایرانشاهی م. جنت م. دارودرمانی و تغذیه در اختلالات گفتار و زبان. مشهد: دانشگاه علوم

پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۵۱

نام درس: ارتباط شناسی سالمندان

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی دانشجویان با تأثیرات فیزیولوژیکی، روانی و اجتماعی سالمندی بر جنبه های مختلف ارتباط و تغییر نگرش نسبت به پدیده سالمندی به عنوان روند طبیعی رشد

شرح درس: در این درس دانشجو باید تغییرات فیزیولوژیکی، روانی و اجتماعی حاصل از سالمندی را بشناسد. از تغییرات ارتباطی به واسطه بیماری های مرتبط با سالمندی آگاه شود.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت):

۱. تعریف سالمندی
۲. علت شناسی پیری
۳. تغییرات آناتومی و فیزیولوژیکی سالمندی
۴. تغییرات نورواناتومی و نوروفیزیولوژیکی سالمندی
۵. ویژگی های ارتباطی سالمندی طبیعی
۶. تغییرات شنوایی وابسته به سالمندی
۷. تغییرات گفتار وابسته به سالمندی
۸. تغییرات زبانی وابسته به سالمندی
۹. تغییرات در بلع وابسته به سالمندی
۱۰. ویژگی های روانی-عاطفی سالمندی
۱۱. آشنایی با نابسامانی های ارتباطی در سالمندی به واسطه بیماری های دوران سالمندی مانند آلزایمر، پارکینسون
۱۲. آشنایی با اصول برقراری ارتباط با سالمندان

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. کامرانی، الف.د.ع. حافظه و شناخت در سالمندی. دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی. تهران.
2. Worrall, L. & Hickson, L. Communication disability in aging: From prevention to intervention. San Diego, CA: Singular Publications.
3. Attix, DK. Welsh-Bohmer, KA. Geriatric neuropsychology: assessment and intervention. New York: Guilford press.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی ، چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۵۲

نام درس: آشنایی با نظام های طبقه بندی بیماری و ناتوانی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با انواع نظام های های طبقه بندی سلامت و بیماری بر اساس دیدگاه WHO و انجمن روان پزشکی آمریکا، توجه به اهمیت نظام های طبقه بندی بین المللی و مورد وثوق جهانی، توانایی تحلیل وضعیت مراجعان دارای اختلالات مختلف گفتار و زبان با استفاده از نظام های فوق الذکر

شرح درس: در پایان این درس، دانشجو می تواند درباره انواع نظام های های طبقه بندی سلامت و بیماری بر اساس دیدگاه WHO و انجمن روان پزشکی آمریکا توضیح دهد؛ اهمیت نظام ها را بیان کند؛ وضعیت مراجعان دارای اختلالات مختلف گفتار و زبان را با استفاده از نظام های فوق الذکر تحلیل کند.

رئوس مطالب (۲۶ ساعت):

۱. آشنایی با تاریخچه نظام های طبقه بندی بیماری ها و سلامت

۲. آشنایی با ICF (International Classification of Functionality, Disability, & Health)

I. آشنایی با زیربنای نظری ICF

II. آشنایی با کدهای کلی و چک لیست ICF

III. آشنایی با کدهای مرتبط با اختلالات گفتار و زبان و بلع

۳. آشنایی با ICF-CY (Children & Youth)

I. آشنایی با کدهای کلی و چک لیست

II. آشنایی با کدهای مرتبط با اختلالات گفتار و زبان و بلع

۴. آشنایی با ICD-10 (International Classification of Diseases) و کدهای بیماری ها

۵. آشنایی با DSM-V و کدهای بیماری ها

۶. ارزیابی و تفسیر علایم بالینی اختلالات گفتار و زبان و بلع بر اساس نظام های طبقه بندی ذکر شده.

۷. با چگونگی استفاده از وبسایت ICF در WHO و کدهای با استفاده از آن آشنا می شود.

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. آشنایی عملی با کاربرد کدهای ICF و ICF-CY در اختلالات زبانی

۲. آشنایی عملی با کاربرد کدهای ICF و ICF-CY در اختلالات گفتاری

۳. تمرین چگونگی استفاده از کدهای طبقه بندی ICF-CY - کیس مجازی

۴. تمرین چگونگی استفاده از کدهای طبقه بندی ICF-CY - کیس مجازی

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. International Classification of Functioning, Disability and Health, Online version:
<http://apps.who.int/classifications/icfbrowser/>
2. International classification of functioning, disability and health: children & youth version: ICF-CY, Geneva: WHO Press, World Health Organization, 2007
3. <http://www.who.int/classifications/icf/whodasii/en>
4. <http://www.who.int/classifications/icd/en/>
۵. انجمن روان پزشکی آمریکا. راهنمای تشخیصی و آماری اختلال های روانی DSM-V مترجمان: فرهاد شاملو و همکاران. تهران: انتشارات ارجمند،
۶. دواتگران، ک. طبقه بندی عملکرد، ناتوانی و سلامت :راهنمای کمیسیونهای پزشکی تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت، تهران: سازمان بهزیستی کشور، اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل،

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی ، چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۵۳

نام درس: مشاوره در گفتاردرمانی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با شیوه های آموزش بهداشت و پیشگیری از اختلالات گفتار و زبان و فراگیری اصول پایه ها و شگردهای مشاوره برای بهبود بخشیدن به مهارتهای برقراری ارتباط

شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول و فنون پیشگیری از اختلالات و چگونگی رعایت بهداشت گفتار و زبان آشنا می شوند و شیوه ارائه مشاوره و راهنمایی در مورد گفتار و زبان و اختلالات آن را می آموزند.

رتبوس مطالب (۱۷ ساعت):

۱. تعریف و تاریخچه ی مشاوره
۲. اهداف مشاوره و تفاوتهای آن با روان درمانی
۳. ویژگیهای مشاوره دهنده و مشاوره گیرنده
۴. دیدگاههای مشاوره
۵. فنون مشاوره
۶. مشاوره در اختلالات روانی گفتار
۷. مشاوره در اختلالات صوت و لارنژکتومی
۸. مشاوره در اختلالات واج شناختی و آواشناختی
۹. مشاوره در اختلالات زبانی کودکان
۱۰. مشاوره در اختلالات ارتباطی عصب زاد
۱۱. مشاوره در شکاف کام و اختلالات جمجمه ای- چهره ای
۱۲. مشاوره در آسیب دیدگی شتوایی
۱۳. مشاوره در اختلالات حسی- حرکتی گفتار

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. شفیع آبادی ع. فنون و روشهای مشاوره تهران: نشر ترمه.
2. Crowe, TA. Application of counseling in speech-language pathology and audiology. Baltimor: Williams & Wilkins.
3. Luterman, DM. Counseling persons with communication disorders and their families. Austin: PRO-ED.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست انجام می‌شود.

کد درس: ۵۴

نام درس: بازی درمانی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با بازی درمانی و چگونگی اجرای آن

شرح درس: در این درس دانشجویان با بازی درمانی، اهداف، انواع و شیوه اجرای آن آشنا می‌شوند و از تاثیر بازی درمانی بر جنبه های مختلف ارتباطی، عاطفی، روانی و ذهنی کودک آگاهی می‌یابند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت):

۱. تعریف بازی درمانی و اهداف آن
۲. انواع بازی درمانی
۳. ابزار و وسایل بازی درمانی
۴. اصول بازی درمانی
۵. محیط بازی درمانی
۶. بازی درمانی غیر مستقیم (بدون رهبری) و شرکت کنندگان
۷. بازی درمانی مستقیم
۸. ایجاد ارتباط
۹. پذیرش کودک
۱۰. ایجاد آزادی عمل برای کودک
۱۱. شناخت احساسات کودک و بازتاب آن
۱۲. حفظ احترام کودک
۱۳. رهبری توسط کودک
۱۴. عدم شتاب در درمان
۱۵. ارزش محدودیت ها
۱۶. کاربرد بازی درمانی در آموزش کودکان مبتلا به اختلالات گفتار و زبان
۱۷. بازی درمانی گروهی
۱۸. بازی درمانی فردی
۱۹. بازی درمانی گروهی و فردی (به طور مرکب)
۲۰. بازی درمانی کودکان دچار معلولیت

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Boyd Webb, N. Play Therapy with children in Crisis. New York: The Guilford press.

۲. اکسلین و م. بازی درمانی، ترجمه: احمد حجاران، تهران: انتشارات کیهان.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست انجام می‌شود.

کد درس: ۵۵

نام درس: اصول و روشهای فعالیت های گروهی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با انواع و ماهیت فعالیتهای گروهی (تیمی) و فرایندهای تشکیل و توسعه کار گروهی و شناسایی عوامل کمک کننده و بازدارنده مربوط به آن.

شرح درس: در این درس دانشجویان با ویژگیهای فعالیتهای گروهی و فردی آشنا می شوند انواع قابلیتها و ساختار کار گروهی را مورد مطالعه قرار می دهند و جنبه های مربوط به برنامه ریزی و اجرای برنامه در تشکیل و توسعه ی فعالیتهای گروهی و عوامل و موانع این نوع از فعالیتهای را یاد می گیرند تا در آینده بتوانند از این دانش در ایجاد و توسعه فعالیتهای گروهی در توان بخشی استفاده نمایند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت):

۱. سازانهای دارای شالوده کار گروهی و سازمانهای سنتی
۲. رده بندی گروهها (هدف، تداوم، ترکیب، استقلال)
۳. شباهت کار گروهی با انواع تیم های ورزشی مانند: شنا، بیس بال، فوتبال، بسکتبال و والیبال
۴. شالوده های گروههای موفق
۵. فرایند حرکت به سوی تشکیل گروه
۶. قابلیت گروهها (دورنما، برنامه ریزی مشارکتی، تجزیه و تحلیل سازمانی، فرهنگ سازی نظامها)
۷. طراحی سازمان (ساختار مدیریتی، ساختار کاری، آموزش، هماهنگ سازی نظامها)
۸. برنامه ریزی تغییر و انتقال (فعالیتها، افراد، منابع، تربیت و نظارت)
۹. الگوی PIPE در تشکیل گروه:

- Politic and Procedures
- Information and Communication
- People
- Equipments and facilities

۱۰. خورشید و مثلث گروه (نقاط اشتراک و تفاوت، اهداف)

۱۱. قدرت گروه (مزایا، معایب، ویژگیهای کار گروهی)

۱۲. فرایندها و دستیابی به عملکردهای عالی

۱۳. علایم رکود در فعالیتهای گروهی

۱۴. رهنمودهای ویژه ی حل مشکلات خاص

۱۵. ارزیابی (نقش، برنامه ریزی، موارد، منابع، شیوه، زمان، افراد، کاربرد)

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

۱. طبیبی سید جمال الدین، ملکی محمدرضا، تیم موثر، سیمای فرهنگ، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی

یزد، تهران

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست انجام می شود.

کد درس: ۵۶

نام درس: کاربرد روشهای پاراکلینیک در گفتاردرمانی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف درس: آشنایی با آزمایشهای پاراکلینیک در شناسایی علل و عوامل اختلالات گفتار و زبان.

شرح درس: در این درس دانشجویان با آزمایشهای مختلف مربوط به بررسی ساختمان و عملکرد اجزای مختلف بدن در ارتباط با گفتار و زبان آشنا می شوند. و نحوه استفاده از آنها را در شناسایی علل و عوامل اختلالات گفتار و زبان فرا می گیرند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت):

۱. آشنایی با عکسبرداری (رادیوگرافی) و کاربردها و انواع آن.

۲. روشهای عکسبرداری در ارتباط با گفتار:

- panoramic Radiography
- Keymography
- Tomography
- Xero radiography
- Tracking and x-ray microbeams
- Cineradiography

۳. روشهای عکسبرداری در آواشناسی از جمله spectrography

۴. روشهای عکسبرداری در اختلالات گفتار و زبان

۵. ثبت الکترومغناطیسی حرکات اندامهای گوناگون (Electromagnetic articulography)

۶. اندازه گیری حرکات اندامهای گویایی به کمک روشهای فراصدا

(ultrasonic measurement of articulators)

۷. آشنایی با روشهای پیشرفته رادیولوژی و کاربرد آنها در آسیب شناسی گفتار و زبان شامل:

- CTScan (Computerised Tomography Scan)
- MRI (Magnetic Resonance Imaging)
- Pet (Positron emission Tomography)
- BP(Brain mapping)

۸. آشنایی با روشهای اختصاصی بررسی اندامهای گفتار شامل:

- کام نگاری
- ثبت فعالیت‌های حنجره

- Electropalatography
- ElectroLaryngography

۹. آشنایی با EMG (Electromyography) و کاربرد آن در مطالعه اندامهای گفتار
۱۰. آشنایی با نوار مغز (Electroencephalography) در رابطه با اختلالات گفتار و زبان

منابع اصلی درس آخرین چاپ:

1. Ball, MJ. & Code, C. Instrumental clinical phonetics. London: Whurr pub. McNeil, MR. Clinical management of sensorimotor speech disorders. Thieme.
۲. نجل رحیم، ع. برش نگاری کامپیوتری مغز. تهران: انتشارات رز.
۳. اقبال، م. رادیولوژی و اسکینینگ برای دانشجویان پزشکی. تهران: جهاد دانشگاهی.
۴. حیدریان م. مبانی فیزیکی رادیولوژی و متدهای تصویربرداری. مشهد: بنیاد فرهنگی آستان قدس رضوی.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست انجام می‌شود.

فصل چهارم

استانداردهای برنامه

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

* ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

* ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه های اختصاصی، عرصه های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.

* ضروری است که عرصه های آموزشی خارج دپارتمان دوره های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.

* ضروری است، جمعیت ها و مواد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه های آزمایشگاهی، نمونه های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.

* ضروری است، تجهیزات سرمایه ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.

* ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

* ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

* ضروری است، آیین نامه ها، دستورالعمل ها، گایدلاین ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

* ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشند.

* ضروری است، محتوای برنامه کلاس های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.

* ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس های درون گروهی، سمینار ها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده های پایین تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.

* ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.

- * ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دپارتمان وجود داشته باشد.
- * ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی ها، گواهی های فعالیت های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
- * ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت های مداخله ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
- * ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- * ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه های آموزشی همکاری های علمی بین رشته ای از قبل پیش بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری ها باشند، در دسترس باشد.
- * ضروری است، در آموزش های حداقل از ۷۰٪ روش ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
- * ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم
ارزشیابی برنامه آموزشی
رشته گفتار درمانی
در مقطع کارشناسی پیوسته

ارزشیابی برنامه (Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

پس از تصویب و ابلاغ برنامه به گروه های آموزشی، در پایان هر سال تحصیلی از مدیران گروه های آموزشی نظرخواهی به عمل می آید و با جمع آوری نتایج این نظرسنجی ها در پایان یک دوره آموزشی ۴ ساله در مقطع کارشناسی تغییرات و اصلاحات برنامه انجام خواهد شد. لازم به ذکر است بر اساس نظرسنجی های سالانه، در صورتی که نیاز به تغییر وجود داشته باشد، این تغییرات پس از هر نظرسنجی و با تایید اعضای هیئت ممکنه، ارزشیابی و برنامه ریزی رشته گفتاردرمانی اعمال خواهد شد.

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- ۱- گذشت ۴ سال از اجرای برنامه
- ۲- تغییرات عمده فناوری که نیاز به تدوین برنامه را مسجل کند
- ۳- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:	
میزان رضایت دانش آموختگان از برنامه:	۸۰ درصد
میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:	۹۰ درصد
میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:	۹۰ درصد
میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان
کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش آموختگان با پرسشنامه های از قبل تدوین شدن
- استفاده از پرسشنامه های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا تدوین برنامه و سایر دبیرخانه های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می باشند.

نحوه تدوین برنامه:

مراحل تدوین این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه ای، پیشنهادات و نظرات صاحب نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته تدوین برنامه

- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیشنهاد نویس برنامه آموزشی تدوین شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

ضمائم

برنامه آموزشی
رشته گفتاردرمانی
در مقطع کارشناسی پیوسته

منشور حقوق بیمار در ایران

- ۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.
- ارائه خدمات سلامت باید:
 - ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
 - ۲-۱) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
 - ۳-۱) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
 - ۴-۱) بر اساس دانش روز باشد؛
 - ۵-۱) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
 - ۶-۱) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
 - ۷-۱) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
 - ۸-۱) به همراه تأمین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
 - ۹-۱) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
 - ۱۰-۱) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
 - ۱۱-۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
 - ۱۲-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
 - ۱۳-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
 - ۱۴-۱) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می‌باشد هدف حفظ آسایش وی می‌باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.
- ۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.
 - ۱-۲) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
 - ۱-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
 - ۲-۲-۱) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش‌بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛
 - ۲-۳-۱) نام، مسئولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛

۱-۳-۲) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛

۱-۵-۲) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛

۲-۱-۶) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.

۲-۱-۷) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛

۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد؛

۲-۱-۲) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:

- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).

- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛

۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.

۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.

۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:

۱-۳-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط؛

۱-۳-۲) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛

۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛

۳-۱-۴) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛

۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.

۲-۳) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:

۳-۲-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛

۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.

۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.

۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد؛

۴-۲) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛

۲-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛

۳-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.

۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه‌کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

